

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu
Tarih:16/11/2023 Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :1

16 Kasım 2023 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 13.13

BAŞKAN: Fuat OKTAY (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ: Mustafa CANBEY (Balıkesir)

SÖZCÜ: Ceyda BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir)

KÂTİP: Derya BAKBAK (Gaziantep)

-----0-----

BAŞKAN FUAT OKTAY – Dışişleri Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, Değerli Bakan Yardımcımız, Dışişleri Bakanlığımızın ve ilgili tüm kurumlarımızın değerli temsilcileri, çok değerli katılımcılar, değerli basın mensupları; Dışişleri Komisyonunun 28'inci Yasama Dönemi İkinci Yasama Yılı 5'inci Toplantısı'nı açıyorum.

Toplantı yeter sayımız mevcuttur.

Görüşmelere başlıyoruz.

Gündem bilgisi ve teklif metinleri, 14 Kasım 2023 Salı günü dağıtılmış, ayrıca "Türkiye Büyük Millet Meclisi" uzantılı E-posta adreslerinize de gönderilmiştir.

Gündeme geçmeden önce yine, her zaman olduğu gibi müsaadenizle bazı konularla ilgili birkaç değerlendirmemizi yapıp sonrasında da gündemimize geçmek istiyorum.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :2

BAŞKAN FUAT OKTAY – Sözlerime haklı davalarında daima yanlarında olduğumuz ve olacağımız Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin kuruluşunun 40'inci ve Filistin devletinin ilanının 35'inci yıl dönümünü kutlayarak başlamak istiyorum. Ana vatan ve garantör ülke olarak devletlerinin kuruluşunun 40'inci yıl dönümünü dün kutlayan Kıbrıs Türklerine her alandaki desteğimiz sonuna kadar her şartla devam edecektir. Kıbrıs meselesinde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Ersin Tatar tarafından ortaya konulan iki devletli çözüm vizyonunu ve bu doğrultuda Kıbrıs Türklerinin özden gelen haklarının tesciline ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin tanınmasına yönelik çabaları kuvvetle destekliyoruz; bunu burada bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Öte yandan, otuz beş yıl önce devletlerini ilan etmelerinden bu yana maalesef büyük acılar çeken ve son günlerde İsrail'in kadın, çocuk, yaşlı, hasta demeden, hiçbir şekilde herhangi bir ayırım gözetmeksizin sivillere yönelik olarak devam eden saldırıları nedeniyle insanlık tarihinin en karanlık günlerini yaşamak zorunda bırakılan Filistin halkının daima

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışışleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :3

yanında olacağız, bu çerçevede hem bu sorunun çözümü için hem de Gazze'de yaşanan insani krizin bir nebze hafifletilebilmesi için Türkiye olarak tüm kurumlarımızla birlikte yoğun çaba göstermekteyiz Sayın Cumhurbaşkanımız başta olmak üzere. İsrail-Filistin meselesinin ancak Birleşmiş Milletler parametreleri çerçevesinde ve 1967 sınırları dâhilinde kurulacak eşit iki devlet içeren bir yaklaşımla çözülebileceğini buradan bir kez daha vurgulamak istiyorum.

Değerli arkadaşlar, insani krizler, sıcak çatışmalar, terörle mücadele maalesef ülkemizin merkezinde bulunduğu coğrafyanın uzun yıllardır gerçeği hâline gelmiş durumda. Bu coğrafyada Türkiye bir istikrar adası olarak sorunların çözümü için çaba sergileyen, somut öneriler sunan bir ülke konumunda; bu yaklaşımımız yeniden şekillenmekte olan küresel düzen içerisinde ülkemizin ilkeli ve güvenilir bir aktör konumunu güçlendirmekte. Bu sayede pek çok ülkeyle ikili ilişkilerimizi, iş birliğimizi ilerletmekte, üyesi olduğumuz uluslararası örgütler içindeki konumuzu güçlendirmekte, üye olmadıklarımızla ilişkilerimiz ise yine bu sayede daha sağlam bir zemin üzerinden yürütebilmekteyiz.

Malumunuz diğer aktörlerle uluslararası ilişkilerimizin hukuki zeminini uluslararası anlaşmalar oluşturmakta. Yürütme, imzalanan uluslararası anlaşmaları ikili ilişkilerimizin gereklilikleri ve uluslararası konjonktür çerçevesindeki öncelik değerlendirmesiyle birlikte yüce

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışışleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :4

Meclisimizin onayına sunmakta.

Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü uyarınca bir ihtisas komisyonu olarak faaliyet gösteren Komisyonumuz da Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca kendisine havale edilen uluslararası anlaşmaları görüşmekte, bu çerçevede en çok kanun teklifi havale edilen ihtisas komisyonlarından biriyiz, belki de en çok kanun teklif edilen ihtisas komisyonuyuz. Öte yandan parlamenter diplomasi kapsamında icra edilen faaliyetlerimizle çalışma yoğunluğumuzu Komisyon olarak arttırmakta. Komisyonumuzun uluslararası anlaşmaların ele alınacağı toplantıları da tüm bu unsurları dikkate alacak ve geniş katılım sağlanabilecek şekilde planlanmakta ve icra edilmekte. Her biri eşit derecede önemli olan uluslararası anlaşmaları da ikili ilişkilerimizin gereklilikleri ve uluslararası gündem çerçevesinde siyasi, ekonomik, kültürel ve güvenlik boyutlarını dikkate alan ve millî çıkarlarımızı gözetten bir çalışma düzeni içerisinde önceliklendirmekte ve toplantılarımızı da ele almaktayız. Bugün de bu hususlar çerçevesinde hazırlanan gündemimizde toplam 8 uluslararası anlaşma bulunmaktadır.

Değerli katılımcılar, Dışışleri Komisyonu olarak 1 Kasımda yapılan son toplantımızdan bu yana Evlad-ı Fatihan yurdu Kosova Cumhuriyeti'ni ziyaret ettik. Kosova Meclisi Başkanı, Başbakan, Dışışleri Komisyonu Başkanı ve Üyeleri, Türkiye Dostluk Grubu Başkan ve Üyeleri ile AKPM

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışışleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :5

Delegasyonu Başkan ve Üyeleriyle Priştine'de bir araya geldik. Ayrıca Prizren ve Mamuşa'da Kosovalı soydaşlarımızla hasret giderdik, yine Sultan Murat Türbesi'nde ecdadımızı andık. Kosova güvenlik kuvvetlerine olan destek faaliyetlerimizi yürüten askerî temsil heyetimizle NATO'nun başladığı 1999'dan bu yana katkı sağladığımız KFOR operasyonunun komutanlığını bir yıl süreyle üstlenen tümgeneralimizi ve karargâh personelini ziyaret ettik. Aralık ayı sonunda da Azerbaycan'ın ev sahipliğinde Bakü'de yapılacak Türk Devletleri Teşkilatı Dışışleri Komisyonları toplantısına katılacağız.

Öte yandan, bu iki haftalık dönemde Komisyonumuzda görüşülerek Genel Kurula sevk edilen anlaşmalardan 3'ü daha onaylanarak yasalaşmış durumda. Böylece 28'inci Yasama Döneminde Genel Kurulda onaylanarak kanunlaşan anlaşma sayısı 15'e ulaşmış durumdadır. Komisyonda görüşülüp rapora bağlanan ve Genel Kurul gündeminde yer alan anlaşma sayısı ise 44'e ulaşmış durumda. Hem komisyonumuzdaki süreçte hem de uluslararası anlaşmaların Genel Kurulda süratle ele alınmasında sağladığınız destekler için siz değerli Komisyon üyelerimize bir kez daha yürekten teşekkür ediyorum.

Bugün Komisyon toplantımızın gündeminde toplam 8 anlaşma bulunmakta, biraz önce de ifade ettiğim gibi, uluslararası ilişkilerimizin yürütülmesi bakımından her biri önemli olan bu anlaşmalara ilişkin olarak

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışışleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :6

Dışışleri Bakanlığımız, Dışışleri Bakan Yardımcımız tarafından da yine gerekli bilgiler sunulacak, yine gerekirse ilgili diğer kurumlarımız tarafından da ilave bilgiler Komisyonumuza sunulacaktır. Bu çerçevede İsveç'in NATO üyeliğinin onaylanmasına ilişkin olan uygun bulma kanunu tasarısı çerçevesinde İsveç'in NATO üyelik sürecinin gelişimini, bu çerçevede Madrid'de imzalanan üçlü mutabakatın maddelerinin uygulanmasına ilişkin son durumu da içeren geniş ve detaylı bir bilgi alacağız Bakanlığımızdan. Bu anlaşma tüm dünya kamuoyu tarafından takip edilmekle birlikte Komisyonumuzun çalışma esasları bakımından bir değişiklik getirmemektedir. Her zaman olduğu gibi yine Dışışleri Bakanlığımız ve gerektiğinde diğer kurum temsilcilerimiz olabilecek ilave sorularımızı cevaplayacaktır. Nihayetinde de diğer tüm uluslararası anlaşmaları ele alırken yaptığımız gibi konuyu tüm Komisyon üyelerimizle etraflıca tartışacak, değerlendirmelerimizi yapacak ve nihai kararımızı ona göre vereceğiz.

Şimdi gündemimize geçmek istiyorum. Öncelikle basın mensuplarına teşekkür ediyorum, kendilerini dışarıya davet ediyoruz, toplantımızın bundan sonrasını kameralara kapalı devam edeceğiz.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :7

BAŞKAN FUAT OKTAY – Biraz önce de ifade etmiştim zaten, 8 teklif var, sizlere de iletilmiş durumda. Yine Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 77'nci maddesi kapsamında 7 teklif yer almakta, söz konusu 7 anlaşma 27'nci Yasama Döneminde Komisyonumuzda kabul edilmiş ve muhalefet şerhi verilerek rapora bağlanmıştır, zaten bunu yine öncesinde de ilgili tüm siyasi parti gruplarından temsilci olan arkadaşlarımızla da değerlendirmiştik hatırlarsanız, aynı anlaşmalar çerçevesinde bunlar. Bahse konu anlaşmalar Genel Kurul gündemine girmiş ancak seçim süreci nedeniyle görüşülmeyle kadük kalan anlaşmalar. Bu anlaşmaların ülkemizin menfaatleri çerçevesinde ikili ilişkilere önemli katkı sağlayacak anlaşmalar olduğunu değerlendirmekteyiz.

Kanun tekliflerinin görüşülmelerine geçmeden önce uygun bulma kanun tekliflerinin tümü üzerinde görüşülme usulüne ilişkin yine önceden de olduğu gibi kısa bir bilgi vermek istiyorum: Gündemimizde yer alan uygun bulma kanun teklifleri genel görüşme usulüne göre yapılacaktır, bu çerçevede ilgili kanun teklifinin tümü üzerinde görüşme açarak Dışişleri Bakanlığı temsilcimize, yine ardından ihtiyaç halinde anlaşmayı imzalayan kurumun temsilcisine de söz vereceğiz, akabinde de Komisyon üyelerimizin

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :8

görüşlerini alarak tümü üzerindeki görüşmeleri tamamlayacağız.

Geçen dönem Komisyonda kabul edilen ve muhalefet şerhi bulunan 7 kanun teklifi için İç Tüzük'ün 77'nci maddesi kapsamında önceki dönem Komisyon raporunun benimsenmesinin uygun olacağı kanaatindeyiz, bu kapsamda ilgili kanun teklifinin tümü üzerinde görüşme açarak görüşmelerimizi yapacağız, ardından önceki dönem Komisyon raporunun ve metninin benimsenmesini onaya sunacağız.

Gündemin 1'inci maddesine geçiyoruz.

1.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti İle Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/24) ^(x)

BAŞKAN FUAT OKTAY - Gündemin ilk sırasında, (2/24) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti İle Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

Bununla ilgili Dışişleri Bakan Yardımcımız Sayın Burak Akçapar'a

^(x) (2/24) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :9

teklif hakkında Komisyonumuzu bilgilendirmesiyle ilgili söz veriyorum.

Buyurun Sayın Akçapar.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURAK AKÇAPAR - Saygıdeğer Başkanım, saygıdeğer Komisyon üyeleri, yüce Meclisimizi, ali Komisyonunuzu saygıyla selamlıyoruz.

Geniş bir heyetle huzurlarınızdayız.

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'ni arz ediyorum.

Müşterek tarih, dil, din ve kültür bağımız bulunan Kazakistan ile ilişkilerimiz karşılıklı üst düzey ziyaretlerle ivme kazanmış ve geçtiğimiz yıl geliştirilmiş stratejik ortaklık seviyesine yükseltilmiştir. Kazakistan'la ikili ilişkilerin yanı sıra Türk Devletleri Teşkilatı dâhil çeşitli bölgesel ve uluslararası kuruluşlarda yoğun iş birliğimiz mevcuttur.

Onayınıza sunduğumuz bu anlaşmanın kara yolu taşımacılığının yanı sıra demir yolu ve deniz yolu gibi taşıma türlerinin gelişimini de kolaylaştırması ve böylelikle ticaretin gelişmesine katkıda bulunması beklenmektedir. Anlaşma, Çin, Hindistan ve Uzak Doğu'da üretilen malların Orta Asya, Hazar Bölgesi ve Kafkasya üzerinden sürdürülebilir ve çevreyle dost taşımacılık metotlarının entegrasyonuna dayanan kombine taşımacılık imkânlarıyla ülkemize ve Avrupa pazarına ulaştırılması açısından önem

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :10

teşkil etmektedir.

Anlaşmanın onaylanmasını Komisyonun takdirlerine sunuyoruz.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum Sayın Akçapar.

Teklif hakkında söz almak isteyen arkadaşımız, Komisyon üyemiz var mı?

İSMAİL ÖZDEMİR (Kayseri) – Sayın Başkan...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun lütfen İsmail Bey.

İSMAİL ÖZDEMİR (Kayseri) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Tabii, önemli bir anlaşma, bilhassa Türk Devletleri Teşkilatının kurulmasının akabinde Türk dünyasıyla, Türk devletleriyle ülkemizin giriştiği ilişkinin her seviyeden mümkün olduğunca iş birliği mekanizmasını kapsamı son derece değerlidir. Bu kapsamda da Türk Devletleri Teşkilatının kabul etmiş ve ilan etmiş bulunduğu 2040 vizyonu çerçevesinde de siyasi ilişkilerin yanı sıra kültürel, savunma sanayi ve bilhassa ticari ilişkilerin geliştirilmesini de önemli buluyoruz. Bu anlaşma kapsamında benim Dışişleri Bakanlığına sormak istediğim bir soru var: Tabii, özellikle, mevzu Kazakistan ama Türkiye'nin bilhassa Azerbaycan'la da bir erişime ulaşım ağı söz konusu, aynı şekilde bir enerji koridorumuz da Azerbaycan'la beraber geliştirdiğimiz Bakü-Tiflis-Ceyhan ve TANAP-TAB Projeleriyle de inşa edilmiş durumda. Bu kapsamda, Kazakistan'ın da

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :11

Azerbaycan'la beraber muadil bir anlaşması mı var, yoksa sadece bu anlaşma biz ve Kazakistan arasındaki geçişleri mi kapsıyor? Bu kapsamda cevap verebilirse Dışişleri Bakanlığımız memnun olurum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Akçapar...

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURAK AKÇAPAR - Saygıdeğer Başkan, ayrı bir anlaşma mevcut. Bu, Kazakistan'la ikili bir düzenleme ancak bu vesileyle şu ilave bilgileri arz edebilirim: Yük trenlerinin sınır geçiş sürelerinin kısalması, düzenli Ro-Ro ve tren seferlerinin gerçekleştirilmesi, kombine taşımacılığı kullanan taşıtların teşviki ve deneyim paylaşımı anlaşmanın diğer somut getirileri arasında. Anlaşmayla Bakü-Tiflis-Kars demir yolu hattının Hazar Denizi'ndeki Bakü, Aktau, Atyrau Deniz Limanlarıyla entegrasyonu yönündeki çalışmalara da destek sağlanmış olacak.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Başka sorusu olan, değerlendirmesi olan arkadaşımız var mı?

Utku Bey, buyurun lütfen.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, hem sizi hem milletvekillerimizi hem de Dışişleri Bakanlığımızdan gelen Sayın Bakan Yardımcısı Başkanlığındaki heyeti

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :12

saygılarımla selamlıyorum, hoş geldiler.

Ben yanlış hatırlamıyorsam, kısa süre önce biz bu Komisyonda -çeşitli partiler tepki göstermişti, hatam varsa da anımsatırsınız, galiba KKTC konusundaki bir tutum -diye hatırlıyorum- nedeniyle Filistin'le ilgili yapılacak anlaşmaları geri çekmiştik. Hatırlıyor musunuz, bundan iki toplantı önce olabilir?

Şimdi, ben bugün Dışişleri Bakanlığında gelen heyetin -tabii, sizlerin de aracılığıyla- 1'inci sıraya Kazakistan'la yapılan bir anlaşmayı getirmesini büyük talihsizlik olarak görüyorum, nedenini tahmin edersiniz ama izah edeceğim. Şimdi, dün Genel Kurulda bir parça değinmiştim, orada olan arkadaşlarımız hatırlayacaktır. Geçen yıl biz sevindik, bir şeye çok sevindik. Neye sevindik? Kardeş vatan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ni Türk Devletleri Teşkilatına gözlemci üye yaptığımız için çok sevindik, hepimiz tebrik ettik Genel Başkan Seviyesinde, hatırlayacaksınızdır, buradan açıklamalar yapıldı Genel Kurulda. Evet, doğru, aslında sembolik bir adım, aslında adında "Türk" geçen bir teşkilatta gözlemci değil, asil üye olması lazımdır KKTC'nin. Olsun, bir adımdır dedik; bu, kırk yıllık mücadele hatta daha fazla mücadele de, cumhuriyet olarak kırk yıllık mücadele anlamında söylüyorum, Barış Harekâtı'ndan itibaren elli yıl. Nereye gelmek istiyorum? Şimdi, daha kaç gün oldu Türk Devletleri Zirvesi yapılabili Kazakistan'da?

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :13

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURAK AKÇAPAR – 11 Kasımdaydı.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - 11 Kasımdaydı, bugün 16'sı. Beş gün önce Kazakistan KKTC'yi bu teşkilatın zirvesine almadı, hepimiz biliyorsunuz; bizim bütün mücadelemize rağmen almadı. Bunu siyasi eleştiri olarak söylemiyorum yani biz alınmasını isterdik, muhalefet olarak her zaman bu konuda yapıcı desteğimiz ortadadır. Sayın Genel Başkanımız dün KKTC'nin kuruluş yıl dönümü törenlerindeydi yanında Sayın Namık Tan'la, yine Sayın Genel Başkan Yardımcımızla. O yüzden, bu konuda bizim kenetlenmemiz lazım. Kısa süre önce burada, bu Komisyonda bunun güzel bir örneğini verdik biz, hatırlayacaksınız, ben tutanaklardan takip ettim, ben katılamamıştım ama bütün partiler "Ya, böyle bir durum varken biz bu anlaşmayı nasıl ele alacağız?" dediler, geri çekildi. Şimdi, burada tabii ki Türkiye'nin çıkarı vardır, eminim, bu ulaştırma konusunda; Sayın Bakan Yardımcısı güzel bir izahat yaptı. Ben şahsen -hani partime bunu danışmadım, belki gündeme iyi bakmadığım için olabilir- doğru bulmuyorum yani beş gün önce KKTC'yi her şeye rağmen zirveye çağırmayan bir ülkenin -bizim için önemlidir Kazakistan, doğru- KKTC konusundaki tutumu kabul edilir değildir. O yüzden bu anlaşmanın bugün bu toplantıya hem de ilk sırada gelmiş olması talihsizliktir -belki gözden kaçmıştır, bilerek olduğunu düşünmüyorum- talihsizlik olarak buluyorum, doğru bulmuyorum. Bu konudaki görüşümü sizinle paylaşmak istedim.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :14

Eğer Sayın Bakan Yardımcısı da neden Kazakistan'ı biz ikna edemedik; niye daha bir yıl önce gözlemci statüsünü aldı diye sevindiğimiz KKTC'yi biz toplantılara sokamıyoruz, davet ettiremiyoruz -yani gözlemci, asıl üye de değil- bu konularda açıklama yaparsa sevinirim. Bu anlaşmanın şimdi bu şekilde gelmiş olması, şuradan beş gün önce hepimizi üzen bir hadise ortadayken... Hatta -yanılmıyorsam- AK PARTİ Genel Başkanı ve Cumhurbaşkanı Sayın Erdoğan, açıkça olmasa da diplomatik satır aralarında gizlenen şekilde bu konunun bir sonraki zirvede çözülmesi beklentisini ifade etti. Ben daha açıkça Kazakistan'ın bu konuda büyük bir hayal kırıklığı yarattığını, biz her türlü desteği vermeye çalışırken -daha kısa süre önce, biliyorsunuz, yaşadıkları hadiselerde yine Türkiye Cumhuriyeti hemen yardıma hazır olduğunu açıklamıştı- KKTC'nin adı, varlığı, ismi geçen her yerde bizim bir şekilde bu konuda net tutum içinde olmamız gerektiğini düşünüyorum. Lafı çok uzattım ama meramımı anlattım sanırım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

Burak Bey...

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURAK AKÇAPAR - Saygıdeğer

Başkanım, Türk Devletleri Teşkilatının 11 Kasım 2022 tarihinde Semerkant'ta düzenlenen Devlet Başkanları 9. Zirvesi'nde devlet

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :15

başkanları müşterek kararıyla Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti teşkilata gözlemci üye olarak kabul edildi. 16 Mart tarihinde Ankara'da gerçekleştirilen olağanüstü zirveye Cumhurbaşkanı seviyesinde katıldı. KKTC hâlihazırda bakan düzeyinde TDT bünyesinde pek çok toplantı ve faaliyete aktif katılım sağlamakta. KKTC Astana Zirvesi'ne ise katılmadı. Kazakistan, Nahçıvan Anlaşması'na değişiklik getiren protokolün iç onay süreci tamamlanmadığı cihetle KKTC'nin gözlemcilik statüsünün tekemmül etmediği görüşünü bildirdi. Bu durum esasen ev sahibi ülkenin ve kendi iç hukukunun bir takdiri. Sayın Cumhurbaşkanımız Astana Zirvesi'ndeki hitabında bu durumun telafi edilmesi yönündeki beklentimizi çok güçlü ifadelerle dile getirdi.

Öte yandan, aynı zirvenin bildirisinde KKTC'nin TÜRKPA ve Türk Ticaret ve Sanayi Odaları Birliğinde gözlemci statüsü edindiğinin de kayıt altına alınması sağlandı. Tabiatıyla KKTC'nin TDT'nin tüm etkinlik ve faaliyetlerine katılması esastır. Türkiye Cumhuriyeti bunun takipçisidir. Bu doğrultuda kardeş ülkeler nezdinde girişimlerimizi sürdürüyoruz.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Evet, teşekkür ediyorum.

Ben de belki bendeki bilgi çerçevesinde katkı verebilirim biraz. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin özellikle Türk Devletleri Teşkilatına katılımıyla alakalı biliyorsunuz çok yoğun bir diplomasi, belki diplomasinin çok ötesinde yoğun gayretlerimiz oldu. Diğer üye devletlerin de bazı

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :16

endişelerinden kaynaklı gecikmeler vardı, bunlar aşıldı. Tabii, burada Türk Devletleri Teşkilatı bizim için, Türkiye için son derece kritik önemde ve sistematik şekilde yine çalışılan bir vizyon belgesi çerçevesinde kurumsallaşmaya çalışıyor ve kurumsallaşmayla ilgili de çok hızlı adımlarla ilerliyor aslında. Dolayısıyla bu tür ilişkileri de belki böyle sadece konjonktürel iniş çıkışlardan ziyade, biz biraz daha orta-uzun vadede yukarıya gidiş şeklinde bir trendle takip etme arzusundayız. Dolayısıyla, diğer tüm üye ülkelerde olduğu gibi, Kazakistan'ın da yine gerek Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin gerekse Türkiye'nin yanında olacağına inancımız tamdır, zaten ikili görüşmelerde bunu kendileri de açıkça ifade etmekte. Dolayısıyla zaten mevcut gündemdeki anlaşma kombine yük taşımacılığı anlaşmasıyla ilgili olduğu için bu da zaten her iki ülke arasındaki ticari ilişkilerin geliştirilmesine yöneliktir. Gerek Türk Devletleri Teşkilatı nezdinde gerekse üye ülkeler arasında ikili ilişkiler anlamında katkı verecektir.

Ben hassasiyetiniz için teşekkür ediyorum ama bu da aslında yine her hâlükârda ilişkileri geliştirerek çözülecek bir konu. Çok yakın sürede de çözüleceğine yürekten inanıyorum.

KÜRŞAD ZORLU (Ankara) – Ben bir...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Tabii, memnuniyetle. Bir müsaade eder misiniz; Utku Bey, tekrar, zannediyorum cevap olarak... Akabinde de size

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :17

söz vereceğim Sayın Zorlu.

Buyurun.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Cevap değil Sayın Başkanım, az önce hafızam beni yanıltmıyorsa dedim, arkadaşlarım gönderdi hem milletvekili arkadaşlarım hem değerli Bakanlık çalışanları ve varsa basın mensupları açısından.

22 Haziran tarihli toplantımızda neredeyse tüm partiler Filistin lideri Mahmud Abbas'ın Uygurlarla ilgili sözleri nedeniyle gündemde olan Filistin'le ilgili uluslararası anlaşmayı sizin de onayınızla gündemden çekmişlerdi; onu hatırlatmak istedim, bir an hatırlayamamıştım tam konuyu, burada bulunan üyeler tabii hatırlayacaktır. O yüzden nasıl ki Uygur Türkleri konusunda hassas isek hep beraber, bence KKTC konusunda da hele hele böylesine sıcakken konu, gelişme... Sayın Bakan Yardımcısı da söyledi gerekçesini; kabul edilemez bir gerekçe tabii; Nahçıvan anlaşması vesaire vesaire hepsi kabul edilemez bir şey. Uluslararası baskıya, anladığım kadarıyla, Kazakistan, dostumuz Kazakistan dayanamamış gözüküyor ama bu baskılara bizim dayanmamız gerekir diye düşünüyorum.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yok, yok yani Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne hassasiyetimiz bizim en üst noktada biliyorsunuz. Tüm Türk Devletleri Teşkilatına üye ülkeler de bunu çok yakinen bilmekte. Sayın

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :18

Cumhurbaşkanımız da bunu her fırsatta, her görüşmede; yine Bakanlığımız dâhil, ilgili tüm birimler -bunu bizzat kendim de şahsen yaptığım için yakinen bildiğim bir şey söylüyorum- her gündemde, her fırsatta birincil aşamada öncelikli olan bir konu bu.

Ben ama hassasiyetiniz için bir kez daha teşekkür ediyorum.

Sayın Zorlu...

KÜRŞAD ZORLU (Ankara) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sürecin çok uzun yıllar içerisinde birisi olarak bir katkı sunması açısından; Utku Bey'in açtığı bu pencere önemli olmakla birlikte... Kazakistan, sadece Türk Devletleri Teşkilatı değil, Türk iş birliği sürecinin 91 yılından bu yana her zirvesinde eksiksiz yer almış ve çalkantılı, inişli çıkışlı dönemlerin hepsinde de geri durmaksızın bu teşkilatın bugünlere gelişinde çok büyük bir pay sahibi olmuştur. Hatırlarsanız, Azerbaycan'ın da 2006 ve 2009 yılları arasında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin tanınması yönünde bazı adımları ve girişimleri gündeme gelmişti. O dönemde de Avrupa Birliği ve ilgili bazı organlar çok ciddi bir baskı ve propaganda yaparak Karabağ üzerinden Azerbaycan'ın bu adımlarını sekteye uğratmaya çalışmışlardı ancak bunun uzun soluklu ve soğukkanlı götürmemiz gereken bir süreç olduğunu düşünüyorum. Zira gelinen aşamada artık Azerbaycan da Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin tanınması konusunda -benim edindiğim, gözlediğim- çok daha olumlu bir noktaya

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komasyon: Dışışleri Komasyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :19

gelmiştir bugün için. Bu ilişkilerin birbiriyle karıştırılmadan, iki devletin ve iki halkın güvenliği ve dostluğu çerçevesinde teknik prosedürlerin ilerletilmesinin, en azından İYİ Partimiz açısından görüşümüzün bu yönde olduğu ama Utku Bey'in bu serzenişinin veya bu tespitinin de önemli olduğu kanaatindeyim. Dolayısıyla bu anlaşmanın onaylanması yönündeki kanaatimizin dışında ve ötesinde bu görüşün Kazakistan'ın yetkili makamlarına iletilmesi gerektiğinin de altını çizmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Ben teşekkür ediyorum.

ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Başkanım, çok kısa bir...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun lütfen Ziya Bey.

ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) - Tekrardan kaçınmak üzere ben de kısa bir görüş ifade etmek isterim.

Özellikle uluslararası ilişkilerde Utku Bey de çok iyi bilir ki -bu anlamda özellikle bu konudaki hassasiyeti için teşekkür ediyorum Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'yle ilgili- özellikle Türk devletleri arasında son derece yapıcı, son derece vizyoner, son derece geleceği olan bir yapıyı daha hassas gözeterek bazı ortaya çıkan arzi ya da konjonktürel durumları bu gidişin, bu yürüyüşün önünde bir engel olarak görmeyi doğru bulmuyorum, bunu aksatacak bir yaklaşım olarak da görmüyorum. Yapıcı tutumun devam etmesi eminim bu anlamdaki birlikte düşüncüyü, birlikte

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :20

inşa etme faaliyetini arttırarak sürdürecektir. O yüzden bu anlaşmanın onaylanmasının tarafı olduğumu ifade etmek istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Ben teşekkür ediyorum.

Başka söz almak isteyen arkadaşımız...

İSMAİL ÖZDEMİR (Kayseri) – Başkanım...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun İsmail Bey.

İSMAİL ÖZDEMİR (Kayseri) - Tekrar teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Tabii, Kıbrıs millî davalarımızın başında geliyor. Böylesi bir süreç içerisinde de gelen aşamada hem Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin hem de Kıbrıs Adası'nda garantör ülkelerden olan Türkiye Cumhuriyeti'nin adada gelinen aşamada bir çözüme ulaşılabilmesi için egemen eşitliğe dayalı, iki devletli çözüm formülünü geliştirmeleri ve bu doğrultuda çalışmaları yeni dönem açısından hem Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin egemenlik haklarını muhafaza etmesi ve koruması hem de Türkiye'nin Kıbrıs Türklüğü'nü desteklemesi anlamında çok önemli çabaları içeriyor. Böylesi bir süreç içerisinde de Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti mevcudiyet ve varlığını, "küresel seviyedeki tanınma sürecini" diyelim daha doğrusu, Türk Devletleri Teşkilatı'ndan da başlamak suretiyle, bir ivme yakalamak anlamında önemli bir seviyeye getirdi. Bu şartlarda da zaman zaman,

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışışleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :21

bilhassa, geride bıraktığımız dönemlerde, Türkiye Cumhuriyeti'nin ve Hükümetimizin izlemiş olduğu hem Doğu Akdeniz'de hem Kıbrıs politikasıyla alakalı süreci saldırgan olarak nitelendiren bazı çevrelerin gelinen aşamada da bu egemen eşitliğe dayalı süreci kabul etmeleri, buna saygılı davranmaları bizim açımızdan son derece olumlu bir gelişmedir, öncelikle bunu ifade etmek isterim. Bu davanın sahiplenilmesi, Türkiye'deki her siyasi parti nazarında, her siyasi cenah nazarında sahiplenerek bu davanın daha da güçlenmesi, pekiştirilmesi önemlidir.

Sayın Başkanım, saygıdeğer Komisyon üyelerimiz; tabii, geride bıraktığımız yıllarda aynı eleştiri Azerbaycan için de yapılıyordu fakat Azerbaycan'ın bir sıkıntısı, bir meselesi vardı; Karabağ meselesi vardı ve Azerbaycan 2'nci Karabağ Muharebesi ve ardından Hankendi, Hocalı ve çevresinde gerçekleştirmiş olduğu son terör operasyonlarıyla beraber, işgal altındaki topraklarını azat etmesiyle birlikte, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'yle olan münasebetlerini daha da ileri bir seviyeye, üst bir noktaya taşıdı. Yine 27'nci Dönemde bu anlamdaki ilk temas belki de Azerbaycan Parlamentosunun, Dışışleri Komisyonunun yine Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin millî bir gününde bölgeye yaptığı ziyaret oldu. Akabinde, yine hatırladığımız kadarıyla aynı ziyarette, ülkemizin de girişimleriyle beraber, Pakistan'ın Ankara Büyükelçisinin de bölgeye, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne bir ziyareti olmuştu. Yani bölgedeki diğer

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :22

Türk devletleri, Sovyetler Birliği'nden sonra, bağımsızlıklarını kazanmalarının akabinde, kendi meselelerini de halletmek suretiyle dünyada var olan Türklüğün mücadelesini hiçbir zaman yalnız bırakmadı; bizim bu ülkelerin herhangi birisine "Verilen mücadelede yalnız kaldı, yalnız bıraktılar." dememiz doğru olmaz çünkü samimiyetle ifade edilenlerin ne olduğunu biliyoruz. Kaldı ki Kazakistan'ın böylesine, aksi yönde bir tutumu olsaydı, bize göre, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin Türk Devletleri Teşkilatına gözlemci üye olarak kabul edilmesinin karşısında dururdu ki bunu yapmadılar. Dolayısıyla bu anlamda da Kazakistan'ın kendi bazı meselelerine saygılı davranmak lazım kanaatini taşıyorum, neticede Kazakistan da egemen bir ülke.

Bakınız, bu anlamda da bir örnek vermek isterim: Kazakistan, tabii, komşuları itibarıyla iç problemleri yüksek olan ülkelerin başında geliyor. Daha yine geride bıraktığımız yıllarda, bazı iç karışıklık ve kargaşalarla dünya kamuoyunun da gündemine geldi ve Kolektif Güvenlik Anlaşması Örgütü kapsamında buraya yabancı bazı askerlerin geldiğini gördük. Ama bugün gelinen aşamada, Kazakistan bir şey yaptı ve Kiril alfabesini kullanmaktan... Düzeltiyorum, özür dilerim, ülke içerisinde Rusçayı kullanmayı bıraktı ve şu anda kendi dilleriyle hem kullanımını yaygınlaştırdı hem de ilk defa geride bıraktığımız günlerde, uluslararası bir müzakerede, Kazakça konuşmak suretiyle, bu anlamdaki egemenlik

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :23

iradesini ortaya koymuş oldu. Dolayısıyla bu bir süreç işidir; egemenliğin tesisi, tanınma süreci kolay bir süreci kapsamıyor.

Yine Fuat Bey, Değerli Komisyon Başkanımız, Komisyonun basına açık olan bölümünde bazı bilgilendirmelerde bulundu Kosova'ya yaptığımız ziyarette. Bakın, bugün Kosova Cumhuriyeti bile yaklaşık 90 ülke tarafından tanınıyor ama bir o kadarı tarafından da tanınmıyor. Yani bir mücadele sürecinin içerisinde olan kendi şartlarını haiz ülkelerin olabildiği gerçeğini kabul etmek lazım. Ben bu kapsamda Kazakistan'ın tutumunun Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'yle alakalı samimi olduğunu düşünüyorum ama kendi iç şartları sebebiyle bugün bazı durumlar vasat durmuş olabilir. Ona da saygılı davranmak ama bu hassasiyetimizi de tıpkı Sayın Cumhurbaşkanımızın 10'uncu Türk Devletleri Teşkilatı Devlet Başkanları Zirvesi'nden sonra yapmış olduğu açıklamalarında vurguladığı gibi, her seviyede değinmenin önemli olduğu kanaatini taşıyorum.

Tekrar teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Ben teşekkür ediyorum Sayın Özdemir.

Başka görüş, öneri, soru yok zannediyorum.

Teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

İç Tüzük'ün 77'nci maddesi kapsamında, önceki dönem Komisyon raporunun ve metnin benimsenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :24

Yine, İç Tüzük'ün 45'inci maddesi hükmü uyarınca, Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/24) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında İstanbul Milletvekili Seda Gören Bölük, İstanbul Milletvekili Derya Ayaydın, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan, Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak, Gaziantep Milletvekili Ali Şahin, Konya Milletvekili Ziya Altunyaldız'ın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un; 2/1639 esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna Hersek Bakanlar Konseyi Arasında Altyapı ve İnşaat Projelerinde İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1639)^(*)

BAŞKAN FUAT OKTAY – Gündemin 2'nci sırasında, (2/1639) esas

^(*) (2/1639) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :25

numaralı, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna Hersek Bakanlar Konseyi Arasında Altyapı ve İnşaat Projelerinde İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

Sayın Akçapar, teklifle ilgili kısa bir bilgilendirme yaparsanız memnun oluruz.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURAK AKÇAPAR - Saygıdeğer Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; ülkemiz ile Bosna Hersek arasında tarihî, kültürel ve insani bağlar ve çok yönlü gelişen kuvvetli ilişkilerimiz mevcut. Türkiye olarak Bosna Hersek'in toprak bütünlüğüne, egemenliğine, birlik ve beraberliğine her zaman önem verdik. Türkiye, Bosna Hersek'te barışın korunmasında görevli uluslararası askerî misyon EUFOR Althea'ya en fazla asker katkı sağlayan ülkelerden birisi, toplam yatırımımız 1 milyar avro düzeyinde.

Bosna Hersek'le siyasi alanda mükemmel düzeyde seyreden ilişkilerimizin ekonomi ve ticarete yansımalarına büyük önem veriyoruz. Elimizdeki anlaşma, başta, Saraybosna Belgrad Otoyolu olmak üzere, ulaştırma altyapısının gelişimiyle iki ülke arasında ekonomik iş birliğinin artırılmasına önemli katkı sağlayacaktır. Bosna Hersek tarafı, söz konusu anlaşmayı 13 Eylül 2021 tarihinde onaylamıştır.

Bu çerçevede, söz konusu anlaşmanın onaylanmasını Komisyonun takdirine sunuyoruz.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :26

BAŞKAN FUAT OKTAY – Evet, teşekkür ediyorum.

Bununla ilgili söz almak isteyen arkadaşımız var mı?

Buyurun Sayın Bakbak.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye ile Bosna Hersek arasındaki kültürel mirasımız, ortak tarihimiz, bizleri dost olmaktan öte kardeş kılmaktadır. Bu kapsamda, “paylaşılan geçmişten ortak geleceğe” ilkesiyle hareket ederek ilişkilerimizi çıkar odaklı değil, insan odaklı sürdürmekteyiz.

Savaş ve istikrarsızlığın hüküm sürdüğü coğrafyamızda, etrafımızdaki yangına rağmen, Türkiye huzur ve güven adası konumundadır ve biliyoruz ki gerek Balkanların gerekse Avrupa'nın istikrarı için Bosna Hersek'teki huzur ve istikrar da kilit öneme sahiptir. Bu doğrultuda, bizler Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde, Bosna Hersek'in bağımsızlığını, egemenliğini ve toprak bütünlüğünü daima gözetecek, ikili ilişkilerimizi daha da güçlendireceğiz. Bu kapsamda, Bosna Hersek'le 2002'de 70 milyon dolar dış ticaret hacmimiz, hedeflediğimiz 1 milyar dolara yaklaşmıştır. Sadece ticaret hacmimiz değil, Türkiye ile Bosna arasındaki turizm faaliyetleri, Bosna Hersek silahlı kuvvetlerinin Türkiye'deki eğitimi, Türk yatırımcıların bankacılık hizmetlerinden karton, ambalaj üretimine kadar birçok sektörde Bosna'ya yatırım yapması, Türkiye'nin Bosna Hersek'teki çok sayıda ibadethanenin onarımını

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :27

üstlenmesi gibi hususlar, iki ülke arasındaki dost ve kardeşlik bağlarımızın gereğidir. Ayrıca, 6 Şubat depremlerinin ardından Bosna Hersek ülkemize yardımlar göndermiş, önemli bir dayanışma örneği sergilemiştir.

Bugün Komisyon gündemimizde yer alan altyapı ve inşaat projelerinde iş birliği anlaşması kapsamında, altyapı ve inşaat projelerinin hazırlanması, finansmanı, uygulanması ile kalkınma planları ve altyapı alanında projelerin hazırlanması amacıyla personel eğitimi ihtisasına sahip uzmanlarca teknik destek sağlanması hususlarında iş birliği yapılması hedeflenmektedir.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın öncülüğünde, yirmi yılda, ülkemizin dört bir yanında; bölünmüş modern yollar, havalimanları, tüneller, barajlar, hızlı tren hatları, köprüler inşa ettik. Yavuz Sultan Selim Köprüsü, Osmangazi Köprüsü, 1919 Çanakkale Köprüsü, Marmaray, Avrasya Tüneli gibi her bir milletimizin gurur abidesi olan muhteşem eserlerimizi ülkemize kazandırdığımız gibi, Bosna Hersek'e de yol, köprü, tünel inşası konusunda ihtiyaç duyduğu desteği sağlayacağız.

Bu vesileyle iki ülke arasında dost ve kardeşlik bağının önümüzdeki dönemde daha çok güçlenmesini temenni ediyor, Komisyon gündemimizde yer alan altyapı ve inşaat projelerinde iş birliği anlaşmasının hayırlı olmasını diliyorum.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışışleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :28

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum Sayın Bakbak.

Söz almak isteyen başka arkadaşımız var mı? Yok.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

İç Tüzük'ün 77'nci maddesi kapsamında, önceki dönem Komisyon raporunun ve metninin benimsenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İç Tüzük'ün 45'inci maddesi hükmü uyarınca, Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışışleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1639) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında İstanbul Milletvekili Sena Nur Çelik, Konya Milletvekili Ziya Altunyaldız, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan, Gaziantep Milletvekili Ali Şahin, Elâzığ Milletvekili Mahmut Rıdvan Nazırlı, Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak'ın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışışleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un; 2/1706 esas numaralı Kuzey Atlantik

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :29

Antlaşmasına İsveç Krallığının Katılımına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1706)^(*)

BAŞKAN FUAT OKTAY - Gündemin 3'üncü sırasında, (2/1706) esas numaralı, Kuzey Atlantik Antlaşmasına İsveç Krallığının Katılımına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

Cumhurbaşkanlığınca 23/10/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan Kuzey Atlantik Antlaşmasına İsveç Krallığının Katılımına İlişkin Protokol, 25 Ekim 2023 tarihinde İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş tarafından "Kuzey Atlantik Antlaşmasına İsveç Krallığının Katılımına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi" olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur.

(2/1706) esas numaralı teklif, aynı tarihte, esas komisyon olarak Komisyonumuza, Dışişleri Komisyonuna; tali komisyon olarak ise Millî Savunma Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere -müsaadenizle- geçiyoruz.

Öncelikle yine Sayın Akçapar'a söz vereceğim.

İSMAİL ÖZDEMİR (Kayseri) – Sayın Başkanım, affedersiniz...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun lütfen.

İSMAİL ÖZDEMİR (Kayseri) – Dışişleri Bakanlığına söz vermeden

^(*) (2/1706) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :30

önce, müsaadeleriniz olursa şayet, tabii, Dışişleri Bakanlığımız burada bazı bilgilendirmelerde bulunacak ilgili anlaşmayla ilgili ama ben zatıalınız, ve Komisyon üyelerimiz uygun görürse, zannederim Millî Savunma Bakanlığı yetkilimiz de geldi ama aynı zamanda, Adalet Bakanlığı ve Millî İstihbarat Teşkilatı temsilcimizin de burada bazı sorularımıza cevap vermek üzere hazır bulunmasını rica ediyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Burak Bey, ilgili tüm kurumlarımızın temsilcilerini alabiliriz.

İSMAİL ÖZDEMİR (Kayseri) – Yani Millî İstihbarat Teşkilatı, Adalet Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı özellikle Sayın Başkan.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURAK AKÇAPAR – Sayın Başkanım, gerek Millî İstihbarat Teşkilatı gerek Adalet Bakanlığı gerek İçişleri Bakanlığımızın temsilcileri buradalar.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Tamam, teşekkür ediyorum.

Buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURAK AKÇAPAR – Sayın Başkanım, Dışişleri Komisyonunun değerli üyeleri; başta yakın coğrafyamız olmak üzere, uluslararası düzeyde derin bir değişim ve dönüşüm döneminden geçiyoruz. Bugün ülkemizin kuzeyinde ve güneyinde savaş, sıcak çatışmalar sürmekte. Ukrayna savaşı, Avrupa Atlantik Bölgesi'ndeki güvenlik ortamını derinden sarsmış bulunmakta. Keza, Gazze'de 7 Ekimden

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komasyon: Dışışleri Komasyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :31

bu yana yaşananlar ve İsrail'in binlerce Gazzelinin hayatını kaybetmesine yol açan saldırıları, bölgemiz için ciddi ilave sınamalara yol açmakta. Tüm bunlar, güvenliğe 360 derece yaklaşımın önemini bir kez daha ortaya koymakta.

Bugün gündemimizde bulunan Kuzey Atlantik Antlaşmasına İsveç Krallığının Katılımına Dair Protokol, tıpkı bir süre önce yine bu Komisyonda onaylanan Finlandiya'nın protokolünde olduğu gibi, değişen güvenlik ortamının yarattığı bir diğer gereklilik. Ukrayna savaşının ardından, Baltıklar ve kuzey coğrafyasının güvenliği NATO ittifakı için daha da önem kazanmış bulunmakta. Bu bölgenin stratejik önemi haiz ülkelerinden olan İsveç, savaşın başlaması ertesinde, uzun bir geçmişi bulunan savunma ve güvenlik alanındaki tarafsızlık politikasını terk ederek NATO'ya katılma kararı almış ve 18 Mayıs 2022 tarihinde NATO üyeliği için başvuruda bulunmuştur. İsveç'in müstakbel müttefikimiz olarak ülkemizin meşru güvenlik kaygılarını gözetmesi, ittifak dayanışması ruhuyla hareket etmeye başlaması gerektiğini sürecin başından beri en üst düzeyde de dâhil olmak üzere vurgulayageldik. Bu amaçla 28-30 Haziran 2022 tarihinde gerçekleştirilen Madrid Zirvesi öncesinde İsveç ve Finlandiya'yla yaptığımız üçlü görüşmelerle terörle mücadele ve savunma sanayisi ihracatında ülkemize yönelik kısıtlamaları kaldırmaları amacına matuf Üçlü Muhtırayı imzaladık. Sürecin ilerletilmesi bakımından bir yol haritası teşkil

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :32

eden bu belgeyle İsveç ve Finlandiya somut taahhütler üstlendiler. İsveç ve Finlandiya bu çerçevede, PKK'nın propaganda, finansman ve eleman devşirme faaliyetlerini engellemeyi, PYD/YPG ve FETÖ'ye destek sağlamamayı, terörizmle mücadelede yasal mevzuatı sıkılaştıracak adımlar atmayı, iade ve sınır dışı işlemlerimizi tüm boyutlarıyla işleme koymayı, savunma sanayisi ticareti önündeki engelleri ortadan kaldırmayı taahhüt ettiler. Bu taahhütlerin hayata geçirilmesini ve somut ilerlemeleri takip etmek için 3 ülke arasında Daimi Ortak Mekanizmayı tesis ettik. Daimi Ortak Mekanizma bugüne kadar 5 defa toplandı. Daimi Ortak Mekanizmanın müstakbel toplantısının da Finlandiya'da düzenlenmesi planlamaları başladı. Bu süreçte Finlandiya 4 Nisan 2023 tarihinde ittifaka katıldı. İsveç'in katılım sürecinde Sayın Cumhurbaşkanımız NATO Genel Sekreteriyle, Sayın Bakanımız da NATO Genel Sekreteri ve İsveçli muhatabıyla konu hakkında görüşmeler gerçekleştirdiler ve beklentilerimizi kuvvetli şekilde aktardılar. 2023 Vilnius Zirvesi öncesinde Sayın Cumhurbaşkanımız, İsveç Başbakanı ve NATO Genel Sekreterinin katılımıyla 10 Temmuz 2023 tarihinde düzenlenen üçlü görüşmenin ardından üçlü ortak açıklama yayınlandı. Ortak açıklamayla terörizmle mücadele başta olmak üzere muhtırada yer alan konuların ele alınacağı bakan düzeyinde ikili güvenlik işbirliği mekanizması tesis edildi.

İsveç'in tüm bu süreçte geçirdiği dönüşüme ve attığı adımlara

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :33

bakacak olursak; NATO katılım sürecinde İsveç Hükûmeti ve kamuoyu ülkemizin meşru güvenlik kaygılarını daha iyi anlamaya başladı. Bu süreçte hem Hükûmet hem kamuoyu düzeyinde terörle mücadele bağlamında eski yaklaşımlar sorgulandı ve bir öz eleştiri dönemi başladı. Bunu nereden görüyoruz? Örneğin, Başbakan Kristersson ve Dışişleri Bakanı Billström Üçlü Muhtıra sonrası dönemde terörle mücadele bağlamında bir paradigma değişikliğine gittiklerini her vesileyle dile getirdiler. İsveç Hükûmeti Üçlü Muhtırada varılan mutabakata uygun şekilde NATO üyesi olduktan sonra da taahhütlerine sadık kalacaklarını vurgulamakta. İsveç tarafı Üçlü Muhtıra da üstlendiği taahhüt çerçevesinde terörle mücadele bağlamında kapsamlı mevzuat değişikliğine gitti. Bu çerçevede, 1 Ocak 2023 tarihinden geçerli olacak şekilde terör örgütüne katılımın cezalandırılmasına ilişkin bir anayasa değişikliği yaptı. Anayasal değişiklik kapsamında Terörizmle Mücadele Yasası'nda yapılan değişikliği 1 Haziran 2023 tarihinde yürürlüğe koydu ve böylece terör örgütüne katılım İsveç'te ilk kez suç hâline getirildi. 1 Temmuz 2022 tarihinde yeni Terörizmle Mücadele Yasası yürürlüğe girdi. Dışişleri Bakanı Billström PKK'nın İsveç'te para toplamak ve ülkemizi hedef alan terör faaliyetlerini finanse etmek üzere yoğun faaliyetlerde bulunduğunu açıkladı. Başbakan Kristersson da Hükûmetin organize suçla mücadeleye odaklanmasının PKK'nın faaliyetlerini zorlaştıracacağını, kolluk güçlerinin bu suçlar üzerinde çalıştıklarını beyan etti. NATO katılım

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :34

sürecinde kurumlarımız arasında geliştirilen yakın iş birliği çerçevesinde İsveç, PKK'nın ve uzantılarının finansman faaliyetleri başta olmak üzere terör faaliyetleri konusunda farkındalık kazandı ve bazı somut adımlar attı. Bu bağlamda, PKK'nın İsveç'teki ana finansman kaynaklarından sözde Kürt Kızılayı oluşumunun İsveç'in SEB Bankasındaki hesabı kapatıldı. Bu adımı sözde Kürt Kızılayının faaliyet gösterdiği diğer ülkeler için de örnek olarak gösteriyoruz. Bir PKK terör örgütü mensubu cebir kullanmak suretiyle PKK adına haraç toplamak, terörizmin finansmanı ve ateşli silahlar mevzuatına muhalefet suçlarından dört yıl altı ay hapse mahkûm edildi. Söz konusu yargı sürecinde 1 Temmuz 2022 tarihinde yürürlüğe giren ve ağırlaştırılmış hükümler içeren yeni terör mevzuatı uygulandı. Bir PKK mensubunun terörle bağlantılı bir suçtan mahkûm edilmesi İsveç'te bir ilki teşkil etmektedir. Ülkemizde silahlı terör örgütüne üyelikten altı yıl üç ay hapis cezasının infazı amacıyla hakkında arama kaydı olan PKK'lı bir şahıs 2 Aralık 2022 tarihinde ülkemize sınır dışı edildi ve hâlihazırda ülkemizde hapis cezasını çekmektedir. 6 Temmuz 2023 tarihinde yapılan son, Daimi Ortak Mekanizma toplantısında İsveç tarafı PKK'yla iltisaklı olduğu anlaşılan kişilerin ülkeye girişlerinin engellendiğini beyan etti. İsveç'in eski NATO Başmüzakerecisi de esasında 2022 Aralık ayında oturma ve çalışma izinlerinde PKK bağlantılı güvenlik sorunlarına daha fazla dikkat etmeleri gerektiğini anladıklarını, bu çerçevede bir düzine kişinin İsveç'e girmesine

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komasyon: Dışışleri Komasyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :35

izin verilmediğini, bazı kişilerin de İsveç'i terk etmesinin istendiğini kamuoyuna duyurdu. Özetle, PKK iltisaklı çevreler artık eskiden olduğu şekilde İsveç'te rahat bir harekât alanı bulamamaktadırlar. Örgüt baskı altındadır. İsveç güvenlik makamlarının denetim ve uygulamaları, örgüt oluşumlarının ve örgütle iltisaklı şahısların da eleştirilerine sebep olmaktadır. İsveç Başbakanı ve Dışışleri Bakanının PYD/YPG'nin PKK'yla bağına atıfla PYD/YPG'yle arasına mesafe koyacağına yönelik açıklaması bu perspektiften değerlendirilebilecektir. Üçlü Muhtıra öncesi dönemde PYD/YPG-PKK, SDF'nin sözde temsilcileri İsveç'te bakan düzeyinde dahi kabul görüyordu. Başbakan tarafından yapılan bu açıklama sonrası İsveç Hükûmeti ile örgüt mensupları arasındaki bu tür temas ve ziyaretler kesildi. PKK'nın Suriye'deki uzantılarının İsveç'teki tutum değişikliğinden duydukları rahatsızlık açık kaynak paylaşımlarına da yansımaya başlamış bulunmaktadır.

Sayın Başkanım, değerli Komasyon üyeleri; savunma sanayisi alanında da somut gelişmeler yaşandı. Savunma ürünlerinin ihracından sorumlu Stratejik Ürün Gözetim İdaresi 30 Eylül 2022 tarihinde ülkemize yönelik savunma sanayisi alanındaki kısıtlamaları kaldırdı. Geldiğimiz aşamada ihracat izin talepleri her bir durum temelinde değerlendiriliyor. Ancak bu kapsamda firmalarımızca şimdiye kadar yapılmış olan başvuruların tamamı olumlu sonuçlandı. İsveç'in NATO üyeliğiyle birlikte savunma sanayisi

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :36

işbirliğimizin daha da geliyeceğini değerlendiriyoruz. İsveç, ülkemizin AB üyelik sürecine, bu meyanda AB'nin Daimi Yapılandırılmış İşbirliği Girişiminin Askerî Hareketlilik Konulu Projesi'ne yaptığımız başvuruya da açık destek verdi. İkili ilişkilerimize baktığımızda da Türkiye İsveç arasındaki temas ve diyalog süreci parlamentolar arası ilişkiler dahil kız kazanmıştır. Dün de TBMM Başkanımız Sayın Numan Kurtulmuş İsveçli mevkidaşıyla görüşmüştür. İsveç Parlamentosunda İsveç Türk Parlamenter Ağı kuruldu. Bu süreçte Nordic ülkeleri arasındaki en büyük ticaret ortağımız olan İsveç'le ekonomik ve ticari iş birliğimizin yatırımlar dâhil geliştirilmesi yönündeki anlayış birliğimiz teyit edildi. Bu kapsamda Ekonomik ve Ticaret Ortak Komitesinin mayıs, haziran aylarında toplanması planlanmaktadır. 2013 yılında Stratejik Ortaklık Bildirisi imzaladığımız İsveç'in ülkemizin AB üyelik sürecine yönelik süregelen desteğinin daha görünür hâle geldiğini de müşahede ediyoruz. Sayın Başkanım, Değerli Komisyon üyeleri; önümüzdeki sürece baktığımızda, terörle mücadele uzun soluklu gayretleri gerekli kılmaktadır. Tabiatıyla, İsveç tarafından takibi beklenen hususlar da hâlâ mevcut bulunmaktadır. Madrid Zirvesi'ndeki Üçlü Muhtıra ile Vilnius Zirvesi'ndeki üçlü ortak açıklama İsveç'le terörle mücadele alanındaki iş birliğimizin ilerletilmesi ve bu ülkeden beklentilerimizin takibi için gerekli zemini teşkil etmiştir. İhdas edilen Daimi Ortak Mekanizma'nın hâlihazırda müttefik olan Finlandiya'nın

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :37

da katılımıyla önümüzdeki dönemde de sürdürülmesi öngörülmektedir. Dolayısıyla, söz konusu mekanizma İsveç'in ittifaka katılmasıyla da işlevini sürdürecektir. Ülkemizin meşru beklentilerinin ve İsveç'in taahhütlerinin takibi de bu şekilde mümkün olabilecektir. Daimi Ortak Mekanizma'nın bir sonraki toplantısının Finlandiya'nın ev sahipliğinde düzenlenmesinin planlandığını yeniden arz etmek istiyorum. İsveç ve Finlandiya makamları da bu şekilde, bu amaçla hazırlıklarına başlamış bulunmaktadır.

Bu süreçte NATO'dan da bazı taleplerimiz oldu. Beklentilerimiz doğrultusunda Genel Sekreter Stoltenberg NATO Terörizmle Mücadele Özel Koordinatörünü ilk kez atadı ve bu 12 Ekim 2023 tarihinde açıklandı. Bu tasarruf, ittifak bünyesindeki terörizmle mücadele çabalarının daha etkin kılınmasına ve eş güdümün artırılmasına katkı sağlayacağını düşündüğümüz önemli bir adımdır. Her hâl ve kârda Madrid ve Vilnius Zirvelerinde varılan anlaşmaların ve verilen taahhütlerin takibi Daimi Ortak Mekanizma dâhil tesis olunan çoklu ve ikili iş birliği mecraları üzerinden sürdürülecektir. Ayrıca, Vilnius'ta kabul edilen ortak açıklamayla Türkiye ve İsveç arasında ihdası öngörülen Güvenlik İşbirliği Mekanizması da terörizmle mücadele dâhil ilgili konuların alınacağı üst düzeyde ilave bir mecra teşkil edecektir.

İsveç'in NATO'ya katılımının Avrupa Atlantik bölgesini daha güvenli hâle getireceği, ikili ilişkilerimizin müttefiklik bağı ve sorumlulukları

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :38

temelinde daha da geliştirilmesine hizmet edeceği, özellikle savunma sanayisi alanında iş birliğimizin gelişmesine katkı sağlayacağını değerlendiriyoruz. Bu hususlar ışığında İsveç'in katılım protokolünün onaylanması hususunu Dışişleri Komisyonunun yüksek takdirine sunuyoruz.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum Sayın Akçapar.

Konuyla ilgili sorusu olan, görüşü olan, önerisi olan arkadaşlarımız...

KÜRŞAD ZORLU (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun Sayın Zorlu.

KÜRŞAD ZORLU (Ankara) – Sayın Başkan, Bakanlıktan gelen, bürokrasiden gelen diğer katılımcı yetkililerimiz de bilgi verecekler mi acaba bu konuda?

BAŞKAN FUAT OKTAY – Sorular olursa, ilave şeyler olursa tabii ki.

KÜRŞAD ZORLU (Ankara) – Şimdi, bir görüşü, hususu altını çizerek İYİ Partimizin bu konuyla ilgili kanaatini ifade etmek isterim. Tabii, İsveç konusu iç politikada çokça tartışılan, irdelenen bir mesele oldu, zira siyasi iktidar tabii, özellikle Mayıs 2022'den itibaren yapılan bazı açıklamalarla, bu konuda çok ciddi ve kararlı olduğu gözlenen ifadelerle İsveç'in NATO'ya üye olmaması konusundaki beklenti ve alanı epeyce genişletti. Hâliyle bu, milletimiz tarafından da hassasiyetle ilgilenilen bir konu hâline geldi. Bu hassasiyetle bizim de konuyu aynı şekilde takip etmemiz gerektiği yönünde milletimizin bize bir görev verdiğini de ifade etmek istiyorum. Öyle ki

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :39

bakın, Sayın Erdoğan AK PARTİ Meclis grup toplantısında, 18 Mayıs 2022'de "İsveç'ten 30 terörist istedik, 'Vermeyiz.' dediler; siz teröristleri vermeyeceksiniz, bizden NATO üyeliğini isteyeceksiniz; hem PKK'ya destek verip hem bizden destek istemekle olmaz, biz 'evet' demeyeceğiz." şeklinde... Dönemin Adalet Bakanı Sayın Bekir Bozdağ'ın da teröristlerin iadesi konusunda hiçbir adım atılmadığına yönelik ifadeleri kamuoyuna yansımıştı ve ardından Üçlü Mutabakat, Muhtıra işte, ardından Daimi Mekanizma kuruldu ancak ortaya konulan, imzalanan metinlerin hemen hemen büyük bölümünün temennilerden ibaret olduğu yönünde ortaya çıkan bir tablo olduğunu görüyoruz biz. Şimdi, biz elbette NATO'nun kategorik olarak kendi ülkemizin çıkarlarını dikkate alarak genişleme eğiliminin karşısında değiliz ancak Macaristan'ın da bu anlaşmayı henüz imzalamadığını görüyoruz ve dolayısıyla, bizim süreci hassasiyetle takip edip Türkiye'nin millî güvenliğiyle ilgili somut bir şekilde talep ettiği adımların atılıp atılmadığını bir kez daha gözlemlene gibi bir sorumluluğumuz olduğuna inanıyoruz. Çünkü eğer bu sorumluluk alanını bugün kullanmazsak, bir kere bunu onayladıktan sonra -elbette Genel Kurul kararı verecektir- Türkiye'nin... Çünkü burada çok ciddi, karmaşık konular var; örneğin Türkiye'nin Avrupa Birliği giriş sürecine ilişkin İsveç'in destek vereceği yönünde bir beyan söz konusu ancak bu beyanın nasıl somut bir aşamaya getirileceği konusunda herhangi bir karşılıklı görüş

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :40

olmadığını görmekteyiz, zira İsveç'in bu açıklamasının ardından Avrupa Birliğinin bazı temsilcilerinin bunun mümkün olmayacağı yönlü, eğilimli sözlerinin olduğunu da görmekteyiz. Dolayısıyla, Türkiye elindeki bu kartı kendi millî güvenlik çıkarları çerçevesinde iyi kullanması gerektiğinden bahisle eğer teröristlerin özellikle iadesi, PKK-YPG terör örgütüne yönelik somut adımların şu an için bize sunulamayacağı görüşünden hareketle bütün bunların kontrol edilerek gerek Dışişleri Komisyonumuzla gerekse milletimizle daha şeffaf, açık ve somut bulgularla paylaşılmasının çok önemli olduğunu düşünüyoruz ve bunların yapılması adına bir zaman kazanmak bakımından bu teklifin şu an için Komisyonumuzdan geri çekilmesinin doğru olacağını İYİ Parti Grubu olarak sizlere ifade etmek istiyoruz. Eğer buna rağmen görüşme gerçekleşir ve bu hâliyle, bu somut bilgilerle ortada duran bir gerçek söz konusuysa şerh koyacağımızı da kamuoyumuza ve Komisyonumuza ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Ben teşekkür ediyorum.

Başka görüşü olan, söz isteyen arkadaşımız var mı?

BERDAN ÖZTÜRK (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun lütfen.

BERDAN ÖZTÜRK (Diyarbakır) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, biz HEDEP olarak Rusya'nın Ukrayna'yı işgali

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :41

sonucunda Avrupa halklarında ortaya çıkan güvenlik kaygılarının NATO'nun genişlemesiyle giderilemeyeceği deneyimine ve öngörüsüne sahibiz. Bugün Putin'in işgal ve yayılmacı politikalarına karşı çözümün, NATO üyesi ülkelerin askerî bütçelerini artırmak yerine bu bütçeyi barışçı politikalar ve savaşın yarattığı tahribatlara harcamasından geçtiğini düşünüyoruz. İsveç'in ne de ileride başka bir ülkenin NATO'ya üye olması sadece ve sadece askerî harcamaların artmasına paralel halkın savaş ve çatışma kaygılarını da artırmaktadır.

Ayrıca, İsveç'te yapılan bu NATO'ya üyelik görüşmeleri sırasında Kürtler üzerinden yapılan söz konusu pazarlıkları da doğru bulmadığımızı buradan ifade etmek istiyorum. Sonuç olarak, hem NATO'nun tarihte tanık olduğumuz şekilde genişleme stratejisinin savaştan başka hiçbir şey getirmeyeceği nedeniyle hem de Kürtlerin pazarlık hâline getirilmesi nedeniyle bu anlaşmayı kabul etmiyoruz ve şerh düşüyoruz.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Ben teşekkür ediyorum.

Tabii, bu, "Kürtler üzerinden" ziyade terör örgütleriyle ve terörle mücadeleyle ilişkili bir mutabakat metni tabii, yoksa Kürtlerle ilgili bir şey söz konusu zaten olamaz, ona biz de müsaade etmeyiz.

SERHAT EREN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, ben de tabii söz almak istiyorum.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :42

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun.

SERHAT EREN (Diyarbakır) – Şimdi, siz de bir izahat getirdiniz, kuşkusuz bu ülkede kimlerin “terörist” olarak addedilip addedilmeyeceği konusunda hiçbir zaman uluslararası evrensel hukuk kuralları esas alınmamıştır. Sizlerin “terörist” olarak addettiği kişiler başka ülkelerde “kahraman” olarak addedilir, başka ülkelerde “terörist” olarak addedilenler pekâlâ bu ülkede “kahraman” olarak addedilir. Şimdi, şunu bir defa çok açık bir şekilde ortaya koymak gerekiyor, buradaki bütün Komisyonun şunu bilmesi gerekiyor: Bakın, bir sunum yapılırken şu ifade edildi; işte YPG'den bahsedildi. Şimdi, Sayın Başkan, kuzeydoğu Suriye'de yaşayan halklar Kürtler, Araplar, Süryaniler, Ermeniler ve Türkmenler yüzyıllardır orada yaşayan halklardır, o toprakların sahipleridirler. Bugün orada yaşayan halklar Esad faşizmine karşı, Esad rejiminin yüzyıllardır bu halklara yapmış olduğu zulme karşı kendi topraklarını koruyan ama aynı zamanda, cihat adına dünyanın çok farklı bölgelerinden gelip Suriye'de yaşayan oranın asıl halkların topraklarını işgal eden cihatçılara karşı da aynı zamanda kendi topraklarını koruyan halklardır. Dolayısıyla biz “terörizm” adı altında orada yaşayan Arapları, Kürtleri, Süryanileri, Ermenileri bir bütün olarak terörist olarak addedip, onlara karşı yapılacak her türlü müdahaleyi meşru görüp veya onlara yapılacak insani yardımları da İsveç'in NATO'ya üyeliği konusunda pazarlık konusu edersek bir Kürt olarak aynı zamanda Ortadoğu'da, aynı zamanda kuzey Suriye'de yaşayan halkların çıkarını sağlamak adına esas onların çıkarını gözeten biri olarak buna karşı

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komasyon: Dışışleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :43

olduğumu ifade etmek isterim. Bu kavramları doğru ve yerli yerinde kullanmak gerekiyor. Şimdi, oradaki Kürtler kendi topraklarını korumasın da Esad faşizmine karşı dünyanın farklı yerlerinden gelen işgalci, barbar, cihatçı örgütlere karşı korumasınlar da kime karşı korusunlar? Dolayısıyla bu kavramları doğru kullanmak ve ona göre orada yaşayan halkları terör kisvesi altında kriminalize etmenin, topyekûn düşmanlaştırmanın çok doğru olmadığını belirtmek isterim. Biz yıllardır ülke olarak orada yaşayan cihatçılarla bir şekilde doğrudan veya dolaylı olarak iş tutuyoruz ama bin yıldır bu topraklarda birlikte yaşadığımız Araplarıyla, Türkleriyle, Türkmenleriyle, Kürtleriyle birlikte yaşadığımız bu coğrafyada bir arada, birlikte yaşamak durumundayız, başka şansımız yok. Biz bir arada ama haklarımızı tanıyarak ama renkliliklerimizi ortaya koyarak bir arada yaşamak durumundayız. Dolayısıyla kuzeydoğu Suriye'de yaşayan Kürtlere karşı yapılan bunca saldırı, işte hava saldırısından tutun da top atışına... Savaş çok pahalı ve çok maliyetli bir şey Sayın Başkan. Bir kez olsun orada yaşayan Kürtlerle, Araplarla, Süryanilerle, Ermenilerle bir kez olsun barışı deneyelim, barışı esas alalım, onlarla bir iletişim hâline geçelim. Onları terörist olarak addedip sürekli bir şekilde bu toplumda öcü olarak gösterip onlara karşı ulusal ve uluslararası çapta onların aleyhine bir çalışma içerisine girmekten bir kez olsun vazgeçelim. Barış daha ucuz bir şeydir, bu halkların bir araya gelip birlikte yaşamak zorunda olduğunu bir defa daha söylüyorum: Biz bir arada yaşamak durumundayız, başka çaremiz yok. Dolayısıyla dünyanın farklı yerlerinden gelip yarın, öbür gün

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :44

silahlarını bu topluma, bu ülkede yaşayan halklara doğrultacak kişilerle iş tutmak yerine nitekim, örneğini vereyim; 10 Ekimde Ankara'da yüzlerce insanımızı öldüren IŞİD terör örgütüyle aramıza mesafe koymak durumundayız. Onları cihatçı, onları Suriye rejimine karşı savaşan, tırnak içerisinde, özgürlükçü olarak tanımlamak çok doğru değil. Bizler bin yıldır bir arada yaşadık, bundan sonra da yaşamak zorundayız, birlikte yaşayacağız ama biz bunu denemek yerine bizim dışımızda yarın, öbür gün o silahları bize karşı yöneltecek örgütlerle iş tutmaktan uzak duralım. Dolayısıyla İsveç'in NATO'yla ilgili NATO'ya alınması konusundaki görüşmelerin tamamen bu minvalde, bu eksende, bunun üzerine inşa edilmesini de çok doğru bulmadığımı ortaya koyarak bu konudaki sözleşmeye de şerh koyduğumu belirtmek isterim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

KÜRŞAD ZORLU (Ankara) – Sayın Başkanım, bir önemli katkı yapmak istiyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Sayın Zorlu, buyurun.

KÜRŞAD ZORLU (Ankara) – Tam da bu açıklamalar aslında bizim İsveç'ten beklentilerimizin ne kadar kıymetli olduğunu gösteriyor. Zira, bunu üzümlere ifade etmek istiyorum, milletimizin Meclisinde Kürtler ile bir terör örgütünü yan yana getirebilecek bir değerlendirmeyi peşinen reddediyoruz; çok yanıltıcı, ülkemizin siyasetüstü olarak gördüğümüz böyle bir meselesinin bir etnik bölücülük anlayışıyla ortaya konulmasını kabul

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komasyon: Dışışleri Komasyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :45

etmemiz mümkün değildir. Bizim hassasiyetimiz de tam da buradadır, işte elimizde böyle bir imkân varken İsveç yetkili makamlarının PKK/YPG terör örgütüyle ilgili, FETÖ terör örgütüyle ilgili Türkiye'nin ortaya koyduğu hassasiyetleri ve beklentileri en azından büyük ölçüde karşılmasını ve somut olarak bu adımları atmasını biz parti olarak uygun görüyoruz. Bu sebeple geri çekilmenin, bunun gündemden çekilerek bir sonraki toplantıya kadar bir izleme hâlinde kalınmasının milletimizin çıkarlarına daha uygun olduğunu ifade ediyoruz. Bu ayrışmayı, bu hassasiyeti de ortaya koymak istedim efendim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bilici, buyurun.

BİLAL BİLİCİ (Adana) – Sayın Başkan, ben de parti sözcümüz Sayın Kürşad Zorlu Bey'in ifadelerine katılıyorum.

Şöyle bir şey daha ifade etmek istiyorum: Değerlendirmemizi daha kapsamlı yapabilirsek yani bu da uygunsa özellikle NATO'ya en fazla orduları ve savunma bütçesi anlamında en fazla katkı veren ülkelerin temsilcilerini dinleme şansımız olabilirse büyük elçilerini Komisyon olarak, özellikle Amerika, İngiltere, Almanya, Fransa, Finlandiya ve İsveç, inanıyorum ki bazı sorularımıza cevap alabileceğiz gibi düşünüyorum. Bunu dikkatlerinize sunmak istiyorum. Çünkü şu günlerde hâlâ Stockholm sokaklarında PKK sempatizanları cirit atmaya devam ediyor ama IŞİD, El Kaide göremiyoruz. Bunu bizim seçmenimiz, halkımız bize devamlı sormakta. Aynı zamanda, bu İsveç'te "ifade özgürlüğü" deniliyor Kur'an

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komasyon: Dışışleri Komasyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :46

yakma eylemlerinde, bunu da bir anlatsınlar bize, bu ifade özgürlüğü tam nedir?

Aynı zamanda, Sayın Bakanımız burada ifade etti, bayağı iade talepleri gerçekleşmiş ama sadece 1 kişi iade edilmiş, bunu da anlamakta zorlanıyoruz ve bunun dışında da hâlâ F-16'lar konusunda Amerika Dışışleri Bakanlığı kongreye resmî bildirimde bulunmadı, bu da farklı bir durum.

Ve son olarak, ülkemizin AB üyeliği konusunda ise 20 Temmuzda bir araya gelen AB Dışışleri Bakanları bu konuyu Kıbrıs meselesine bağıyorlar, bu da hiç samimi değildir.

Bunun dışında da son olarak da şunları eklemek istiyorum: Almanya ve Fransa hâlâ PKK için güvenli bir liman olmakta ve bu 2 ülkeden devamlı gelirler PKK'ya gelmekte ve müttefik yine ABD'nin PKK/YPG-PYD konusunda da daha net ve açık bir şekilde duruşunu ifade etmesi gerektiğini düşünüyorum. Zamanında, Makedonya'nın NATO'ya üyeliğinde Yunanistan bu ülkeyi şu veya bu nedenden dolayı on sene bekletti ve on sene bekledi yani bunların cevaplarını almadan bir karar verilmemesini düşünüyorum ve daha kapsamlı bir değerlendirmenin yapılması gerektiğini düşünüyorum.

Saygılarımı sunuyorum.

Sayın Bakanımıza da şunu sormak istiyorum: Sadece 1 kişi mi iade edildi Sayın Bakanım? Toplamda kaç kişi yani?

BAŞKAN FUAT OKTAY – İsterseniz birazdan Sayın Bakana tüm

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :47

sorularla ilgili bir değerlendirme hakkı verelim. Hepsine birden bir cevap versin.

BİLAL BİLİCİ (Adana) – Tamam.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Ben müsaadenizle, Bakan Yardımcımıza sözü vermeden önce sadece Sayın Eren’in söylediğiyle ilgili bir iki şeyi de ifade etmek isterim tabii.

DEAŞ’la aramıza sınır konulması konusu, bu özellikle Türkiye’ye karşı yapılmış en büyük yani belki en büyük iftira olabilecek bir konu. DEAŞ’la mücadeleyi en şiddetli yapan ülkelerin başında Türkiye geliyor, belki de tek ülke Türkiye fiziki olarak bu mücadeleyi yapan. Ne yazık ki DEAŞ’ı şu veya bu şekilde destekleyen ülkelere baktığımızda da algıyı başka şekilde yürütmeye çalıştıklarını ne yazık ki gözlemliyoruz, görüyoruz; bunun görülmesinin ülkemiz açısından da faydalı olduğunu düşünüyorum.

İkincisi de biraz önce ifade ettiğim gibi, yine bu anlaşma Kürtlerle ilgili değil, tamamen terör örgütleriyle mücadeleye yöneliktir. PKK, on binlerce vatandaşımızın kanına mal olmuş, canına mal olmuş bir terör örgütüdür yani gerek burada gerek Avrupa’da, NATO müttefikleri nezdinde de terör örgütü olarak kabul edilmiş bir örgüttür, yapıdır, dolayısıyla onunla mücadelede daha sıkı iş birliğini gerektiren bir çalışmadan bahsediyoruz, anlaşmadan bahsediyoruz burada ama onunla birlikte, yine bu örgütle iltisaklı diğer tüm örgütleri yani gerek sınırlarımız içerisinde gerekse sınırların dışarısında Türkiye’ye tehdit oluşturan örgütler

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :48

PYD/YPG gibi. Dolayısıyla bunlar Kürt halkını temsil eden ve Kürtleri temsil eden, dolayısıyla Kürtlerle mücadele anlamında yansıtılmazsa memnun oluruz; bu, tamamen terör örgütleriyle, doğrudan terör örgütleriyle ve teröristlerle mücadeleden başka bir şey asla değildir. Bizim de arzu ettiğimiz zaten ve çalıştığımız konu, tüm Kürt'üyle, Türk'üyle, Çerkez'iyile, Laz'ıyla, tüm yapılarıyla, tüm unsurlarıyla Türkiye'nin bir ve beraber olduğu, dayanışmanın, birlik ve beraberliğin bizim gücümüzü artıracığı, dolayısıyla tüm çalışmamız da bu yöndedir. Terörle mücadelenin asıl amacı da budur zaten, size tamamen katılıyorum; barış her şeyden çok daha ucuzdur ve her şeyden çok daha kıymetlidir, savaşın kazananı asla olmaz, onun için de zaten biz güçlü olmamız için de terörle mücadeleyi ısrarla, aralıksız devam ettirmek zorundayız.

SERHAT EREN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, ben bir cümle, sizin söylediklerinize...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun lütfen.

SERHAT EREN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Ben teşekkür ediyorum.

SERHAT EREN (Diyarbakır) – Yani kuşkusuz her devletin yani uluslararası hukuk bağlamında yasal çerçevede kendini koruma, müdahale etme hakkı vardır ama her devletin kendine göre bir terör tanımı olmamalıdır. Siz söylediniz, bakın, dünyada YPG'yi terör örgütü olarak

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :49

kabul eden 2 ülke var, biri, Türkiye Cumhuriyeti devleti, biri, Katar; onun dışında dünyada YPG'yi terör örgütü olarak ilan etmiş olan tek bir ülke yok, tek bir ülke yok Sayın Başkan.

2014 yılında bu ülkede PYD'nin Eş Başkanı Salih Müslim bu Mecliste yine Hükûmetinizin olduğu en üst düzeyde insanlarla görüşme gerçekleştirmiş, bu tür oradaki halk ile Türkiye Cumhuriyeti, Türkiye devleti arasında ilişkilerin tamamen insani temelde, barış temelinde çözülmesi konusunda görüşmeler yapılmış, en üst düzeyde ağırlanmış biridir; bunu yanlış bulmuyoruz, doğru buluyoruz ve bunun devamının gelmesi gerektiğini düşünüyoruz Sayın Başkan. Biz diyoruz ki: Biz barışalım ya, savaş bize kaybettiriyor, savaş bu ülkede insanları aç bırakıyor, yoksul bırakıyor. Yani oraya, işte Suriye Millî Ordusu denilen birçok cihatçıya bu ülkeden kaynak gidiyor; bu kaynakları bu ülkeye harcayalım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SERHAT EREN (Diyarbakır) – Bu ülkede milyonlarca insanın evinde çorba pişmiyor, oraya harcayacağımız parayı, savaş için aktardığınız kaynağı buraya harcayalım, barışa harcayalım, birbirimize harcayalım; benim demek istediğim budur. Dolayısıyla uzatmayacağım, şimdilik bu kadar.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum. Ama, biz barışığız yani

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :50

bunu özellikle ifade etmek istiyorum, ortada küslük yok.

SERHAT EREN (Diyarbakır) – Somut olarak da gösterelim Sayın Başkan.

CEYDA BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir) – Sayın Başkanım, bir şey söyleyeceğim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Barışığız, bizim mücadelemiz, Türkiye'nin mücadelesi terör örgütleriyle yani sadece orada o farkı koymak lazım.

CEYDA BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir) – Sayın vekilimize buna istinaden bir şey sormak istiyoruz. Peki, bu çatı altında barış istiyorsak niçin hâlâ PKK terör örgütüne HDP olarak insanları kandırıp... Orda Diyarbakır Annelerinin vermiş olduğu mücadele için ne diyorsunuz? Bu çatı altında bir barış istiyorsunuz ama kalkıp başka bir ülkeden bize gelecek bir saldırıya da kendi ülkeniz içerisinde insanları oraya yönlendiriyorsunuz. Bunun için ne diyeceksiniz?

SERHAT EREN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, kuşkusuz yani bu, şu an üzerinde konuştuğumuz konumuzun çok dışında bir mesele.

CEYDA BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir) – Sizin söylediğimize istinaden söylüyorum.

SERHAT EREN (Diyarbakır) – Çok çok ayrıntılı bir mesele.

CEYDA BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir) – Siz kalkıp diyorsunuz ki “Biz barış istiyoruz.” diyorsunuz, “Biz ülkemiz içerisinde savaş istemiyoruz.”

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :51

diyorsunuz.

SERHAT EREN (Diyarbakır) – Biz kuşkusuz barış istiyoruz.

BAŞKAN FUAT OKTAY – İkili konuşmazsak memnun olurum, cevap vermesine müsaade edelim.

SERHAT EREN (Diyarbakır) – Biz Diyarbakır’da çocuklarının bu savaştan kurtarılmasını düşünen annelerin taleplerinin de doğru olduğunu söylüyoruz. Ama aynı zamanda...

CEYDA BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir) – Nasıl doğru söylüyorsunuz? Nasıl, niye ziyaret etmiyorsunuz? Niçin onlara destek vermiyorsunuz?

SERHAT EREN (Diyarbakır) – Bakın, bu türlü sorularla çözüm olmaz.

CEYDA BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir) – Olur mu?

SERHAT EREN (Diyarbakır) – Böyle yaklaşımlarla çözüm olmaz.

CEYDA BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir) – Siz kalkıp İsveç’te ülkemiz için...

SERHAT EREN (Diyarbakır) – Ama dinlemiyorsunuz, ben sizi dinledim.

CEYDA BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir) – Bakın, siz İsveç’te ülkemiz için propaganda yapanları, terör örgütüne yardım yataklık yapanları Kürtlerle bir tutuyorsunuz. Biz asla...

SERHAT EREN (Diyarbakır) – Kendiniz gibi düşünmediğiniz bütün insanlara terörist olarak dedinizse...

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :52

CEYDA BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir) – Asla, hayır, asla ve asla.

SERHAT EREN (Diyarbakır) – Terörist olarak addediniz.

CEYDA BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir) – Ben doğu, Güneydoğulu Mardinli birisi olarak kalkıp Kürtleri PKK'lıyla eşit tutamayız.

SERHAT EREN (Diyarbakır) – Bakın, bu dil, savaş dilidir; bu dil, çatışmacı bir dildir; bu dil, diyalogu, müzakereyi, barışı esas alan bir dil değil. Bakın, bu örnekler üzerinden gidiyorsunuz, biz diyoruz ki: Savaşı durduralım. Biz diyoruz ki... Bakın, sadece şu örneği vereyim.

CEYDA BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir) – Siz önce samimiyetinizi kendi ülkeniz sınırları içerisinde gösterin.

SERHAT EREN (Diyarbakır) – Bakın, Türkiye'nin NATO'ya girmesi için hangi şart öne sürüldü?

CEYDA BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir) – Şerh koyarsınız, olur biter.

SERHAT EREN (Diyarbakır) – Bakın, Kore'ye asker gönderme şartı konuldu değil mi? Kore'ye asker gönderdik, Kore'ye düşman olduk değil mi? Ne hâle getirdik? Kore'ye ikiye böldük, bugün Kuzey Kore, Güney Kore. Kuzey Kore bugün bütün dünyaya, bütün dünyaya neyi ortaya koyuyor?

CEYDA BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir) – Bunu da Tayyip Erdoğan yaptı değil mi?

SERHAT EREN (Diyarbakır) – Bize de düşman, bütün dünyanın

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :53

başı... Bakın, biz bunu söylüyoruz: NATO bütün sorunların çözümü değil, kendi aramızdaki sorunların çözümünü esas alalım, barışın dilini esas alalım, haklarımızı konuşalım. Siz spesifik örnekler üzerinden giderseniz, bunlarla, bu, çözümün dili değil.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Sayın Çakır, bir müsaade edelim, bir bitirsin, size söz veririm sonrasında tekrar.

SERHAT EREN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, eğer bu meseleleri konuşacaksak ayrı bir gündem açalım, ayrı bir gündem açalım, sabaha kadar konuşabiliriz.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Olabilir, onu da yapabiliriz belki.

SERHAT EREN (Diyarbakır) – Ama Komisyonun çerçevesinden uzaklaşırsak iş başka bir yere erdirilir, bizim söyleyeceğimiz çok şey var.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yani şunu da unutmamak lazım: Başka ülkeleri bölmek için, bölen yapıların hangi ülkeler olduğunu, kimler olduğunu iyi biliyoruz, dolayısıyla aynı oyunun Türkiye'ye oynanmasına müsaade etmememiz hepimiz açısından son derece önemli. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları olarak bu her birimizin görevi diye düşünüyorum çünkü tek ülkemiz var.

SERHAT EREN (Diyarbakır) – Kuşkusuz Sayın Başkan, özür diliyorum.

Azerbaycan, bakın, Azerbaycan bugün İsrail'e petrolün yüzde 40'ını

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışışleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :54

gönderiyor ve gönderilen o petrolle İsrail Gazze halkını katlediyor değil mi? Biz Azerbaycan'la sürekli iş tutuyoruz değil mi? Onunla ortak bir şekilde orada, Kafkasya'da savaşa yol açıyoruz değil mi? Bak, bunu düşünün yani öyle hani şeyden bahsediyoruz, işte, savaştan, bilmiyorum, barıştan falan, o zaman bunu da ortaya koyalım.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) – Otuz yıl öncesini de söylediniz mi?

SERHAT EREN (Diyarbakır) – Bunu da ortaya koyalım.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Sayın Akçapar, ben size söz vereceğim birazdan, siz bir toparlarsanız. Şu ana kadarki sizi yöneltilen kısımlarıyla alakalı siz bir hazırlık yapın.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Sayın Başkan, bir iki soru daha var Sayın Bakan Yardımcımıza.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Önce Sayın Altunyaldız'a, akabinde Seda Hanım'a söz vereceğim.

SÜREYYA ÖNEŞ DERİCİ (Muğla) – Sayın Başkan, bir iki cümle...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yok, tekrar tekrar vereceğim zaten de.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Sayın Başkan, benim mikrofonu suikast düzenleniyor, sık sık kapanıyor.

BAŞKAN FUAT OKTAY – O zaman Sayın Altunyaldız'a müsaadenizle...

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURAK AKÇAPAR – Seda Hanım'dan

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :55

sonra da konuşabilirim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Peki, üç arkadaşımıza daha söz verip size vereceğiz, ondan sonra yine devam edeceğiz. Aralıklı olarak cevapları bir alalım, arada kaybolmasın yani.

Evet, buyurun.

ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri, Dışişleri Bakanımızın Değerli Yardımcısı, kıymetli bürokratlar, değerli basın mensupları, kamu kurumlarımızın değerli temsilcileri; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Biraz geriden başlayacağım, umarım sizi sıkmamış olurum. Gündemimizle ilgili, değerli arkadaşlar, hepinizin bildiği gibi, insan ihtiyaçları belli bir düzen ve sıralama içerisindedir. Önce çok zorunlu olan ihtiyaçları karşılar insan, sonra, akabinde geleni de gündemini alır ve o ihtiyacını karşılar. İhtiyaçlar bir anlamda bir hiyerarşi içerisindedir. Yemek yemek, nefes almak, temiz hava, temiz su, temel insan haklarıyla birlikte hemen akabinde güvenlik sorununun, insanın güven içerisinde yaşama duygusunun, güdüsünün karşılanması geldiğini düşünüyorum. Aslında, bu insan için böyleyse ülkeler için de böyledir. Devletler için ulusal güvenlik egemenlik ve bağımsızlık için hayati önem taşımaktadır. Ülkeler güvenlik politikalarıyla sınırlarını koruma, iç güvenliğini sağlama, dış tehditlere karşı savunmaya geçebilme amaçlarını güderler ki hem sınırları içerisinde

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :56

vatandaşlarını müreffeh ve güven içerisinde yaşatsınlar hem de sınır dışına doğru da gereksiz tehdit algısını yok etsinler diye.

Olağanüstü durumların olağan sonuçları olarak niteleyebileceğimiz bir dönemde, Kuzey Atlantik Anlaşması Örgütünün yani NATO'nun kuruluşunun gerçekleştiğini görüyoruz. Soğuk savaş döneminin tehditlerini bertaraf etmek ve Batı bloku ülkelerinin bir araya gelerek dayanışma ve savunma amacıyla bir ittifak kurmasını esas alan NATO, 1949 yılından bu yana müttefiklerin birbiriyle dayanışması ve demokratik değerlerin korunması amacıyla tüm üyeleriyle birlikte çalışmaya ve dünya güvenliğine katkı vermeye devam ediyor. Hepimizin bildiği gibi, ülkemiz de kuruluşundan hemen sonra, 1952 yılında NATO'ya üye olarak yetmiş bir yıldır örgütün en stratejik ortaklarından biri olarak katkı vermeye ve dünya güvenliğini bir anlamda tesis etme gayretlerine devam ediyor.

Stratejik konumu ve güçlü askerî kapasitesiyle ülkemiz, NATO'nun güvenlik ve istikrarına katkı sağlayan en önemli NATO üyesi konumundadır. Aynı zamanda Türkiye, örgütün güneydoğu sınırlarında karşı karşıya kaldığı tehditlere karşı etkin bir mücadele içerisinde olmuştur, olmaya da devam edecektir. Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; Türkiye ile NATO'nun iş birliğine baktığımızda yalnızca uluslararası bir ittifakın üyesi olmaktan çok daha fazlasını görüyoruz, çok daha fazlasını müşahade ettik.

Müsaadenizle, ülkemiz ile NATO'nun bölgesel ve küresel güvenliğine önemli katkıda bulunan iş birliğini 5 başlık altında sizlerle paylaşmak istiyorum. Birincisi, tarihî bağlar; bunlardan ilki, geçmişten bugüne

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komasyon: Dışışleri Komasyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :57

gelişerek getirdiğimiz tarihsel bağlar. Türkiye'nin NATO'yla olan stratejik ilişkisi, daha önce ifade ettiğim gibi, 1952 yılında tam üyelikle başlamış olsa da kökleri soğuk savaş dönemine kadar gitmektedir. Soğuk savaşın getirdiği belirsizlik ortamında Türkiye ve diğer NATO üyeleri bölgesel güvenliği sağlamak ve demokratik değerleri korumak amacıyla bir araya geldiler. Türkiye'nin bu dönemdeki NATO üyeliği ittifakın güvenliğini pekiştiren aslında bir unsur olarak da ortaya çıktı.

İkinci başlık, askerî iş birliği; NATO ile Türkiye arasındaki en önemli boyutlardan biri hiç şüphesiz eşyanın doğası olarak askerî iş birliğidir. Bugün hedefleri ve uygulaması farklı alanlara evrilse de askerî bir ittifak olarak doğan NATO'yla yapmış olduğumuz askerî iş birliğinin NATO'nun askerî gücünü çok yukarılara taşıdığı sadece biz tarafından değil, tüm NATO üyeleri tarafından teslim edilmektedir. Türk Silahlı Kuvvetlerimiz sahip olduğu bilgi birikimi ve saha tecrübesi ve deneyimiyle NATO'nun çeşitli operasyonlarına aktif katılım sağlamış ve örgütün savunma kapasitesine önemli ölçüde katkı vermiştir. Türkiye bir yandan NATO'nun stratejik konseptleriyle uyumlu bir şekilde kendi savunma planlarını güncellemiş ve modernize etmişken diğer yandan NATO'nun doktrinlerinin de gelişimine büyük katkı sağlamıştır.

Üçüncü başlık, terörle mücadeledeki katkı; evet, aslında biraz önce de farklı konuşmacılar tarafından dile getirildi, terörle mücadele başlığı çok önemli bir başlıktı. Türkiye terörle mücadelede NATO'nun ön saflarında yer alarak örgüte değerli bir güvenlik perspektifi kattı. NATO'nun yürütmüş

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :58

olduğu operasyonlarda kritik role sahip Türk ordusu, örgütün etki alanının kâğıt üzerindeki sınırlarından daha geniş bir coğrafyaya yayılmasına vesile oldu. Bununla birlikte sınır güvenliği, istihbarat, eğitim ve kapasite artırımı, lojistik gibi önemli unsurlardaki stratejik iş birliğimiz NATO'nun genel güvenlik stratejisine önemli bir boyut eklemektedir.

Bir sonraki başlık, bölgesel istikrara katkı; Türkiye jeostratejik konumu ve güçlü ekonomisiyle bölgesel istikrara katkı sağlayan önemli bir NATO üyesidir. Bugün özellikle Karadeniz'de ve Orta Doğu'da yaşanan gelişmelerde Türkiye'nin NATO'yla iş birliği, bölgesel istikrarın korunması ve krizlerin çözülmesine yönelik ortak çabaları asla yadsınamaz.

Son başlık da kolektif savunma ve güvenlik taahhüdü; Türkiye NATO'nun temel prensiplerine bağlı kalarak kolektif savunma ve güvenlik taahhüdünü sürdürmektedir. Bu taahhüt Türkiye'nin güvenliğini ve bölgesel istikrarı sağlamaya yönelik NATO'nun sağladığı çerçevenin elbette bir parçasıdır. Türkiye aynı zamanda NATO'nun çeşitli ajandalarında aktif bir rol alarak günümüzde evrilen ve dönüşen güvenlik sınamalarına karşı etkin bir şekilde katkı vermekte ve dönüşümünü bir anlamda ivmelendirmektedir.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; NATO'nun kuruluşu ve Türkiye'nin ittifaka üye olmasının üzerinden 3 çeyrek asır geçti. Soğuk savaş sona erdi, dünyada yeni bir dönem başladı. Her şeyde olduğu gibi, NATO'nun yapısı ve misyonunda da köklü değişiklikler gözlemlendi bu dönemde. NATO artık bir askerî ittifaktan daha fazlası, yeni oluşumuyla

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :59

küresel bir aktör ve aynı zamanda değerler manzumesinin de ayakta tutulmaya çalışıldığı bir oluşum konumunda. Bugün dünya karmaşık bir güvenlik ortamıyla karşı karşıya; terörizm, siber saldırılar, enerji güvenliği ve salgın hastalıklar gibi pek çok küresel tehdit NATO'nun varlığını ve işlevselliğini bir taraftan sınamalarla tehdit ederken diğer taraftan da aslında varlığına önemli bir fonksiyon katmaktadır. Örgüt üye ülkeler arasında koordinasyon sağlayarak siber güvenlikten enerji güvenliğine kadar geniş bir yelpazede güvenlik zorluklarına karşı birlikte hareket etmeyi hedefliyor ve çoğu zaman da bunu beceriyor. Ayrıca, NATO'nun değeri demokrasi, insan hakları, hukukun üstünlüğü gibi temel değerleri savunma konusundaki taahhüdünden de gelmektedir. Bu değerler sadece üye ülkeler için değil, aynı zamanda genel olarak küresel barış ve istikrarı için de çok büyük öneme sahiptir.

Bütün bu hususları bir kez daha vurgulamak isterim: Terörle etkin mücadele, müttefik olmanın gerekleri, temel insan hakkı olarak inanç özgürlükleri, hukukun üstünlüğü ve kutsal değerlere saygı. Bir ittifak olmanın gereğiyle NATO'ya üye tüm ülkelerin terörün her türlüyle ve her biçimiyle, her yöntemiyle etkin mücadele yürütmesi ve sınırları içerisinde inanç özgürlüklerine, değerlerine, kutsal değerlere saygı göstermesi olmazsa olmazımızdır.

Bugün, ittifaka katılım protokolünü Komisyonumuzda görüştüğümüz İsveç'ten de diğer tüm NATO üyesi devletlerden beklediğimiz gibi, beklentilerimizde elbette bu temel ilke ve değerlere saygı göstermek ve

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :60

bunun gereklerini hem düzenleme olarak yasal metinlerde hem de pratik olarak uygulamada görmek istemekteyiz.

NATO'nun en güçlü 2'nci ordusuna sahip Türkiye, topraklarında ve yakın coğrafyada terörün her türlüünü kökünden kurutmak için yıllara sari amansız bir mücadele vermiş ve bunun için de çok önemli bedeller ödemiştir. Terör belasından en çok çeken ve bu belayla en çok mücadele eden ülke olarak, İsveç tarafının şimdiye kadar yaşananlardan ders çıkararak verdiği sözleri yerine getirmesini elbette bekliyoruz. Bu konuda Sayın Bakan Yardımcımızın vermiş olduğu bilgileri de not ettiğimizi ifade etmek isterim. Hiç şüphe yok ki bütün bu garantilerin takipçisi olacağız, bütün bu uygulamaların takipçisi olmaya devam edeceğiz. İsveç'in atacağı adımları yakından takip etmeye ve gündemimizde sürekli tutmaya devam edeceğiz.

Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın katılımlarıyla tesis edilen 2022 Madrid NATO Zirvesi'nde kurulan Üçlü Daimi Ortak Mekanizmanın bir çıktısı olan, biraz önce taraflarımıza da dağıtılan Üçlü Muhtıra'da ifade edildiği gibi, Finlandiya ve İsveç'in terörle mücadelesinin gerekliliğini vurgulamıştık. Hatırlayacağınız gibi, Finlandiya'nın bu yönde attığı samimi adımları sonucunda yine Komisyonumuzda Finlandiya'nın NATO'ya katılım protokolünü kabul edip Genel Kurula sunmuştuk. Genel Kurulun da onayından geçen protokolle birlikte Finlandiya NATO'nun en yeni üyesi olmuştu, bunu NATO PA

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :61

kapsamındaki toplantılarda da yakinen müşahede ettik. Aradan geçen zamanda İsveç'in Üçlü Muhtıra'da belirlenen adımlar ve taahhütler çerçevesinde -biraz önce Sayın Bakan Yardımcımızın da ifadesinde yerini bulan- anayasasını terörle mücadele yönünde tadil ettiğini, yasalarının bu yönde değiştirdiğini, PKK'ya ve uzantıları PYD'ye ve YPG'ye karşı terörle mücadelede iş birliğini kayda değer şekilde genişletme gayretinde olduğunu müşahede ettik. Bu noktada, Sayın Cumhurbaşkanımızın girişimiyle NATO'nun tarihinde ilk kez terörle mücadele özel koordinatörü pozisyonunun tesis edilmesi de bu alandaki kararlılığımızın çok önemli bir göstergesi olarak ortaya çıkmıştır. Bu kapsamda, NATO Genel Sekreteri Sayın Stoltenberg'in bir ifadesiyle bunu perçinlemek istiyorum, Stoltenberg diyor ki: "Bu Türkiye'nin isteğiydi. Tarihimizde ilk kez özel koordinatör atayacağım için ben de mutluluk duyuyorum. Terörle mücadele özel koordinatörü, terörle mücadele çabalarımızı güçlendirecektir." İşte, bu ifadelerle terörle mücadele özel koordinatörü olarak atanan NATO Genel Sekreter Yardımcısı Tom Goffus'la önümüzdeki dönemde terörle mücadelede sahip olduğumuz birikimi paylaşarak yakın ve stratejik bir iş birliği yürüteceğimizi de buradan ifade etmek istiyorum.

Terörizm NATO'ya doğrudan yönelen asimetric tehditlerin başında geliyor ve gelmeye de devam edecek. Bu tehdidin bertaraf edilmesi tüm müttefiklerin ortak gayesi, çabası ve taahhüt olsa gerek. Bu bağlamda, İsveç'in önümüzdeki süreçte terörün her türlüyle mücadelede atacağına

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :62

inandığımız samimi ve kararlı adımları, Türkiye'nin stratejik vizyonu, birikimi ve pratiğiyle birlikte ittifakın doğasına uygun şekilde savunma ve güvenlik konularındaki yetkinliğini artıracığına inanmak istiyoruz. Türkiye, üyeliğinin 71'inci yılında NATO'nun savunma, güvenlik, istihbarat gibi konulardaki etki alanının genişlemesinden, üye devletlerin etkin işbirliğinden yana duruşunu muhafaza etmiştir; Türkiye, bunu NATO'nun genişlemesi çerçevesinde, bugüne kadarki pratiğinde de çok net bir şekilde ortaya koymuştur. Türkiye NATO tarihinde hep yapıcı olmuştur, hep inşa edici olmuştur, hep fonksiyonel olmuştur. Ancak, şüphe yok ki bu duruşumuzu muhafaza ederken başta terörle mücadele olmak üzere ittifakın ruhuna ve doğasına uygun hususlardaki kararlılığımızı da her geçen gün sürdürmeye ve altını çizmeye devam edeceğiz. Bugün, burada katılım protokolünü görüştüğümüz İsveç'in, daha önce de Finlandiya'nın ve esasen tüm ittifak üyelerinde terörle mücadele, inanç ve değerlere saygı, insan hakları gibi modern dünyamızın olmazsa olmaz unsurlarına riayetlerini elzem ve mutlaka yerine getirilmesi gereken unsurlar olarak görüyoruz.

NATO, tarih boyunca birçok sınamayla karşı karşıya kaldı ancak her seferinde evrildi, uyum sağladı; bugün, ittifak üye ülkeleri arasında güvenin ve dayanışmanın simgesi olarak önemini koruyor. NATO'nun küresel güvenlik ortamındaki zorluklara karşı birlikte hareket etmekteki ve demokratik değerleri savunmaktaki kararlılığı gelecekteki güçlü bir dünya için umut verici bir işarettir. Bununla beraber, NATO gelişimini ve

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :63

dönüşümünü hiçbir zaman durdurmamalı, değişimle yeni çıkacak tehditlere ve sınamalara karşı mücadelesini sürdürmelidir. NATO'nun gelecekteki rolü hibrit tehditlere, siber saldırılara ve diğer güvenlik zorluklarına daha etkin bir şekilde cevap verme ve üstesinden gelme olacaktır. Örgüt, üye ülkeler arasında dayanışmayı güçlendirerek ve savunma yeteneklerini artırarak değişen güvenlik ortamına adapte olma sürecini aralıksız sürdürmelidir. NATO'nun değişen güvenlik tehditlerine hızla adapte olma yeteneği, örgütün önümüzdeki yıllarda başarılı olmasını sağlayacak önemli unsurlar olarak ortaya çıkmaktadır. Bu noktada, ülkemizin sahip olduğu askerî gücüyle, saha tecrübesiyle ve bilgi birikimiyle bu dönemin en önemli aktörlerinden birisi olmaya devam edeceğine, NATO'nun en fazla katkı veren üyesi olmaya devam edeceğine olan inancımı bir kez daha ifade etmek istiyorum. Bölgesel ve küresel barışın tesisi için her zaman olduğu gibi bundan sonra da kararlılıkla mücadele etmeye devam edeceğiz.

Son olarak Değerli Başkanım, sabrınızı biraz zorlayarak bitirmek istiyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Estağfurullah.

ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Hiç şüphe yok ki NATO'nun gelecekteki başarısının önemli unsurlarından birisi de müttefikler arasındaki iş birliğinin etkin, sürekli ve canlı bir şekilde yaşatılmasıdır. Burada bir şeyin altını çizmek istiyorum: Maalesef, son dönemde bazı NATO müttefiklerimiz tarafından NATO'nun sükûnetine, diyaloguna,

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :64

diplomasiye, taraflar arasındaki müzakereye uygun olmayan davranışlarla karşı karşıya kaldığımızı da ifade etmek istiyorum. NATO müttefiki olan üye devletlerin terör örgütü uzantılarına dönük zaman zaman müttefikliğe uygun olmayan pozisyon ve davranışlarını büyük ölçüde yadırgadığımızı ve asla kabul etmediğimizi de ifade etmek istiyorum. NATO, bir askeri birlik ve bir dayanışma örgütüdür; bu çerçevede, NATO'nun ruhuna hizmet etmeyen bu tür duruş ve davranışların yeniden değerlendirilmesini özellikle talep ediyorum. Başta terörle mücadele olmak üzere savunma ve güvenlik konularında tek vücut, tek yürek olmamız gerektiğini altını çizerek ifade etmek istiyorum. Bu nedenle, önümüzdeki dönemde -ister eski üye olsun, ister yeni üye olsun- NATO'ya üye tüm devletlerden müttefik olmanın gereğiyle tehditlere karşı omuz omuza ve kararlı bir şekilde mücadeleyi olmazsa olmazımız olarak görüyorum.

Bu çerçevede, müsaadenizle Değerli Başkanım, HEDEP'li Komisyon üyesi arkadaşların ifade ettiği hususlara da kısaca değinmek istiyorum. Şimdi, kavramlardan bahsedildi. Esasen kavramlarla konuşacak olsak kavramları doğru kullanmak zorundayız. Bu coğrafya pek çok medeniyete, pek çok uygarlığa ev sahipliği yaptı, imparatorluklara ev sahipliği yaptı ve çok farklı meşrepleri, milliyetleri ve dindaşları bir arada tutmayı becerdi; bunu hep barış içerisinde yaptı. Burada özellikle bu ülkenin sahiplerinden bir unsuru terör örgütleriyle eş değer tutup bir anlamda aynı hizada zikredilmesini kavramsal bir kafa karışığı olarak görüyorum. Biz

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :65

mücadelemizi tamamıyla terör örgütleri üzerinden yapıyoruz. Konuşmamın esasını da hepinizin doğru anladığı gibi terör örgütleri üzerinden vurguladım. O yüzden, PKK'yla mücadele de PYD'yle mücadele de, YPG'yle mücadele de bir terör mücadelesidir; bunu doğru algılaysak... Esasen barışı tehdit eden unsurların nereden, nasıl geldiğini, özellikle bazı ülkelerin bölgesel çıkarlarına terör vasıtasıyla ne ölçüde, nasıl hizmet edildiğini doğru anlayıp doğru tespit etmek ve pozisyonumuzu da buna göre belirlemek durumundayız. Bu çerçevede, Türkiye bugünkü hassasiyetini NATO kapsamında da bölgesel meselelerde de terörle mücadelede etkin ve kararlı bir şekilde sürdürmeye devam edecektir.

Sayın Başkanım, bu çerçevede yapılacak müzakere ve sonrasındaki alınacak kararlarla başta İsveç olmak üzere NATO kapsamındaki tüm çalışmaları yakinen izlemeye ve katkı vermeye devam edeceğimizi belirtiyor, şahsınızı ve tüm üye arkadaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum Sayın Altunyaldız.

Sayın Bölük, buyurun lütfen.

SEDA GÖREN BÖLÜK (İstanbul) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlarım, değerli milletvekili arkadaşlarım; şimdi, biz, burada yaklaşık bir süredir yaşadığımız bir sıkıntıyla bugün de tekrar karşı karşıyayız. HEDEP Vekilimizin söylediklerinden hareketle... Genel Kurulda da sürekli olarak bazı kavramların övücülüğünü yapıp sonra da işte “Bu konuyu burada konuşmak için yeterli vaktimiz yok. Bu, bugünün konusu değil.” ya

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :66

da “Bu, bu mecranın konusu değil.” deyip konuyu kapattığınızda iş farklı bir noktaya gidiyor. O yüzden madem başladınız hani ben de bu vesileyle şunu özellikle söylemek istiyorum: Beyoğlu saldırılarınının 1’inci yılını geçirdik, 13 Kasım 2022’de yapılan ve birçok vatandaşımızın hayatını kaybettiği PKK-YPG terör örgütü... Bu vesileyle bir kez daha tekrarlamak isterim, PKK-PYD/YPG, IŞİD, DEAŞ bizim de kanunlarımız çerçevesinde hepsi bir terör örgütüdür. Ben biraz sonra Avrupa Birliğinin ortak terör çerçeve yasasında belirttiği kavramları da özetleyeceğim; hangi örgütün, kimin terör örgütü olduğunu ya da terör faaliyeti yaptığını orada en azından tekrar konuşabiliriz.

Ben bu arada kaçırmış olabilirim ama tekrar söylemek istiyorum; bu Beyoğlu saldırıları mesela sizin tarafınızdan, partiniz tarafından kınanmış mıydı?

SERHAT EREN (Diyarbakır) – Beyoğlu saldırısını partimiz kınadı. Beyoğlu saldırısının kimler tarafından yapıldığını sizler de çok iyi biliyorsunuz.

SEDA GÖREN BÖLÜK (İstanbul) – PKK ve YPG tarafından talimatı verilen bir saldırıdan bahsediyoruz.

SERHAT EREN (Diyarbakır) – En son 6 kişinin tahliye olduğunu da belirtmek isterim.

SEDA GÖREN BÖLÜK (İstanbul) – Devam ediyor o, devam ediyor.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :67

SERHAT EREN (Diyarbakır) – Biraz da o dosyanın içeriğine de bir bakarsanız gerçeğin ne olduğunu çok iyi anlarsınız.

SEDA GÖREN BÖLÜK (İstanbul) – Sizin gerçeklerinizle bizim gerçeklerimiz bazen örtüşmüyor olabilir ama...

SERHAT EREN (Diyarbakır) – İşte, tam da bunu söylüyorum.

SEDA GÖREN BÖLÜK (İstanbul) – Hayır, siz tam da bunu söylemiyorsunuz. Gerçek ve doğru, adalet, hak tektir. Sizin gerçekleriniz bazen çarpıtmaya dayanıyor. Neyse, ben söyleyeyim...

SERHAT EREN (Diyarbakır) – Bizim gerçeklerimiz şudur: Bu ülkede...

SEDA GÖREN BÖLÜK (İstanbul) – Bu konuşmaya devam etmek istemiyorum.

SERHAT EREN (Diyarbakır) – Bakın, bu ülkede...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Komisyona konuşursanız...

SERHAT EREN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, eğer olayları başka bir şeye yani çekiyorsa şunu söylerim...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Bir dinleyelim, Sayın Bölük'ü dinleyelim, size ben sonra söz veririm.

SERHAT EREN (Diyarbakır) – Bu ülkede 34 insan uçakla bombalandı Roboski'de; bunu izah edebilir misiniz?

BAŞKAN FUAT OKTAY – Sonradan size söze veririm.

SERHAT EREN (Diyarbakır) – Tek bir soruşturma açtınız mı, söyler

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :68

misiniz?

SEDA GÖREN BÖLÜK (İstanbul) – Sıranız gelince siz de konuşabilirsiniz.

SERHAT EREN (Diyarbakır) – Bu ülkede...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Sayın Eren...

SERHAT EREN (Diyarbakır) – Bu ülkede 65 belediye halk tarafından seçildi, hepsine kayyım atadınız, halkın iradesini yok saydınız, bunu izah eder misiniz? O zaman...

BİLAL BİLİCİ (Adana) – Böyle yapmayın...

ZAFER SIRAKAYA (İstanbul) – Böyle bir usul mü var Dışişleri Komisyonunda ya?

BAŞKAN FUAT OKTAY – Sayın Eren, bu şekilde devam edemeyiz.

SERHAT EREN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, ben de bu ayrıntılara girmeyelim diyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Bu şekilde devam edemeyiz ama. Bakın, size müdahale edildiğinde söz veririm.

SERHAT EREN (Diyarbakır) – Ben de bu ayrıntılara girmeyelim diyorum.

SEDA GÖREN BÖLÜK (İstanbul) – Bu, sizin alışık olduğunuz bir hak ihlali olabilir. Siz insanların haklarını ihlal etmeye alışkınsınız.

SERHAT EREN (Diyarbakır) – Ben de bu ayrıntılara girmeyelim

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :69

diyorum ama ısrarla buralara çekmeye çalışıyorlar.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Müsaade edin, sözünü bitirsin, vereceğim söz size.

SERHAT EREN (Diyarbakır) – Sınır içerisinde kalalım diyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Arkadaşlar, şurada üç beş kişiyiz.

SEDA GÖREN BÖLÜK (İstanbul) – İstemediğiniz şeyler konuşulunca sözünüzün, sesinizin şiddetini arttırmaya alışık olabilirsiniz ama biz de korkmamaya alıştık yani onu özellikle belirtmek isterim; devam edeceğim ben.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Burada üç beş kişiyiz arkadaşlar ya. Hatibi dinleyelim, sonrasında gerekirse size söz vereceğim, ya, bu şekilde şık...

SÜREYYA ÖNEŞ DERİCİ (İstanbul) – Başkanım, öyle olmaz, biz de söz almak isteriz, lütfen.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Aynı şekilde...

Sayın Bölük, buyurunlütfen, tamamlayın.

SEDA GÖREN BÖLÜK (İstanbul) – Yani sanırım, öyle kısıtlı bir süre değil Komisyonun süresi.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yok yok, rahat olun lütfen, söz sizin.

SEDA GÖREN BÖLÜK (İstanbul) – Evet, o yüzden, ben bunu belirtmek istedim çünkü Genel Kurulda da bir çok Komisyon toplantısında da hep aynı şey tekrarlanıyor. Karşınızdaki insanı susturmak için bazı

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :70

kavramları değiştiremezsiniz, değiştirmemelisiniz; ısrarla biz bunu söylemeye devam edeceğiz.

AB'nin 2002 senesinde ortak kabul ettiği bir terör tanımı var yani bundan bahsetmek istiyorum, bu önemli bir şey, 2002 senesinde kabul ediyor; hani bizim dışımızda hiç kimse kabul etmiyor ya bazı örgütleri terör örgütü olarak, öyle diyorlar ya. AB diyor ki: "Ölümlerle sonuçlanan saldırıları yapan örgütler, kişinin bedensel bütünlüğünü yok edecek saldırılar, çocuk kaçırmaya, rehin alma, hükümet veya kamu binaları, altyapı, bilgi iletişim sistemleri, taşımacılık faaliyetlerinde insan hayatını tehlikeye atacak şekilde yapılacak saldırılar, uçak, gemi, diğer taşıma araçlarını ele geçirme, patlayıcı, nükleer, biyolojik, kimyasal silah üretimi, tesis edilmesi, taşınması veya kullanımı ve kimyasal veya biyolojik silahların geliştirilmesi, yangın, sel ve patlamaya sebep olacak insan hayatını tehlikeye atan maddelerin salınması, su kaynakları, güç ve diğer doğal kaynaklara insan hayatını tehdit edecek şekilde müdahale etmek fiilen terör saldırıları olarak tanımlanmıştır." Ve biraz önce bahsettiğimiz örgütler, PKK-PYD/YPG de bu saldırıları gerçekleştirmiş örgütlerdir; bunu tekrar ve tekrar ifade etmek istiyorum.

Ayrıca Kafkasya'da savaşa yol açmak kısmına da gelelim. Bir kere Kafkasya'da bir savaş yok. Kafkasya'da olan, Azerbaycan'ın işgal edilmiş topraklarını tekrar geri almasıdır. Evet, doğru, bir savaşla alınmış olabilir

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :71

ama bir önceki Komisyon toplantısında da bu tip şeyler söylendi, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komiserliği tarafından özellikle gerekli araştırma ve çalışma yapılmıştır ve orada da hiçbir insani sıkıntı olmadığı raporlanarak belgelenmiştir; bunu da ifade etmek isterim.

Bu noktada, İsveç'in şöyle bir durumu var: Haziranda kabul edilen bir terör yasası var İsveçle alakalı, İsveç haziran ayında bir terör yasası kabul ediyor. Bakın, bizim, Türkiye'nin ısrarlarıyla, Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın ortaya koyduğu görüşlerle İsveç'in terör yasasını kabul etmesini özellikle burada biz ne başarmışız onu ifade etmek için söylüyorum. Avrupa Birliği, 2021'de İsveç'e üye ülkenin hakkında kuralları ihlal prosedürü başlatıyor. Ne sebebiyle? Terör yasasını AB kurallarına göre gerçekleştirmediği sebebiyle, uygulamadığı ve yapmadığı sebebiyle. Diyor ki: İsveç'in terör yasasıyla ilgili doğru yansıtmadığı şeyler neymiş; terör suçu işlemek üzere yurt dışına gidilmesi, bu tür bir eylemden sonra AB'ye geri girilmesi, AB içinde bu tür faaliyetler için dolaşım yapılması, terör eğitimi alınması ve terörün finanse edilmesi. 2021'de AB'nin açtığı ihlal prosedüründen tam iki sene sonra İsveç, NATO'da gerçekleştirilen toplantı sonucunda, işte, bu gerçekleştirilen 3'lü mutabakatla 2023 Haziran ayında terör yasasını kabul ediyor. Bunu da ayrıca ülkemizin diplomatik bir başarısı olarak görüyorum, devletimizin diplomatik bir başarısı olarak görüyorum ve sözlerime burada diğer arkadaşlarımin da hakkını ihlal

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :72

etmemek için son veriyorum.

Çok teşekkürler.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum Sayın Bölük.

Bakanlığımıza söz vermeden, son sözü size veriyorum Sayın Şahin.

Bakanlığımız cevap veriyor, sonradan devam ediyoruz yine.

İSMAİL ÖZDEMİR (Kayseri) – Affedersiniz, Sayın Başkanım, basın mensuplarının bu toplantıyı takip etmesi normal mi şu aşamada? Siz, dışarıya davet etmiştiniz herhâlde.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Kameraları dışarıya davet etmiştim, yazılı basın buradaydı.

Evet, Sayın Şahin, buyurun lütfen.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; ben de hepimizi saygıyla selamlıyorum ve müzakerelerimizin, görüşmelerimizin hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Değerli arkadaşlar, hem Dışişleri Komisyonu üyesi olarak hem de NATO PA üyesi olarak üzerinde konuştuğumuz, müzakere ettiğimiz İsveç'in NATO üyeliği konusuna biraz farklı perspektiflerden yaklaşmak istiyorum açıkçası. Öncelikle, NATO içerisinde İsveç özelinden bakarak bir geniş perspektif yakalamak zorundayız. Türkiye'nin NATO içerisindeki arz ettiği durum, üstlendiği misyonlar, NATO'nun içerisinde geçtiği süreçler, konjonktürümüz; bunları bir bütün olarak değerlendirmemiz lazım. Mikro

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :73

ölçekte sadece İsveç'in NATO üyeliği meselesine bakarsak aslında hem konjonktürümüzü çok iyi anlayamamış olabiliriz hem de Türkiye'nin, ülkemizin kimi menfaatlerini sektirmiş olabiliriz. Bu açıdan, ben, şöyle, Türkiye'nin NATO içerisindeki önemi, arz ettiği değer... Belki birçoğumuzun şuur altında Türkiye bir NATO üyesi ama hangi şartlarda Türkiye NATO üyesi oldu, bunu hepimizin çok iyi bilmesi gerekiyor. Aslında, o NATO üyeliği serüvenimize baktığımızda da birçok ülkenin ödemediği bedelleri ödeyerek, birçok ülkenin maruz kalmadığı meydan okumalara maruz kalarak bugüne kadar geldiğimizi görüyoruz. Her şeyden önce Türkiye'yi NATO içerisinde en değerli kılan şey, bugüne kadar, Türkiye'nin bedel ödeyerek üye olmuş bir NATO üyesi olması. Türkiye NATO'ya üye olurken bir bedel ödedi. Nedir o bedel? 1950'li yıllarda Türkiye NATO'nun kurulmasının hemen ardından NATO üyeliği için başvurdu ancak 1952 yılına kadar yani Kore savaşına kadar Türkiye'nin yapmış olduğu 3 başvuru maalesef ki reddedildi. Akabinde Kore savaşının ortaya çıkmasının ardından Türkiye 4.500 kişilik bir güç göndermek suretiyle oradaki o savaşın bir parçası oldu ve bu savaşta 721 şehit verdik biz. Bu çok önemli bir bedeldi ve bizim bu savaşta hâlâ bulamadığımız 175 kaybımız var. 2.147 askerimiz gazi oldu, yaralandı. Neredeyse göndermiş olduğumuz tüm güçlerimiz bu savaşın bir sonucu olarak ya gazi oldu ya şehit düştü veya işte 175 askerimizin biz hâlâ naaşına ulaşabilmiş değiliz. Böyle bir bedel

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komasyon: Dışışleri Komasyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :74

ödedikten sonra Türkiye NATO'nun bir üyesi olabildi. Bu anlamda Türkiye'yi NATO'nun bir bedel ödemiş üyesi olarak ayrı ve önemli bir yere koymamız gerekiyor.

Türkiye'yi diğer anlamlı kılan üyelik özelliğinden biri de Türkiye NATO'nun 2'nci en büyük silahlı gücüne sahip bir ülke, Amerika Birleşik Devletlerinden sonra hem savaş kapasitesi olarak hem askerî yetenek ve kabiliyet olarak Amerika Birleşik Devletlerinden sonra Türkiye'nin NATO'nun en büyük 2'nci askerî gücüne sahip olması. Diğer 3'üncü bir... Belki bunu şu anlamda da değerli kılmamız lazım: Türkiye aynı zamanda NATO'nun en muharip 2'nci gücü, Amerika Birleşik Devletleriyle beraber en muharip 2'nci gücü. NATO'da ilk 2 muharip güç arasında yer alırken dünyada da muharip sayılabilen Amerika Birleşik Devletleri, Rusya ve Çin'le birlikte dünyanın 4'üncü muharip gücü olarak tanımlayabiliriz. Bu da yine Türkiye'yi bir NATO üyesi olarak NATO içerisinde ne arz ettiğini ortaya koyması bakımından bence çok önemli. Yine, bizi önemli kılan, Türkiye'yi önemli kılan, bence Amerika Birleşik Devletlerinin de ötesine taşıyan jeopolitiğimiz; son derece netameli bir coğrafyada, son derece çatışma üreten, Orta Doğu gibi, Balkanlar gibi, Kafkaslar gibi sürekli çatışma üreten, sürekli istikrarsızlık üreten 3 çatışma coğrafyasının tam merkezinde bir NATO üyesiyiz biz aynı zamanda. Bu anlamda da jeopolitiğimizin... İşte Rusya-Ukrayna savaşından birinci derecede

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :75

etkileniyoruz. Güneyimizdeki istikrarsızlık ve dalgalanmalardan, savaşlardan olumsuz bir şekilde etkileniyoruz. Bu da bizi yine jeopolitik bağlamında...

Atlantik'in ötesinde "safe heaven" son derece barışçıl bir coğrafyada hayat süren bir Amerika değiliz, 3 çatışma coğrafyasının tam merkezinde hayat sürmek zorunda kalan ve aynı zamanda da NATO'nun güney sınırlarını korumakla görevli olan bir ülkeyiz. Bu da aslında diğer bir konu. Biz aynı zamanda NATO'nun güney sınırlarını koruyoruz yani en sorunlu, en çatışmacı, en istikrarsız güney sınırlarını koruyan bir ülke olmamız hasebiyle de yine Türkiye'nin çok özel bir yeri olduğunu hepimizin bilmesi, görmesi gerekiyor. Yine, NATO üyesi olarak Türkiye NATO'nun kurucu 12 üyesi arasında tek Müslüman ülke yani İslam coğrafyasıyla NATO üyelerinin veya Batı'nın o güvenlik stratejilerini oluşturan, iletişimlerini kuran, bedellerini ödeyen bir ülke olmamız hasebiyle de yine özel bir paragraf açmamız gerekiyor.

Bu anlamda Türkiye'nin NATO için arz ettiği önemi anlayıp kavrayabilirsek işte İsveç'le ilgili tutumlarımızın, İsveç'le ilgili kaygılarımızın da gerekçelerini çok doğru ve güçlü bir zemine oturtmuş oluruz.

Benim değinmek istediğim diğer bir konu NATO'da sıkça gündeme getirilen ve özellikle de NATO'nun önemli aktörlerinin dile getirdiği

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :76

müttefiklik ruhu, önemli bir kavram. Ancak bu müttefiklik ruhunun NATO üyeleri arasında son derece hipokratik bir zemin üzerinde ilerlediğini görüyoruz. Bu son derece önemli çünkü NATO gerçekten bir ittifak ve bir müttefiklik ruhu üzerine kurulmuş. Birimize açılan savaşın hepimize açıldığını kabul ediyoruz bu müttefiklik ruhu çerçevesi içerisinde ama az önce saydığım özellikleri son derece NATO için stratejik önem taşıyan, bedeller ödemiş ve meydan okumalarla karşı karşıya kalan bir ülke olmamıza rağmen maruz kaldığımız saldırılar söz konusu olduğunda bir ikiyüzlülükle yani müttefiklik ruhundan son derece uzak bir ikiyüzlülükle karşı karşıya olduğumuzu görüyoruz. Yani NATO da NATO Genel Sekreterliği de ve NATO'yu oluşturan bugün -31 ülke mi oldu en son sayı Finlandiya'yla birlikte- herhâlde 31 ülkenin tamamı Türkiye'nin sınırlarını, güney sınırlarını NATO'nun güney sınırları olarak kabul ediyorlar. Ama her ne hikmetse Türkiye'nin güney sınırları bir saldırıya maruz kaldığında, roketlere maruz kaldığında, Suriye krizi sürecinde... Ben aynı zamanda NATO'nun güney sınırlarındaki bir şehrin milletvekiliyim, Gaziantep milletvekiliyim. Çok çeşitli saldırılara maruz kaldık. NATO o müttefiklik ruhunu maalesef ortaya koyamadı. Türkiye bedeli karşılığında, ödeme karşılığında Patriot füzeleri istemesine rağmen, kendi sınırları olduğu kadar NATO'nun da sınırları olan güney sınırlarını korumak için Patriot füzeleri talep etmesine rağmen bu talep maalesef ki geri çevrildi. Bu

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :77

anlamda, NATO'daki müttefiklik ruhunun da ben ciddi anlamda geçtiğimiz zamanlar zarfında, konjonktürel süreçler içerisinde çok ciddi yaralar aldığını ve bunun gözden geçirilmesini, yeniden ihya ve ikame edilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Mesela bu nasıl bir müttefiklik ruhu ki 12 bin mil uzaktan geleceksiniz, Atlantik'in ötesinden, NATO'nun güney sınırlarını oluşturan, Türkiye'nin güney, Suriye'nin kuzey sınırlarında, NATO'nun güney sınırlarını ve NATO üyesi bir ülkeyi tehdit eden 900 kilometrelik sınırdaki bu ülkeyi tehdit eden, NATO'nun sınırlarını tehdit eden terör örgütleriyle iş birliği yaparak NATO'nun 1'inci gücü olarak o bölgeyi "İŞİD'le mücadele" adı altındaki... Ki Türkiye ve Türk Silahlı Kuvvetleri İŞİD'le mücadele etmiş, DAİŞ'le mücadele etmiş, doğrudan savaşa ve çatışmaya girmiş tek ülkedir, tek NATO ülkesidir. Bu gerçekliğe rağmen ve bunu teklif etmemize rağmen yani "Eğer Orta Doğu'da, Irak'ta, Suriye'de, DAİŞ'le, İŞİD'le mücadele edeceksek bunu birlikte yapalım müttefiklik ruhu çerçevesi içerisinde." tekliflerimize rağmen bunu kabul etmeyip Türkiye'nin güney sınırlarını, NATO'nun güney sınırlarını tehdit eden PKK, PYD ve YPG'yi eğiterek, donatarak 900 kilometrelik bir terör hattı oluşturması, terör koridoru oluşturması Amerika Birleşik Devletlerinin o sıkça kullandığı "müttefiklik ruhu"nu sorgulatacak bir adım, bu asla kabul edilebilir bir şey değil.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :78

Şimdi, empati yapmayı ben severim bütün ilişkilerimde, hayatımda da empatinin önemli bir yeri vardır açıkçası. Mesela şöyle düşünelim: Amerika Birleşik Devletlerinin en sıkıntılı sınırları Meksika sınırları çünkü güney sınırlarından olağanüstü bir mülteci akınına maruz kalıyor. Biz 12 bin mil öteden yani buralardan Anadolu'dan Amerika Birleşik Devletlerinin güney sınırlarına gidiyoruz Atlantik'i aşarak, orada bir ulusal güvenlik sorununuz olduğu iddiasını öne sürüyoruz ve Amerika Birleşik Devletlerinin Meksika sınırlarını -herhâlde, yanlış hatırlamıyorsam o da bir 700-900 kilometrelik bir sınır- Amerika sınırlarını tehdit eden terör örgütleriyle, eğiterek, donatarak Amerika Birleşik Devletlerinin ulusal güvenliğini tehdit ediyoruz ve bunu da izah ediyoruz. Bunun hiçbir izahı yoktur. Yani Türkiye'nin buradan 12 bin mil gidip, Atlantik'i aşıp, Amerika'nın güney sınırları olan Meksika sınırlarını sorunlu hâle getirip, terör örgütleriyle eğitip, donatıp Amerika'yı tehdit etmek, Türkiye açısından bir müttefiklik ruhu şeklinde asla tanımlanamayacak ve açıklanamayacak bir durumdur. Amerikalı bir Amerikalı için bu ne kadar kabul edilebilir bir durum değilse, Türkiye için ve bu coğrafyada yaşayan halkımız, milletimiz için de bu asla kabul edilebilir bir durum olmadığı gibi müttefiklik ruhu çerçevesinde, tanımları içerisinde de anlaşılabilir bir durum değildir.

Şimdi, buradan İsveç'e geçmek istiyorum. İsveç'in de benzer bir durumu söz konusu. Siz NATO'ya üye olmak istiyorsunuz. Öncelikle, şunun

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışışleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :79

altını çizmek isterim: Türkiye olarak ve Dışışleri Komisyonunun bir üyesi olarak ben, NATO'nun genişlemesi ve bütün bir dünya üzerinde barışın ve istikrarın tesisi bağlamında NATO'nun varlığını önemseyen birisiyim, NATO PA üyesi olarak bunu söylüyorum. Bunu değerli buluyoruz, genişlemesini de değerli buluyoruz ancak bir takım tenakuzları, çelişkileri de zihnimizde ortadan kaldırmak zorundayız ve doğru cevaplar bulmak zorundayız. İsveç, kimi terör örgütleri için maalesef ki “safe haven” yani cennet hâline gelmiş durumda. Bu ülkeyi tehdit eden, bu coğrafyayı istikrarsızlaştıran birçok terör örgütü İsveç'te, Stockholm'de maalesef ki finanse ediliyor. Orada sivil toplum örgütleri adı altında kimi faaliyetler, eğitimler, “donation” adı altında toplanan finansal yardımlar çok rahatlıkla İsveç'in üyesi olmak istediği NATO üyesi Türkiye'nin sınırlarını tehdit etmek isteyen bir terör örgütünün finansmanı olarak kullanılıyor. Şimdi, böyle bir çelişkiyle karşı karşıya İsveç ve biz bu çelişkiyi kendilerine ilettik ve bunun bir şekilde izahını istedik. İsveç'in bugüne kadar atmış oldukları adımları değerli buluyoruz ama yeterli bulmuyoruz. İsveç'in bugüne kadar atmış olduğu adımlar bu yönde, kaygılarımızı giderme noktasında, kendi içerisindeki NATO üyesi olmanın ne bileyim kriterlerini karşılama noktasındaki çabalarını değerli buluyoruz ama yeterli bulmuyoruz.

Biz Ukrayna'nın üyeliğini son derece anlamlı buluyoruz çünkü Ukrayna da Türkiye gibi şu aşamada bedel ödeyen bir ülke. Batının ve Amerika'nın

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :80

da güvenliği için, hegemonyası için bu coğrafyada bulunduğumuz coğrafyada bedel ödeyen bir ülke.

Ben konuşmalarına Sayın Bakanımızın açıklamalarından sonra devam edeceğim ama son cümlelerimi şöyle bağlamak isterim, çok fazla uzatmayacağım, benimki de Kani ağabeyin dediği gibi korsan bir bildiri hâline dönüşmesin.

ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Kani ağabey, böyle bir şey demediniz, değil mi?

MAHMUT RIDVAN NAZIRLI (Elâzığ) – Düşündü sadece.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Büyükelçimizin öyle bir şeyi oldu, onu da sıkmamak adına...

Coğrafyamızın -bunun altını çizerek söylüyorum- ne Kürt sorunu vardır ne Arap sorunu vardır ne Türk sorunu vardır ne Ermeni sorunu vardır ne de Şii-Sünni sorunu vardır; coğrafyamızın iki temel sorunu vardır: Bunlardan bir tanesi, yüz yıldır bu coğrafyayı istikrarsızlaştıran, yüz yıldır bu coğrafyanın insanlarını Şii-Sünni diye bölen, Kürt-Türk-Arap diye bölen Sykes-Picot suni sendrom, fitne sınırları sendromudur. Bu coğrafyada istikrarı sağlamak, huzuru, barışı tesis etmek istiyorsak bunun yolu yeni sınırlar hayal etmekten, inşa etmekten değil, yüz yıl önce bu coğrafyaya çizilmiş olan bu suni fitne sınırlarını ortadan kaldırmaktır. “Neden?” dersanız, bunu ben Avrupa Birliği Bakan Yardımcılığım

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :81

döneminde müzakerelerimiz esnasında güneydoğuya bir otonomi konusunu açmaya çalışan AECR grubunun İngiliz Genel Sekreteri Daniel Hannan'a da söylemiştim: Eğer gerçekten hepimiz Orta Doğu'da barışı, istikrarı tesis etmek istiyor isek, terörü ve çatışmaları önlemek istiyorsak, bugün Avrupa'nın sınırları tehdit eden mülteci akınlarını önlemek istiyorsak, bunun tek bir yolu var; yüz yıl önceki hâline dönmek bu coğrafyayı. Neden? Çünkü yüz yıl önce bu suni fitne sınırları bu coğrafyaya çizilinceye kadar biz altı asır bu coğrafyada Kürt'ü, Türk'ü, Arap'ı, Hristiyan'ı, Yahudi'si, Ermeni'si, Şii'si, Sünni'si; değil birbirimizin şehirlerini yağmalamak, değil birbirilerimizin ülkelerine roket atmak, birbirimize taş dahi atmadan barış ve huzur içerisinde yaşadık. Bu sınırlar çizilinceye kadar altı asır, altı yüz yıl bütün farklılıklarımıza rağmen. Bu anlamda bu coğrafyanın istikrarını getirmek istiyorsak bunun yolu yeni sınırlar hayal etmek değil, var olan sınırları, fitne sınırlarını ortadan kaldırmaktır.

İkinci son cümlem de şudur: Bu coğrafyada Türk-Kürt-Arap sorunu yoktur. Bu coğrafyanın temel sorunu, emperyal güçlerin bölgedeki menfaatlerinin -çok özür dileyerek söylüyorum- IŞİD gibi, PKK gibi, YPG gibi emperyal güçlerin mayın eşekliğine soyunmuş terör örgütleri sorunu vardır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Evet, ben söz vereceğim Bakan

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışışleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :82

Yardımcımıza, sonrasında Sayın Derici'ye söz vereceğim, sonra da Sayın Oğuzhan Bey'e söz vereceğim, sonra da size geliriz. Yani söz vermede sorunumuz olmaz.

Evet, Sayın Bakan Yardımcım, birçok değerlendirmeler oldu, sorular da oldu yani bunlardan benim bazı notlarım var, sadece hatırlatma anlamında söylüyorum, siz de aldınız. Protokol metninin temennilerden ibaret olduğuyula başlayan eleştiriler vardı, onlarla ilgili de bazı şeyler varsa düşüncelerinizi almak isteriz. Türkiye'nin AB'ye girişıyle alakalı somut nelerin yapıldığı konusu, yine ilgili ülkelerin temsilcileri veya büyükelçilerin dinlenmesi konusu burada bunun iki boyutu var tabii, bir sizin görüşünüz Bakanlık olarak, ikincisi de İç Tüzük bu konuda ne diyor, ona da belki bakmak, değerlendirmek lazım. Yine, bazı ülkelerin bunu İsveç konusunu başka konularla ilişkilendirilmesi F-16 gibi, oradaki durum veya Kur'an yakılması, AB ülkelerinin yine Kıbrıs'la ilişkilendirilmesi, PKK için İsveç'in güvenli bir liman olması gibi bir çok soru ve değerlendirme gibi konular vardı. Görüşlerinizi, düşüncelerinizi, cevaplarınızı almak isteriz, gene sunumunuzda da zaten bazılarını vermiştiniz.

Buyurun lütfen.

DIŞIŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURAK AKÇAPAR – Sayın Başkanım, değerli üyeler; sizin de buyurduğunuz gibi çok sayıda yorum ve soru var, onları ben toparlamaya çalışacağım, bir şey atlarsam lütfen

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :83

değerli vekillerim bana hatırlatsınlar.

Her şeyden önce bir iki somut konuda veri talebi vardı; bunlardan bir tanesi Macaristan'ın üyeliği. Macaristan 5 Temmuz 2022'de Türkiye dâhil diğer tüm NATO ülkeleriyle birlikte katılım protokolünü imzaladı. Macaristan Parlamentosunda onay süreci de devam ediyor. Şu andaki beyanları onaylayan en son ülke olmayacakları yönünde. Dolayısıyla Türkiye'deki gelişmeleri de takip ettiklerini anlıyoruz.

Yine, diğer bir somut soru Patriot'lar üzerineydi. NS-2 Türkiye yani NATO'nun Türkiye'ye desteğinin kısaltılması diye bir kapsamda hava ve füze savunma desteği. Silahsız bir keşif uçağımızın Suriye tarafından 2013'te düşürülmesi üzerine başladı. ABD, Hollanda, Almanya Patriot bataryalarını 2015 sonuna kadar ülkemizde konuşlandırdılar. Bilahare 2016'dan itibaren İspanya Patriot bataryasını intikal ettirdi ve hâlen Türkiye'de bu batarya konuşlu bulunuyor. Bunlar Patriot konusunda...

YPG'nin terör örgütü olarak tanınması konusunda 2016 yılında Avrupa Polis Teşkilatı Europol'un yıllık raporunda PKK'nın YPG'yle aynı örgüt olduğu kayıt altına alındı 2016'dan itibaren.

Bu teknik sorulardan sonra ben uygun görürseniz şöyle toparlamak istiyorum: Şimdi, İsveç'in dosyasına baktığımızda taahhütleri, taahhütlerde bulunmaları, bu taahhütler temelinde adımlar atmaları ve bu adımların süreklilik -çünkü terörle mücadele süreklilik gerektiren, süreklilik arz eden

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :84

bir mücadele olduğu için- bu sürekliliği sağlayacak olan mekanizmaların oluşturulup oluşturulmadığı konusunda bu üç başlık altında baktığımızda şöyle bir maruzatta bulunabiliriz. Her şeyden önce İsveç yönetimi PKK dâhil terörle mücadele konusunda üçlü muhtıra sonrası dönemde kendileri açısından bir paradigma değişikliğine gittiklerini beyan etmiş durumdadır. Yani kendi kamuoylarına da böyle bir beyanda bulunuyorlar. Bu paradigma değişikliğini yasal alanda attıkları bazı adımlarla destekleme cihetine gittiler. Bunlardan bir tanesi Anayasa'yı değiştirmek, öbürü de bunu izleyecek şekilde ilgili yasayı değiştirmek. Bunlar kalıcı, süreklilik arz eden yasal dönüşümler. Bunların uygulama süreci ne zaman...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yani bunlar tatmin edici mi? Biz onu öğrenmeye çalışıyoruz. Tamam, yasal değişiklikler yapıldı, anayasa geçirildi, uygulamaya geçiyor vesaire ama uygulamada ne durumdayız? Yani bununla ilgili farklı görüşler var “Geçirildi ama uygulama aynı ciddiyette devam etmiyor.” şeklinde. Yani bizi onunla ilgili bilgilendirin.

KÜRŞAD ZORLU (Ankara) – Başkanım, o dediğinize somut bir ek yapmak istiyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun.

KÜRŞAD ZORLU (Ankara) – Bu yasa geçtikten sonra Sayın Bakanım -biz de takip ediyoruz süreci- 13-17 Eylül tarihlerinde yine Türkiye'ye ve yöneticilere yönelik PKK-YPG terör örgütünün eylemleri devam etti, buna

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :85

izin verildi. Yine, Başbakanın, Kur'an-ı Kerim'i yakma eylemine yönelik karşı değerlendirmesinin ardından da bu eylem yine devam etti. Dolayısıyla, ortada biraz daha bizim bu çekincelerimizi, taahhütlerimizi biraz geride bırakan bir durum var gibi gelmekte.

Teşekkür ederim.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURAK AKÇAPAR - Teşekkür ederim.

Yeterli olup olmadığı yüce Meclisin takdiridir, bu yüzden buradayız. Bunların yeterli olabileceği kanaatiyle Meclise sevk edilmiş bulunmaktadır katılım protokolü. Bunu da şu çerçevede arz etmek istiyorum: Atılan belli adımlar var, bunlar somut adımlar. Bunların sürekliliği fevkalade önemli çünkü daha ilave adımlar beklentisi içerisindeyiz, bu konuda bir şüphe yok. Önemli olan atılacak bu adımların atılması için yasal mevzuatın oluşturulup oluşturulmadığı, buna ilişkin örnek kararların çıkıp çıkmadığı, bu örnek kararların yargı tarafından nasıl onandığı veya onanmadığı. Dolayısıyla, devlet yönetiminde ilgili tüm kurum ve kuruluşların bu çerçevede bir yönelme içerisinde olup olmadıklarına...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Şimdi yani ben açıklığa kavuşması anlamında bunu soruyorum. Yine protokole baktığımızda bir yol haritasından bahsediliyor terörle mücadele konusunda. Bu yol haritası nedir? Yani bizi bununla ilgili bilgilendirir misiniz somut olarak İsveç size

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komasyon: Dışışleri Komasyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :86

bir yol haritası verdi mi veya süreç nasıl çalışacak? Bizi bununla ilgili bilgilendirin lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURAK AKÇAPAR - Vilnius Zirvesi marjında kararlaştırılan iki unsurdan bir tanesi bu yol haritasının oluşturulması, öbürü de bakan düzeyinde bir güvenlik işbirliği mekanizması kurulmasıydı. İsveç bu yol haritası taslağını hazırladığını bize bildirdi ve NATO üyeliğiyle birlikte bu taslağı, bu yol haritasını bize sunacağını bildirdi. Güvenlik işbirliği komitesi de bu şekilde kurulacak.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Meclisimizi de bilgilendirsin bu konuda nedir, ne değildir?

TUĞBA IŞIK ERCAN (İstanbul) – Yakında dediğı hangi zaman, belli bir zaman var mı?

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yani konuyla ilgili siz tabii ilgili bakanlıklar bu konuyu görüşüyorsunuz, konuyu görüştüğünüzü biliyorum, somutlaştırıyorsunuz ama en azından belirli boyutta hangi aşamada, hangi noktada ve hangi düzeyde olduğuyla ilgili Komisyonumuzun da bilgilendirilmesini isteriz İsveç tarafından.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURAK AKÇAPAR – Ben uygun görürseniz iadeler konusıyla devam edeyim.

İSMAİL ÖZDEMİR (Kayseri) – Bu konu niye cevapsız bırakılıyor ki Başkanım?

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :87

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURAK AKÇAPAR – Bu benim cevap verebileceğim bir konu değil. Nasıl takdir ederseniz, çağırırsınız...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Nasıl cevap vereceğin bir konu değil, niye cevap veremeyeceğin bir konu olsun?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURAK AKÇAPAR – Ben Komisyon adına karar veremem efendim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Arkadaşlar, biz size Komisyon adına karar verin demiyoruz, Komisyonu bilgilendirin diyoruz. Yani bununla ilgili durum neyse bir bakın, bizi bilgilendirin bu konuda.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURAK AKÇAPAR – Tabii, tabii.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yani şu anda bilgilendirmiyor olabilirsiniz İsveç’le de görüşürsünüz, son durum neyse bizi bilgilendirirsiniz.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURAK AKÇAPAR – Tabii, anladım.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Onu söylüyorum.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURAK AKÇAPAR – Yok, ben İsveç’in buraya çağırılması...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Değil, değil. Yani siz görüşürsünüz.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURAK AKÇAPAR – Tabii tabii.

BAŞKAN FUAT OKTAY – O konu ayrı bir konu, onu şey olarak söyledim. Yani bizim o İç Tüzük’e bakmamız lazım, burada dinleme ne kadar uygun veya değil, ben hukukçu arkadaşlara da onu sordum, henüz

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :88

onlar da değerlendiriyorlar veya siyaseten ne kadar uygun veya değil, onu biz kendi içimizde değerlendirir karar veririz, onu sormuyoruz zaten.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURAK AKÇAPAR – Anladım, ben yanlış anladım o zaman.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Bu yol haritası konusu hangi aşamada? Ne tür bir hazırlık veya hangi boyutta bir yol haritası, nihai hâle gelmediyse bile mevcut durumla alakalı Komisyonumuzun bilgilendirilmesi önemli yani bilgiye dayalı karar vereceğiz biz.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURAK AKÇAPAR – Tabiiyetiyle efendim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Ön yargıya dayalı değil.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURAK AKÇAPAR - Sayın Başkanım, yol haritası arz ettiğim gibi İsveç tarafından ikili düzeyde taahhüt edilen bir harita olacak kendi yüklenimlerini, sorumluluklarını nasıl yerine getireceklerini, önümüzdeki dönemde hangi adımları atmaya devam edeceklerini taahhüt altına alacak olan bir liste olacak, bir harita olacak.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Onu bir alalım ne olduğu, nasıl bir yol haritası ya da nasıl bir şey oluyor, biz ne kadar tatmin olacağız, onunla ilgili bizi bir bilgilendirsinler veya siz görüşün, biz onunla ilgili bir genel çerçeveyi görmek isteriz.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURAK AKÇAPAR – Hayhay efendim.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :89

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yani biz bunu kamuya açık da ifade ettik, burada da ifade ettik, veriye dayalı karar vereceğiz diye, bilgiye dayalı karar vereceğiz diye. Dolayısıyla, Komisyonumuzu bilgilendirin.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURAK AKÇAPAR – Hayhay efendim.

BİLAL BİLİCİ (Adana) – İade sayısı kaç?

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun iadeyle ilgili...

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURAK AKÇAPAR - İade süreci yüksek malumları olduğu üzere adli bir süreç. Dolayısıyla, mahkeme kararı gerektirmekte ve idari bir süreç olan sınır dışı yönteminden daha uzun bir süre alabilmekte ayrıca ülkemizde olduğu gibi İsveç'te de Hükûmet iade talebini reddeden bir yargı kararının aksine bir tasarruf da bulunamamakta. Bu süreçte ilgili makamlarımız iade ve sınır dışı konularında yoğun temas yürütmekteler. Hâlihazırda İsveç ülkemizde PKK üyeliğinden arama kaydı bulunan 1 şahsı 2022 Aralık ayında ülkemize sınır dışı etti. Bunun doğru yönde atılmış olumlu bir adım olduğunu değerlendiriyoruz. Ayrıca bu süreçte terör iltisaklı şahıslara oturum ve çalışma izni verilmemesi konusunda da İsveç tarafından adımlar atıldığını görüyoruz. Yani yeni şahıslara oturma ve çalışma izni verilmeyecek, böyle diyorlar. İsveç'te terör örgütü mensuplarının ve iltisaklı yapıların yaptıkları açıklamalarda İsveç makamlarının örgütün üzerine gittiğini belirttiklerini izliyoruz. Ezcümle İsveç tarafından mevzuat değişikliği gibi boyutlarda şeyler var

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışışleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :90

ancak iade sayısı olarak 1 sınır dışımız var, bir de mahkûmiyet kararı var.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Şimdi, yine bize sürekli ifade edilen, belki tüm siyasi gruplardan temsilcilerimize de bu aynı soru sorulmuştur, bize de soruldu, Komisyon Başkanı olarak bana da soruldu. “Bu konuyu başka konularla ilişkilendirecek misiniz?” diye. Biz de çok net cevap verdik, en azından ben o cevabı verdim. Cevap da şuydu: Biz konuları birbiriyle ilişkilendirmeyiz, biz konuları birbirinden ayırmasını iyi biliriz. Yani sorunlarımız olan ülkelerle fırsatlarımız da vardır, dolayısıyla ortak çalışabileceğimiz konular olur, o konuda çalışırız, sorunlu olan konuları onların hepsini de aynı torbaya koymayız, onları da ayırırız. Dolayısıyla her birini ayrı ayrı çözmeye çalışırız. Bu konuda gerek Dışışlerimiz gerek tüm birimlerimiz, kurumlarımız hamdolsun son derece ciddi, yeterli bir tecrübeye sahip olmuştur, vardır ve bunun da uygulamasını yapmaktadır diye. Ama ne yazık ki NATO üyelerinden bazılarının aynı konuyu bizim üzerimizden İsveç’le ilişkilendirme çabaları oldu, çabaları da değil onun ötesine somut sonuçları oldu. Biraz önceki soru gibi, F16 gibi. Biz de şunu söyledik: “Biz ilişkilendirmeyiz ama öncesinde burası milletin iradesidir, iradesinin temsil edildiği bir yerdir Türkiye Büyük Millet Meclisi ve hiçbir ülke bu iradenin üzerine ve hiçbir güç bu iradenin üzerine herhangi bir baskı unsuru oluşturamaz.” dedik hatırlarsınız. Şimdi, üyelere bunlarla ilgili ilişkilendiren ülkeler varsa önce kendilerinin bunu ayıklamasını

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :91

isteriz. Biz değil çünkü bizim ilişkilendirdiğimiz bir şey yok. Yani F-16'yla ilişkilendirmişse onun ilişkisinin kaldırılması veya ambargolarla ilişkilendirilen diğer ülkeler varsa onunla ilişkisinin kaldırılması, "Kendileri bir kaldırsın." şeklinde. Bu konuda gelişme nedir?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURAK AKÇAPAR – Değerli Başkanım, 40 adet F-16 Blok 70 talebinde bulunduk. Aynı zamanda Blok 40/50 modernizasyonu için istek mektuplarını da Eylül 2021'de sunduk Amerika Birleşik Devletleri'ne, Mayıs 2022'de bunları tevdi ettik. Amerikan Kongresinde bir süreç başlaması gerekiyor, henüz bu süreç başlamadı. Kongre tarafında bir ilişkilendirme durumu yapıldığını anlıyoruz. Biz ABD'nin müttefiklik ruhuna uygun hareket etmesi gerektiğini söylüyoruz ve F-16 talebimizin ilgisiz konularla ilişkilendirilemeyeceğini, bunun kabul edilemeyeceğini açık bir şekilde ifade ediyoruz. NATO açısından da önem taşıyan bu talebimizin ön koşulsuz şekilde ve bir an önce sonuçlandırılmasını bekliyoruz. Bunu tüm açık temaslarımızda açıklıkla ifade ediyoruz. Bunun karşılığında Amerikan yönetimi yönetim açısından kendileri tarafından bir ilişkilendirme olmadığını, F-16'yı satmak için bildirimde bulunacaklarını, öte yandan Kongredeki durumun da böyle, bu arz ettiğim şekilde olduğunu söylüyorlar. Biz bunu kabul etmiyoruz.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yani bu ilişkilendirmenin Kongre de dâhil... Cumhurbaşkanımız hatırlarsanız bir açıklamada bulundu: "Sizin Kongreniz

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :92

varsa bizim de Türkiye Büyük Millet Meclisimiz var, orası karar verecektir.”
Şeklinde. Peki, Kongrenin bu konuda ilişkilendirmeyi kaldırmayla ilgili bir
tutumu söz konusu mu?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURAK AKÇAPAR – Şu anda yok.

İSMAİL ÖZDEMİR (Kayseri) – Yoksa biz ne görüşeceğiz Başkanım?

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yani biz de zaten bununla ilgili
çalışmalarımızı Parlamento boyutunda yürütüyoruz, yürüteceğiz. Yani
gerekli ülkelerden veya birimlerden bununla ilgili de bir bilgilendirme
isteriz.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Sayın Başkan, iadeyle ilgili bir ek
soru sorabilir miyim?

BAŞKAN FUAT OKTAY – Çalışmalarla ilgili.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – İadelerle ilgili.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun lütfen.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – PKK üyesi olma gerekçesiyle “1 kişi
iade edildi.” dediniz. Biz kaç kişiyi talep ettik? Kamuoyunda farklı rakamlar
konuşuluyor, devletin üst kademesinden de farklı rakamlar telaffuz edildi
daha önce. Biz kaç kişiyi talep ettik; kaç siyasi, kaç adi suçlardan? Çünkü
ağırlıklı olarak PKK üzerinden konuşuyoruz ama FETÖ’yle ilgili de talep
ettiğimiz isimler olduğuna dair kamuoyuna daha önce yansımış bilgiler var.

Teşekkür ederim.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu
Tarih:16/11/2023 Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :93

CEMALETTİN KANİ TORUN (Bursa) – Bir ona ek yapabilir miyim Başkanım, o soruya?

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun.

CEMALETTİN KANİ TORUN (Bursa) – Yine, basında çıktığı kadarıyla verilen listedeki şahıslardan birinin on iki yıldır Türkiye'de yaşadığı konusunda bir haber çıkmıştı. Bu da doğru mudur?

BAŞKAN FUAT OKTAY – Evet, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURAK AKÇAPAR – Sayın Başkanım, ben bu sayıyı verip veremeyeceğimize dair Adalet Bakanlığı temsilcimize danışmak ihtiyacındayım.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun.

ADALET BAKANLIĞI DIŞ İLİŞKİLER VE AVRUPA BİRLİĞİ GENEL MÜDÜRÜ KASIM ÇİÇEK – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri ve kıymetli hazırın; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugüne kadar yani bu son on yıllık değil, 80'li yıllardan itibaren de bizim toplam çıkardığımız bir sayı var, iadesi amacıyla terör suçundan dolayı 32 talebimiz mevcut. Adi suç nedeniyle de bizim, İsveç'ten talep ettiğimiz 37 suçlu talebimiz var yani bunların ikisini toplarsak 32, 37 daha 69 talep oluyor ama adi suçlardan 37 bugüne kadar, tüm yıllar içerisinde, İsveç'le ilişkimizin başladığı yıllardan itibaren ya da bizim tespit edebildiğimiz yıldan itibaren iade sayıları bunlardır efendim.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :94

Saygılarımla arz ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Evet teşekkür ediyorum.

İSMAİL ÖZDEMİR (Kayseri) – Söz taleplerimiz var Sayın Başkan.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Evet. Burak Bey, var mı başka söyleyeceğiniz bir şey?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURAK AKÇAPAR – Sayın Başkanım, hiçbir soruyu atlamamak açısından şimdi, sokaklardaki semboller konusuna gelmek istiyorum.

Sokaklardaki semboller konusunu da sayın vekillerimiz gündeme getirmişlerdi. Şimdi, tabii, PKK terör örgütünün sembolleriyle gösteri faaliyetleri yürütmesi aynı zamanda terörizmi teşvik kapsamında değerlendirilmeli. İsveç de Üçlü Muhtıra'daki taahhütleri ışığında terörizmin teşvikini bu süreçte suç kapsamına aldı. Nitekim geçen temmuz ayında İsveç'te PKK bağlamında verilen ilk mahkûmiyet kararında -böyle bir mahkûmiyet kararının ilk defa olmasını önemsiyoruz, arkasının geleceğini düşünüyoruz- ilgili şahsa yönelik aramalarda el konulan örgüt sözde sembollerinin de delil olarak kayda geçirildiği belirtilmiş. İsveçli muhataplarımız bu örneği kamuoyuna dönük mesajlarında da kullanmışlar ve bu kararın caydırıcı bir etkisi olacağını belirtmiş durumdalar.

Diğer taraftan, örgütün manipülasyonlarını sürdürdüğünü görüyoruz. Bu süreçte İsveç, NATO üyeliklerini sabote etmek için bu grupların nasıl

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :95

aktif girişimlerde bulunduğunu gördüğünü bize ifade ediyor. İsveç'in 1984 yılında ülkemizden sonra PKK'yı terör örgütü olarak tanıyan ilk Avrupa ülkesi olduğunu da sık sık gündeme getirdiğini görüyoruz. Bunun iltisaklı çevrelerde bir rahatsızlık yarattığını da gözlemliyoruz. Üçlü Muhtıra sonrası dönemde İsveç'te örgüt üzerindeki baskı ve denetimlerin arttığı da bir vakıa. İltisaklı şahıs ve oluşumlar bu yeni uygulamalardan şikâyetlerini kendi propaganda araçlarında da dile getirmekteler. Onların her birini de arz etmeme gerek yok sanıyorum, elimizde bunların örnekleri var. Belki şunu ifade etmek mümkün: Terör örgütü temsilcilerinin İsveç'in NATO üyeliği aleyhinde bir faaliyet içerisinde oldukları ve bu faaliyetlerin de İsveç'teki aşırı gruplarla iş birliği yaptıkları ve bu şekilde faaliyetlerini devam ettirdiklerini görüyoruz. İsveç'in NATO üyeliğinin Türkiye ile İsveç arasındaki savunma sanayisi ve terörle mücadele alanlarında başlayan iş birliğini artıracığından çekindikleri için bunu yaptıklarını da bu değerlendirmede bulduklarının da tahmine müsait olduğunu düşünüyoruz.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Derici'ye söz vereceğim, Sayın Derici'yle devam edelim.

Buyurun lütfen.

SÜREYYA ÖNEŞ DERİCİ (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Değerli Komisyon Başkanım, kıymetli Komisyon üyeleri, çok kıymetli bürokratlar; öncelikle, Sayın Büyükelçim, teşekkür ederiz sunumunuz için,

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :96

çok değerliydi. Yapılan değerlendirmeler açısından da çok faydalandığımı söyleyebilirim fakat Komisyonun vaktini çok almamak adına kısa 1-2 tespit yapıp diğer arkadaşlarıma bırakacağım sözü.

Öncelikle belirtmek istediğim konu, Türkiye Cumhuriyeti milletinin ve devletin kırmızı çizgilerinden bir tanesi YPG/PYD-PKK ve FETÖ terör örgütleridir. Nasıl demokratik, laik bir hukuk devleti olduğumuz kırmızı çizgimizse terör örgütleriyle mücadele de aynı oranda kırmızı çizgimizdir. Bu çerçevede, diğer devletlerin olaylara nasıl yaklaştığı birinci önceliğimizdir çünkü Türk devleti olarak on binlerce vatandaşımızı Türk-Kürt ayrımı olmadan askerimizi, çocuğumuzu teröre vermiş bir millet olarak, güvenlik güçleri bu konuda uzmanlaşmış bir millet olarak diğer devletlerin bu konudaki yaklaşımları bizim ikili ilişkilerimizi de elbette belirleyecektir. NATO Paktı çok önemli bir pakttır. Devletin güvenliği açısından müşterek ve bir savunma iş birliği organizasyonudur. Bu çerçevede, hangi ülkenin girdiği, hangi ülkenin dâhil olacağı, bizim kırmızı çizgilerimizi doğru anlayıp anlamadığıyla paralel bir şekilde, tarafımızca değerlendirilecektir. Bu çerçevede, İsveç'in attığı adımlar çok kıymetlidir. Özellikle terörizmin teşvikinin suç kapsamına alınması çok olumlu gelişmedir ancak yeterli midir? Sizin de belirttiğiniz gibi bu hem Komisyonca hem Türkiye Büyük Millet Meclisince karar verilecek bir husustur. Zira daha önce de belirttiğim gibi hem milletimizin hem

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :97

devletimizin güvenliği her şeyin önünde gelmelidir. Elbette ikili ilişkiler, ticari ilişkiler, bunlar çok kıymetlidir fakat sanıyorum, ülke menfaatleri açısından en önemli hususun bu olduğunu, teröre aynı yerden baktığımızın doğru anlaşıldığını tespit etmemiz gerekmektedir. Önümüzdeki süreçte bu değerlendirmeleri hep birlikte yapabileceğimize inanıyorum.

Saygı ve sevgilerimi sunuyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Ben teşekkür ediyorum.

Oğuz Kaan Bey, buyurun lütfen.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Benim sadece sorum olacak Sayın Başkanım.

Şimdi, mutabakat metninde de var, metin farklı maddelerde farklı şeyler ifade ediyor. Biz “terör örgütü” dediğimiz zaman kendi yasalarımıza göre terör örgütü saydığımız örgütlerden bahsediyoruz ama İsveç yasalarına göre hangi örgütler terör örgütü? Mutabakat metnine baktığımız zaman ifade edilen isimler var ama bu isimler eğer yasalarına göre terör örgütü değilse doğal olarak ona karşı bir kovuşturma yapmayacaklardır diye anlıyorum ben meseleyi, ona bir açıklık getirilirse sevinirim.

Bu kadar.

Teşekkürler.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Burak Bey...

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :98

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURAK AKÇAPAR - Sayın Başkanım, PKK terör örgütü olarak tanınmaktadır. Üçlü Muhtıra'nın 4'üncü maddesine baktığımızda Türkiye'nin millî güvenliğine yönelik tüm tehditlere karşı Türkiye'ye tam destek verileceği taahhüt altına alınmıştır hem Finlandiya hem İsveç açısından. Bu amaçla İsveç ve Finlandiya "PYD/YPG" ve - "Türkiye'de FETÖ olarak tanımlanan" şeklinde ifade etmişler- "FETÖ'ye destek sağlamayacaktır." taahhüdü var. "Türkiye de millî güvenliklerine yönelik tehditlere karşı Finlandiya ve İsveç'e tam destek verecektir." diyor. Finlandiya bu vesileyle tüm biçim ve tezahürleriyle terörü tamamen reddediyor ve kınıyor. PKK konusunda ayrı bir madde var zaten, ayrı maddeler var, 5'inci madde var; burada da PKK'nın yasaklanmış bir terör örgütü olduğunu teyit ediyor. PKK ve diğer tüm terörist örgütlerin ve bunların uzantılarının faaliyetleriyle iltisaklı kuruluşlar ve paravan örgütler içerisinde yer alan bu terör örgütleriyle bağlantısı bulunan terörist gruplarla da mücadeleyi taahhüt ediyorlar.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Bir cümleyle devamını getirebilir miyim?

BAŞKAN FUAT OKTAY – Evet.

Bir de bir ricam olacak, eğer konuşan arkadaşlar mikrofonları kapatabilirse, kimin söz istediği anlaşılmıyor buradan çünkü, açık olanlar söz istiyor gibi gözüküyor.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa :99

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) - Söz istiyoruz aslında.

İSMAİL ÖZDEMİR (Kayseri) – Söz istiyoruz.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Birazdan Sayın Tan’a vereceğim.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) – Söz istiyoruz.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Öyle mi? Görünmüyor.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Kendi kendine kapanıyor Sayın Başkan.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Öyle mi? Burada hiç gözüküyor.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) – Bayağıdır söz istiyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Allah Allah, o tarafa başladık, ondan sonra size vereyim.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Hayır, biz alıştığımız da iktidar mensubu arkadaşlar pek alışık değil o tür uygulamalara.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Sayın Oğuz Kaan Bey'i alalım, Sayın Tan'a, ondan sonra size gelelim.

Buyurun lütfen.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Sayın Bakan Yardımcımıza ben şu şekilde ifade etmiş olayım konu doğru anlaşılсын diye: Az önce Adalet Bakanlığından değerli bürokratımız “32 kişiyi biz talep ettik siyasi nedenlerden dolayı.” diye ifade ettiler. Zaten bu, basında daha önce yer

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa:100

aldı, isimler de yer aldı, hatta o isimlerin yanında hangi örgütle ilişkisi olduğu ve dolayısıyla talep edildiği de yer aldı. Benim merak ettiğim nokta şu: Eğer FETÖ -FETÖ'yü örnek olarak söylüyorum, başka terör örgütlerini de koyabilirsiniz- bizim yasamıza göre terör örgütü, İsveç yasalarına göre terör örgütü değilse -ki anladığım kadarıyla değil- biz FETÖ'den dolayı bir iade talebinde bulunuyor isek o kişiyi bize niye versinler, niye iade etsinler? Onların ülkesindeki yasalara göre terör örgütü değil, bu kadar.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) - Başkanım, ben de hemen, aynı konuyla ilgili notlarımı almıştım, söyleyebilir miyim?

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) – Başkanım, benim de uzun zamandır not aldığım konunun başında gerçekten yine aynı konu geliyor. Şimdi, aslında yapılması gereken yani HEDEP'ten çok kıymetli vekillerimiz de "Birinin terör örgütü olarak kabul ettiğini diğeri kahraman ilan ediyor." gibi bir söz söyledi, onun üzerine şunu söylemek istiyorum ben de: Yani çocuk katili olan yani insan katleden... Alelade ortada olan bir şeyi nasıl barış pıtırıcıları hâline getirebiliyoruz, bunu hakikaten aklım almıyor.

Şimdi, FETÖ'den başlarsak FETÖ'yle ilgili hakikaten altını kalın kalın çizmemiz gereken bir mesele var, çok selamlarını ileterek söylemek istedim: Etimesgut'tan teyzelerimiz gelmişti ziyarete, bugün Meclisi geziyorlar, arkadaşlar da bugün görüştüğümüz konunun NATO'yla ilgili,

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa:101

işte, İsveç'in NATO'ya kabulüyle ilgili olduğunu söylemişler. İnanın yakama yapıştılar, dediler ki: “Yani nasıl olur böyle bir şey! Sakın almayın, sakın yapmayın, almasınlar.” İnanılmaz bir baskı, her şeyden haberdarlar, çok iyi takip ediyorlar yani. Birisi aynen şu örneği verdi, dedi ki: “Vekilim, çok iyi, bizzat bildiğim, FETÖ'den çok büyük işler, suçlar işlemiş, hakikaten FETÖ'nün böyle merkezinde olan insanların İsveç'te olduğunu biliyorum, komşularından biliyorum, İsveç'e sığındıklarını biliyorum, İsveç'te yaşadıklarını biliyorum; orada yaptıklarından, işte, orada Türkiye aleyhine yaptıklarından haberdarım. Lütfen bunu iletin.” Üzerimde kalmasın, onu iletmek istiyorum.

İkincisi: Hepimizin bildiği gibi, FETÖ, 15 Temmuzda 200'den fazla insanı katletmedi mi kardeşim ya? Katletti. Bir sürü insanın sakat kalmasına, hayatın mahvolmasına sebep olmadı mı? Daha bunu FETÖ örgütü olarak... Yani bunu anlatmamız gerekiyor demek ki, doğru anlatamamışız, düzgün anlatamamışız; kesinlikle...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Sayın Erdoğan, size ayrıca söz vereceğim. Sadece soruyla alakalı diye, “parantez içerisinde” diye ilişkilendirmiştik.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) – Başkanım, FETÖ'yle ilgili çok önemli yani bunun altını kesinlikle kalın kalın çizmemiz gerekiyor. Yani İsveç makamlarının da bu konuda bunu anlamasını sağlamamız gerekiyor. Ben onu söyleyecektim yani.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa:102

BAŞKAN FUAT OKTAY – Tamam, teşekkür ediyorum.

Sayın Tan'ı da dinleyelim, sonrasında cevap verirsiniz olmazsa.

Buyurun Sayın Tan.

NAMIK TAN (İstanbul) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ederim.

Benim iki sorum var, bir tanesi size: Sanıyorum 1 Kasımdı bundan önceki toplantımız hatırlayacaksınız, orada bu İsveç'le ilgili kanun tasarısının gündeme alınması konusunda "Bizim de önceliklerimiz var, bizim Komisyonumuzun da öncelikleri var, bizim Meclisimizin de öncelikleri var." demiştiniz. Tabii, bunu doğrudan söylemediniz ama yani bunun bir süre daha bekletileceği yolunda bir imada bulunmuştunuz, en azından ben öyle anlamıştım fakat bu sırada bir de Uzak Doğu seyahati çıktı biliyorsunuz, ben de onun bir parçasıydım, birlikte Uzak Doğu'ya gidecektik Singapur ve Malezya'ya; birdenbire bunu apar topar iptal ettiniz ve bu toplantı gündeme geldi, İsveç konusu da gündeme geldi. Benim size olan sorum şu, saygıyla yani: Ne oldu da siz birdenbire bu seyahati iptal ettiniz, ne oldu da bu konuyu birdenbire gündeme getirdiniz? Size olan sorum bu.

Arkadaşımıza yani daha doğrusu Sayın Bakan Yardımcımıza sorum da şu: Biz haklı gerekçelerle terörle ilgili hassasiyetimiz çerçevesinde bir müttefikimizi sorguluyoruz. İşte, ondan aldığımız cevapları da sorguluyoruz, daha fazlasını istiyoruz, hepsi haklı gerekçelerle. Şimdi, bir

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa:103

de yani müttefikimiz mi, dostumuz mu, değil mi, nasıl bir ilişki içinde bulunduğunu bilmediğimiz bir ülke var, Rusya; Rusya'yla ilişkilerimiz çok geniş çaplı, gayet kapsamlı. Bu ilişkiler çerçevesinde terörle hassasiyetimiz nereye oturuyor? Yani ben onu sormak istiyorum. Ne demek istiyorum? Şunu söylemeye çalışıyorum: Orada bütün burada sorgulanan terör örgütü PKK-YPG/PYD'nin bir merkezi var, bayrağı sallanıyor. Biz onlara karşı hiçbir hassasiyet duymuyor muyuz yahut ne yapıyoruz bu konuda? Neden başkalarını çifte standartla suçluyoruz da kendimiz aynı şeyi yapıyoruz? Onu da size sormak istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun Burak Bey.

İSMAİL ÖZDEMİR (Kayseri) – Biz sonra mı konuşalım Başkanım?

BAŞKAN FUAT OKTAY – Cevap alalım, ondan sonra size döneceğim.

CEMALETTİN KANI TORUN (Bursa) – Hiç sağ tarafa bakmıyorsunuz, hep sol tarafa bakıyorsunuz.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yok, sağ taraf ilk başta çok konuştuğu için sol tarafa da bakalım dedik. CHP oradan birazdan isyan edecekti “Niye sola bakmıyorsunuz?” diye. Onun için...

Buyurun lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURAK AKÇAPAR – Sayın Başkan, galiba en çok da konuşuyorum. Dolayısıyla, sayın vekillerimize yer bırakmak için

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa:104

kısa bir cevap vereceğim izniniz olursa.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURAK AKÇAPAR – Her şeyden önce terörle mücadeledeki yaklaşımlarımızda hiçbir ülke muaf değil, Rusya olsun başka ülke olsun, her ülkeyi terörle mücadelede bizimle birlikte aktif bir profil sergilemeye çağırıyoruz. Moskova'da, Rusya'da bir ofis olduğu doğru YPG'nin, bunu da aşağı yukarı her görüşmemizde dile getirmeye devam ediyoruz. Tüm ülkelerde olduğu gibi Rusya'da da bunun takipçisiyiz.

Üçlü muhtırada FETÖ'yle mücadeleye atıfta bulunulması başlı başına bir kazanım. Zira bugüne kadar Avrupalı ülkelerle imzalanan herhangi bir belgede ilk defa "FETÖ" ismen kayda girdi, ismen geçiyor. İsveç ve Finlandiya ile yürüttüğümüz diyalog sürecinin FETÖ çevrelerinde de ciddi endişeye neden olduğunu aslında müşahede ediyoruz, bir telaş görüyoruz. NATO karşıtı manipülasyonlar konusunda âdeta PKK'yla benzer bir tutum içerisinde olduklarını da görüyoruz. Yani PKK gibi FETÖ de İsveç'in NATO üyeliğini engellemeye çalışıyor. İsveç makamlarıyla üçlü muhtıra kapsamındaki temaslarımızla FETÖ faaliyetleri de gündem maddelerimiz arasında dolayısıyla yer alıyor. Konu hakkında bilgi alışverişi ve iş birliği devam ediyor, burada daha çok iş birliği beklentimiz tabiatıyla bariz. Bu süreçte İsveç makamlarında FETÖ konusunda da farkındalığın bir nebze de olsa arttığını müşahede ediyoruz ve bunu zorlamaya devam edeceğiz. BM

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa:105

ve AB tarafından listelenen terör örgütlerine yaptırım uygulayan İsveç'in FETÖ bu listede yer almadığı cihette, FETÖ mensuplarının ancak başka suç işlemleri hâlinde soruşturma, kovuşturmaya tabi tutulabileceklerini savundukları da bir vakıa, bunu kabul etmiyoruz. FETÖ'yle mücadeleyi tesis ettiğimiz güvenlik-iş birliği mekanizmalarıyla İsveç ve Finlandiya'nın da gündeminde tutmayı sürdüreceğiz. Aslında her ülkenin gündeminde tutmayı sürdürüyoruz.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyoruz.

Umarım cevap olmuştur.

NAMIK TAN (İstanbul) – Valla olmadı aslında.

(Gülüşmeler)

BAŞKAN FUAT OKTAY – Hayır, şimdi, Burak Bey aynı zamanda diplomat olduğu için siz aynı dili iyi anlarsınız diye onun için size sordum “Umarım cevap olmuştur.” diye.

NAMIK TAN (İstanbul) – Onun için devamını getirmiyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Öyle diplomatik cevap veriyor ki yani tercümana ihtiyaç olabiliyor arada.

NAMIK TAN (İstanbul) – Bizim aramızda olmuyor.

(Gülüşmeler)

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yani dolayısıyla siz ikiniz anlaşıyorsunuz diye düşündüm ben.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa:106

Teşekkür ediyorum.

Bana yönelttiğiniz soruyla ilgili de tabii önceden de bu soruyu bana yönelttiğiniz de doğrudur, aynı bu cevabı verdim, hâlâ da aynı görüşteyim. Bize gelen, Komisyona gelen, havale edilen tüm anlaşmaların veya kanun tasarısının kırk beş gün içerisinde görüşülmesi gerekiyor biliyorsunuz. Burada, bu da madde 37. Biz İsveç konusu bize henüz gelmeden önce bu programları yapmıştık. Yani bu hafta Singapur ve Malezya vardı, hemen akabinde de Arnavutluk vardı, dönüşte de bir sonraki hafta yine Komisyon üyelerimizle birlikte. Dolayısıyla hâlihazırda yirmi üç gün geçmiş durumda. Bu hafta da gitseydik bir sonraki hafta da gidecekti, bir on beş gün daha geçince o zaman Komisyonun bu konuyu -önemli bir konu- yeteri kadar değerlendirmeye veya sorgulamaya fırsatı kalmayacak diye bir görüş oluştu. Dolayısıyla değerlendirdiğimizde biz de hak verdik. Dolayısıyla öncelik konusuna baktığımızda dedik ki: "Bu daha önemli, daha sağlıklı şekilde değerlendirilmesi gerekir." Dışişlerine de yine ilgili arkadaşlarımıza, büyükelçilerimize de onlara da görüş sorduk "Bu toplantıyı bir sonraki döneme ertelememizde herhangi bir sorun olur mu?" diye. Oradan da olumlu görüş gelince dedik ki: "Komisyonumuzun çalışmasına öncelik verelim. Ziyareti her zaman, belki bir sonraki aşamada yapabiliriz." düşüncesiyle. Gerekçe budur yani aslı da budur, sadece gerekçe olarak hani...

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa:107

NAMIK TAN (İstanbul) – Siz de tam diplomat olmuşsunuz.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yok yok, benimki gerçek, diplomatlık değil.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Siz anladınız, biz anlamadık.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) – Ben devam edebilir miyim Başkanım?

BAŞKAN FUAT OKTAY – Siz buyurun, devam edin, bitirin.

Sonrasında da Sayın Özdemir, size söz vereceğim.

Buyurun efendim.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) – Tamam.

Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Ben de teşekkür ediyorum.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) – Bakan Yardımcımızın bahsettiği konu önemli gerçekten. Hani en azından FETÖ'nün böylesi bir şekilde en azından kayda geçilmesi ve bahsedilmesi önemli. 2017'de ilk FETÖ'yü terör örgütü olarak ilan eden Asya Parlamenter Asamblesi bir Meclisimizin yine bir Parlamenter Asamblesiydi. Orada da çok büyük mücadeleyle hakikaten bunu başarmıştı arkadaşlarımız, benden önceki Burhan Kayatürk Vekilimiz. Şöyle ilginç bir şey olmuştu orada: Kamboçya'daydı Genel Kurul, Kamboçya Başbakanının oğlu FETÖ'nün okuluna gidiyor ve Kamboçya'da FETÖ'nün darbeye öldürdüğü insanların, Türkiye'de yapmak istediği, Türkiye'de iktidarı değiştirmek için yaptıklarını anlatıp ikna ederek

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa:108

Kamboçya Başbakanının oğlunun o terör örgütünün okuluna gittiği bir dönemde insanları hakikaten ikna etmeyi başardılar, sağ olsunlar. Ben şimdi buradan adlarını zikretmek istedim ve FETÖ ilk defa, kayda geçen Meclisimizin bir Komisyonu olan Asya Parlamenter Asamblesinde terör örgütü olarak ilan edildi. Bu, aslında doğru anlatırsak gerçekten bunu başarabileceğimizi gösteriyor. Orada Pakistanlı Müşahid Hüseyin çok ünlü bir Senatör, şöyle bir cümle kullanmış, benim çok hoşuma gitti, demiş ki: "Asya'da biliyorsunuz kaplanlar vardır, aslanlar yoktur, Afrika'dır aslanların yeri. Asya'nın aslanı Türkiye'dir." Türkiye'nin bu darbe girişimine karşı verdiği mücadeleyi anlatıp, oradaki heyeti ikna edip oy birliğiyle FETÖ'yü terör örgütü olarak ilan ettiğimiz bir Genel Kurul gerçekleştirmiş. Ben şöyle bir şeyden bahsetmek istiyorum aslında Gazze'deki olaylarla da ilişkilendirerek: Aslında olan biten ABD'nin kendi...Hollywood'da çok iyiler ya Başkanım, Hollywood filmlerinde çok başarılılar ya, bütün dünyada aslında kendi kurguladıkları senaryoları yürürlüğe koyup, oyuncularını da kendi seçip işte "Sen kötü terör örgütü ol. Sen şunu yap, sen bunu yap. Siz hadi bir kavga edin, hadi bir savaşın." gibi bir senaryo yoluyla dünyayı şekillendirmeye çalıştığını düşünüyorum. Bakın, burada DEAŞ'tan bahsettik; şimdi, DEAŞ'ı kim kurmuş, niye kurmuş, nasıl kurmuş, ne için mücadele etmiş, DEAŞ'la kim savaşmış, sonra bu savaşanlar nasıl bir araya gelmiş de ortak çıkarları ortaya çıkmış, bir

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa:109

arada hareket etmişler? Buna bakmak gerekiyor. Bir de şunun altını gerçekten çizmek gerekiyor: Gerek DEAŞ'la gerek PKK'nın isim değiştirilmiş hâli olan hani "Bu isim size yakışmıyor, isminiz çok kirlendi, sizin isminizi şöyle biraz süsleyelim, PYD yapalım, Suriye Demokratik Güçleri yapalım. 'Demokrasi' kelimesi de çok süslü püslü ya, onu da koyalım oraya ki üzerinizdeki şeyler kaybolsun, gitsin." deyip oluşturdukları bir terör örgütüdür, bunu kabul edelim. PYD/YPG bunlar PKK'dır arkadaşlar PKK, bunu unutmayalım. Bunlar çocuk katilidir, bunlar masumların katilidir, DEAŞ da PYD/YPG-PKK hepsi birdir ve hepsi de aslında Amerika'nın sahaya sürdüğü oyuncularlardır. Amerika bölgede nasıl şu an Gazze'de istese parmağını şaklatarak barışı sağlayabilecekken uzaktan o çocukların katliamını nasıl izliyorsa Amerika bu işin müsebbibi, bu işin başıdır, istediği şekilde bölgeyi dizayn etmeye çalışıyordu. Bunu geçmişte Vietnam'da yapmıştı, işte hangi birini söyleyelim? Endonezya'da yaptığı katliamları mı söyleyelim, Filipinler'de yaptıklarını mı söyleyelim? Kendi istek ve çıkarları doğrultusunda bunları gerçekleştiriyordu. Hakikaten bunu görmemiz lazım ki çok şükür artık insanlar bunu görüyor, yapılmak istenilenleri görüyor ve hiç kimsenin bir terör örgütünü süsleyip püsleyip işte barış pıtırıcığı gibi göstermesine de izin vermeyeceğiz ki 13 Kasım'da bakın, bu İstiklal Caddesi'nde 2022 yılında yapılan terör saldırısında bakın, 9 kişi vefat etti, katledildi. Bunu yapan da bizzat

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa:110

kendilerinin itiraflarıyla ortaya çıkan PYD'dir, PKK'dır ve orada 9 yaşında Ecrin öldü, Ecrin kızımız vefat etti, 15 yaşında Yağmur vefat etti. Çocuk katili, bebek katilleri bunlardır ve bunlar terör örgütüdür, tekrar altını çizerek söylüyorum ve buradan da orada kaybettiğimiz canları anmak istiyorum, hepsine Allah'tan rahmet diliyorum. Ve kimsenin terör örgütlerini güzellemesine izin vermeyelim, buna izin vermeyelim ve bu anlamdaki mücadelemizi devam ettirelim diyorum.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Özdemir, buyurun lütfen.

İSMAİL ÖZDEMİR (Kayseri) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Tabii, çok farklı konu başlıklarında bu mesele geniş bir perspektifte ele alınmaya çalışıldı saygıdeğer milletvekilleri tarafından fakat bugün bir üzüntümü de burada ifade etmek isterim. Burak Bey, mesleğinize, yaptığınız işe, ülkemize hizmetinize, milletimize hizmetine saygım olmakla beraber ne yazık ki ben bugün Dışişleri Bakanlığımızı yeterli görmedim; sunum daha içerik itibarıyla dolu olabilirdi ya da burada saygıdeğer milletvekillerimizin sorduğu sorular daha net karşılık bulabilirdi ki böylesine hem Türkiye açısından hassasiyet arz eden bir mesele doğrudan ve dolaylı olarak çünkü biraz sonra değineceğim sadece İsveç'le bizim

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa:111

aramızda olan konular değil, diğer taraf ülkelerle de aramızda olan bazı hususlar var, bu çerçevede de Sayın Başkanım, daha besleyici olabileceği kanaatini taşıyorum kişisel olarak. İkinci husus, tabii, Rusya'nın Ukrayna'da başlatmış olduğu savaş, bunu Türkiye olarak da biz reddediyoruz, kabul etmiyoruz bu savaşı ve Rusya'nın işgal girişimlerini ancak gelinen aşamada ilk andan itibaren de Avrupa'da güvenlik mimarisinin çökmesine sebebiyet verdi ve bununla beraber, güvenlik paradigmaları ve algılamalarında da hemen her ülke nazarında değişiklikler gözenmeye başlanmakla beraber, NATO'nun da genişlemeyle alakalı konseptini yeniden ele aldığı görüldü ve bu kapsamda da öncelikli adım olarak her ne kadar Rusya, işgal sebeplerinin bir tanesini NATO'nun Sovyetler Birliği'nin yıkılmasından sonra kendisine verilen sözlerin tutulmaması olarak gösterse de NATO'nun buna mukabil Ukrayna'yı değil, Ukrayna'nın üyeliğini değil, öncelikli olarak kendi güvenlik algılamasıyla İsveç ve Finlandiya'nın üyeliğini gündeme alması ve bununla alakalı adım atması da beraberinde geldi. Tabii, burada Türkiye olarak özellikle Arap Baharı'yla beraber 2011 yılında başlayan bir süreç bizi yakından ilgilendiriyordu çünkü NATO'nun güney hududunu, güney sınırlarını mevcut durumda tutan ülke Türkiye. Burada bizim güvenlik kaygılarımızı ve güvenlik endişelerimizi karşılamayan ama özünde "Birimiz hepimiz, hepimiz birimiz." algısıyla çalışan bir güvenlik ittifakı olması gerekirken ne

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa:112

yazık ki Türkiye'yi terörle mücadelesinde yalnız bırakan ve hatta yalnız bırakmakla kalmayıp Türkiye'ye yönelen millî güvenlik tehditlerini doğrudan besleyen ve büyüten bir NATO gerçeğiyle de yüzleşmek durumunda kaldık. Amerika Birleşik Devletlerinin bu kapsamda PKK-PYD terör örgütüne verdiği destek on binlerce, tırlık yardımı, burada vermiş olduğu eğitim faaliyetleri ve Suriye'nin imkânlarının, olanaklarının, yer altı ve yer üstü kaynaklarının bu terör örgütüne peşkeş çekilmesi girişimi ve bu terör örgütünü de aynı zamanda Kürtleri temsil ettiği yalanıyla bölgede bazı faaliyetlerde bulunması bizim nazarımızla kabul edilemez bir gerçektir, hem millî güvenliğimizi ilgilendirmektedir hem de Türkiye'nin açık bir beka meselesidir. Bu beka meselesinde de NATO'nun Amerika Birleşik Devletleriyle beraber -tırnak içerisinde- IŞİD'li mücadele koalisyonu altında bulunan ülkelerin de Türkiye'ye karşı yaptığı büyük bir yanlış olmuştur.

Yeri gelmişken şunu da ifade etmek isterim: Bugün YPG'nin ve PYD'nin PKK'yla olan açık ve organik bağı her yönüyle ispatlıdır, tescillidir. Bu terör örgütüne destek veren ülkeler dahi kendi parlamentolarında, kendi senatolarında bunları konuşurken "Biz bunun bağıni biliyoruz ama Türkiye'yi de şöyle yapmak böyle yapmak için adına sonradan Suriye Demokratik Güçleri dedik." sözünün de bizim nazarımızda bir karşılığının olmadığını ifade etmek lazım. Bu beyanlar konuşulurken Washington'un ağzına bakmayalım biz. "Ankara'da ne oluyor? Ankara'nın

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa:113

hassasiyeti ne? Diyarbakır'ın hassasiyeti ne? Hakkâri'nin hassasiyeti ne? Kayseri'nin hassasiyeti ne? Türk milletinin hassasiyeti ne?" biz bu pencereden bakalım, dolayısıyla bu kapsamda da NATO bu manada ve Amerika Birleşik Devletleri Türkiye'nin güvenlik hassasiyetlerine, güvenlik kaygılarına yeterince saygılı davranmamışken Ukrayna savaşından sonra genişleme stratejisiyle alakalı İsveç ve Finlandiya'yla ilgili kapımızı çalması karşımızda bulunan gündemlerden bir tanesiydi. Finlandiya'nın, bu anlamda, bize göre de hem bu Komisyonda konuştuk hem Genel Kurulda bütün siyasi partiler görüşlerini ortaya koyduk ve aziz milletimizin yagâne sesi olan Türkiye Büyük Millet Meclisi bu ülkenin de NATO'ya üyeliğini uygun bulduğunu deklare etti; şimdi gündemimizde İsveç var. Yıllardan bu yana PKK terör örgütünün bu ülkede faaliyet gösterdiği, faaliyet göstermekle beraber yine Suriye'de başlayan iç savaş paralelinde PKK terör örgütünün Suriye uzantılarına başta "AT4" olarak adlandırılan roket ve tank savaş sistemleri dâhil olmak üzere, bunları verdiği ve Türkiye'nin kendi iç güvenlik hareketlerinde da benzer sistemlerin PKK terör örgütünden ele geçirildiği açık ve net bir gerçek biz bu gerçeklikleri zaman zaman Komisyonumuzu ziyaret eden İsveçli muhataplarımıza da Türkiye Büyük Millet Meclisinin üyeleri olarak ifade ettik. Vahim olan bir başka husus daha var, yine bu terör örgütünün İsveç'te sürdürdüğü faaliyetlerde kurmuş olduğu bazı sözde dernekler var ve bu dernekler ne yazık ki İsveç

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa:114

devletinden doğrudan destek alıyorlar ve bu destekler finansal olarak yahut diğer aynı yardımlar adı altında sonradan Suriye'ye ve Irak'a imkânlar sunulmak suretiyle gönderiliyor. Şimdi bununla alakalı emniyet birimlerimizin, bilhassa İçişleri Bakanlığımızda Emniyet Teşkilatının hazırladığı bir rapor vardı, milletvekillerine de dağıtıldı bu; bu raporda geçen, adı alınan bazı dernekler var PKK'nın uzantısı olan dernekler. Bu derneklerin faaliyeti gelinen aşamada ne oldu? Yani terörle mücadele yasasıyla, evet, İsveç bir adım attı, bunu olumlu yönde atılmış bir adım olarak değerlendirmek lazım ama netice itibarıyla uygulamada Türkiye açısından somut yansımaları oldu mu? Bir başka konu ambargolar meselesi. Bu bahsettiğimiz -Savunma Bakanlığımızın temsilcisi hanımefendi burada- ambargo denilen süreç tam olarak hangi tarihte başladı, hangi alanları kapsadı? Bugün gelinen aşamada kaldırılan ambargolar nelerdir, bunu İsveç niye uyguladı? Şimdi kaldırıyorsa bunun üçlü muhtıra paralelinde kaldırılıp kaldırılmadığı gerçeğinin de ifade edilmesi lazım. Ve, elbette ki FETÖ konusu... Çok önemli bir girişim oldu, ilk kez bu terör örgütünün, FETÖ terör örgütünün adı uluslararası bir belgede ülkemizin de hassasiyetleri paralelinde anıldı ve NATO kapsamında da diğer ülkelerin bundan sonra bu terör örgütüyle alakalı Türkiye'nin hassasiyetlerine saygı duyacağı hususu Hükûmet yetkilileri tarafından da gündeme getirildi. Fakat yaşadığımız bir olay da var, 15

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışışleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa:115

Temmuzda doğrudan sorumluluğu bulunan ve o hain darbe girişimini bir hafta öncesinden yani 7 temmuz 2016 tarihinde sosyal medya hesabı Twitter'dan attığı bir "tweet"le haber veren bir alçak, namussuz, haysiyetsiz, şerefsizin bugün İsveç'te olduğunu biliyoruz; bunun adı Bülent Keneş. Bu Bülent Keneş istendiğinde İsveç Yüksek Mahkemesi bunun iadesini hangi gerekçeyle reddetti? Adalet Bakanlığının buna cevap vermesini bekliyoruz. Ve, bu reddedildikten sonra Türkiye cevaben bununla alakalı neler söyledi? Çünkü bu şahıs, bu terörist bu darbe girişiminin 15 Temmuzda olacağını bir hafta öncesinden net bir şekilde beyan etmişti. Ortak mekanizmada mesela bu konular gündeme geldi mi? Ve bu, Dışışleri Bakanlığı yetkililerimiz tarafından "ortak mekanizma" olarak adlandırılan mekanizmada ülkemizi temsilen kimler yer aldı? Bunların da bu sayede cevap bulmasını bekliyorum.

Şimdi, tabii, Dışışleri Bakanlığımız sunumunda bir başka açıdan bir sözde Kızılay yapılanmasının kurulduğunu ve bunun banka hesabının yine İsveç'in ilan ettiği Terörle Mücadele Yasası kapsamında kapatıldığını söyledi. Banka hesabının kapatılması önemli bir adımdır. Peki, bu yapı kapatıldı mı, bu yapı ve buna benzer yapılanmalar kapatıldı mı? Bunu da önemsemişimizi, buna da cevap beklediğimizi ifade etmek istiyorum.

Adalet Bakanlığı yine 32 tane terör örgütü mensubunun, 32 teröristin İsveç'ten istendiğini söyledi. Bunların kaçısı PKK'lı teröristtir, kaçısı FETÖ

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa:116

mensubu teröristtir veya diğer terör örgütlerine üye olan isimler var mıdır? Buna da lütfen cevap verilmesini beklediğimi ifade etmek istiyorum.

Tabii, İsveç'i konuşuyoruz, İsveç'le alakalı hususlardan bahsediyoruz ama ne yazık ki İsveç'in üyeliğini arzu eden, İsveç'in üyeliğini kendi millî güvenlik ve Avrupa güvenliği açısından önemli gören Amerika Birleşik Devletlerinin tavrını, yakışsız ve saygısız tavrını ne yazık ki tam manasıyla sorgulamadığımız kanaatini taşıyorum burada. Şimdi nedir yani bir kongredeki bir Silahlı Hizmetler Komite Başkanının iradesi 85 milyonluk Türk milletinin iradesini temsil eden Türkiye Büyük Millet Meclisinden daha mı büyük? Kim oluyorsunuz siz? Bu şartlarda Türkiye'nin millî güvenlik hassasiyetine bir müttefik olarak saygı duymayacaksınız, ondan sonra kalkacaksınız -tırnak içerisinde- kendi millî güvenlik paralelinizle Türkiye'ye İsveç'in NATO'ya üyeliği bahsini getireceksiniz, F-16 bahsine bağlayacaksınız. F-16 bahsi nasıl geldi? Parasını ödediğimiz hâlde hakkınız olan F-35 uçağını bize niye vermediniz? Bu sorgulamaların yapılması lazım. Amerikalıların buna tutarlı cevap verebildiğini şu aşamada Türk kamuoyunu, Hükümetimizi de -ben eminim- Dışişleri Bakanlığımızı da tam manasıyla ikna edebildiğini ben düşünmüyorum. Kimse kusura bakmasın. Bu anlamda somut adım bekliyoruz. Şimdi, baktığınız vakit, Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Joe Biden ya da Amerika Birleşik Devletleri Dışişleri Bakanı, "Efendim, biz, Türkiye'nin bu anlamdaki F-16 almasına saygı duyuyoruz ama Senato Silahlı Hizmetler Komitesi şunu

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa:117

yapıyor, bunu yapıyor.” Buyurun, bir iyi niyetse, atılan adımsa, bugün biz İsviçre'nin bahsini en azından görüşmeye almışsak Amerikan Senatosunda Türkiye'nin hakkı olan, Türkiye'nin talebi olan hususlardan hangi biri gündeme alındı, hangisi konuşuldu? Eminim, bugün burada da bu konuyu takip eden isimler vardır, belki gazeteciler aracılığıyla iletiliyordur ama Türk milletinin iradesinin bu anlamda yani Amerikan Senatosu kendisini Türk milletinin iradesinden üstün görmemelidir. Burada bağlayıcı husus, bağlayıcı alan, bağlayıcı konu Türk milletinin egemenliğinin ve temsiliyetinin, iradesinin tecelligâhı olan Türkiye Büyük Millet Meclisindedir. Bu tarihî anı bir kez daha hep birlikte yaşadığımızı, yaşamak durumunda olduğumuzu ve irademizi de doğru yerde doğru zamanda koruma sorumluluğunu en azından millî vicdanla taşıdığımızı saygıdeğer milletvekillerine, Komisyon üyelerimize ifade etmek isterim. Kimse kendisini Türkiye'nin üzerinde görmesin, göremez.

Diğer taraftan, şimdi, Asuman Hanım'ın yaptığı bu değerlendirmede Gazze'de bugünlerde kabul etmediğimiz, hiçbir vicdan sahibi insanın da kabul edemeyeceği görüntüler yaşanıyor. Amerika Birleşik Devletleri'nin bu katliamı izlediğinden bahsetti. Doğru, izliyor ama sadece izlemekle de yetinmiyor. Sayın Genel Başkanımız salı günü grup toplantısında çok açık ve net bir beyanda bulundu: “Bugün İsrail'in Gazze'de çocukları öldürmek için kullandığı bazı bombalar dünyada sadece Amerika Birleşik Devletleri ordusunun envanterinde bulunan bombalardır.” Bunu nereye koyacağız? Bu

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komasyon: Dışışleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa:118

şartlar altında da birileri bu kapsamda Türkiye'nin onayını bekliyorsa, Türkiye'nin hem kendi millî egemenliği açısından hem millî bekası açısından hem millî güvenliği açısından hem de bölgesel perspektifte barış, huzur ve istikrarın hâkim olması açısından taşımış olduğu hassasiyetlere de saygı göstermeleri gerekir. Bu saygı göstermeleri gereken hususu da artık öğrenmeleri gereken zaman gelmiştir, hatta geçmektedir bile.

Ben bu kapsamda tekrar teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, bizim de saygıdeğer diğer milletvekillerimizin de sormuş olduğu suallerin sayısı oldukça fazla, bu suallere verilen cevaplar da ortada dolayısıyla bundan sonraki hususu da zatiâlinizin dikkatlerine arz ettiğimi belirtmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Ben teşekkür ediyorum Sayın Özdemir.

Sayın Torun'a söz vereceğim, akabinde Sayın Bakbak ve zannediyorum, Sayın Şahin, sonrasında yine Dışışlerine söz vereceğim ama sayın vekillerimizin uyarılarını dikkate alarak sorulan sorulara olabildiğince daha net ve doyurucu cevaplar istiyoruz.

TUĞBA IŞIK ERCAN (İstanbul) – Başkanım, çok özür dilerim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun.

TUĞBA IŞIK ERCAN (İstanbul) – Dostluk grubu başkanlığımızın toplantıları var. Buradaki arkadaşlarımızın, hepimizin de dostluk grubu

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komasyon: Dışışleri Komasyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa:119

başkanlığı var Dışışleri Komasyonunda olduğumuz için.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Evet, hepimizin orada da beş dakika bulunması gerekiyor. Öyle bir sorumluluğumuz var, evet.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Şimdi, aslında saat dörtten beri beni sıkıştırıyor arkadaşlar da.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Bugünlük kifayetimizakere diyebilir miyiz yani?

BİLAL BİLİCİ (Adana) – Bugünlük böyle yapalım, evet.

CEMALETTİN KANİ TORUN (Bursa) – Ben beş dakika konuşacağım, eğer buçukta çıkacaksanız.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Ama Kani Ağabey'i dinlemeden bir yere gitmem ben.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yani eğer tüm komisyon bu konuda hemfikir olursa erteleyebiliriz ama Kani Bey'i bir dinlemek isteriz. Dışışlerinin şu ana kadarki sorularını almış oluruz dolayısıyla şu fırsatı da verelim; bugün gündeme gelen konularla ilgili gerek değerlendirmeler gerek sorularla alakalı yine Dışışlerindeki arkadaşlarımıza ve ilgili tüm birimlerdeki arkadaşlarımıza da yine hazırlanma ve tekrar bize de değerlendirme fırsatı verir, bir sonraki toplantıda devam edebiliriz ama tüm arkadaşlarımızın hemfikir olması yani komasyondan geçmesi şartıyla.

Birazdan gerekirse oylarız.

Buyurun Sayın Torun.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa:120

CEMALETTİN KANI TORUN (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Kısaca, önce NATO'nun geçmişine yönelik kısa bir giriş yapayım. Churchill hatıralarında Avrupa'nın bölünmesiyle ilgili kısmı anlatırken özellikle en son Almanya teslim olduktan sonra Potsdam'da yapılan toplantıda harita üzerinde Avrupa'yı nasıl böldüklerini gayet güzel anlatır. Stalin girdiği yerlerden çıkmaz. İşte onlar batı tarafı elde eder. Yunanistan batıda kaldığı için aslında komünistler güçlü olmasına rağmen komünistleri ezer geçerler. Dolayısıyla orada bir bölünme olur ve bu bölünme sonrasında NATO 1947'de, bildiğiniz gibi, bu Atlantik Paktı olarak kurulur ve sonrasında ilk giren ülkelerden biri de Türkiye'dir.

Şimdi, böyle global yani küresel bir organizasyonun genişlemesiyle ilgili bir konunun İsveç'teki 3-5 tane PKK-FETÖ örgüt mensubunun iadesine sıkışmasını ben doğru bulmuyorum. Daha geniş düşünmemiz lazım. Aslında bana biraz da şeyi hatırlattı bu: Hani 1980'lerde, 1990'larda -yani diğer diplomat arkadaşlar alınmasın- bizim dış politika gündemimiz Kıbrıs, Ermeni meselesi ve PKK'ydı yani bu gündemleri biz aştık. Bu konuda da bu kadar dar bir alana sıkışması bence doğru değil. Elbette ki yani terör örgütlerine karşı olan konu konuşulur. Ben açıkçası İsveç'in yol haritasını tatmin edici bulmadım, daha doğrusu İngilizce deyimle “lip service” gibi geldi bana yani “yapacağız, edeceğiz” ama onaylandıktan sonra ne yapacaklarını bilmiyoruz.

Açık söyleyeyim, biz geçmişte bunu yaşadık yani aynı delikten bir daha

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komasyon: Dışışleri Komasyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa:121

nasıl ısırılacağız, anlamıyorum. 1980'de Kenan Evren o zaman Yunanistan'ın NATO'nun askerî kanadına dönüşüne ki Türkiye'nin elinde büyük bir kozdu bu, özellikle Kıbrıs sorununu çözüme açısından elimizde büyük bir kozken karşılığında hiçbir şey almadan General Rogers'ın, NATO Başkomutanının asker sözüne güvenerek imzayı attı ve biz karşılığında hiçbir şey almadan Yunanistan girdi. Son tahlilde dış politikada bu tür şeyler biraz al ver işleridir yani biz ülke olarak karşılığında ne alacağız, bunu bilmemiz gerekiyor. İsveç aslında burada, İngilizce deyimle "casualty" olacak yani İsveç aslında benim sempati beslediğim bir ülkedir, Avrupa'da yabancı düşmanlığın az olduğu, İslamofobi konusunda gerçekten yabancıların, Müslümanların çok rahat yaşadığı bir ülkedir. O açıdan sempati olan bir ülkedir ama bizim muhatabımız artık İsveç değil. Bu konuda bizim muhatabımız Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere ve Avrupa Birliğidir yani NATO'nun patronları. Şimdi, bunların tavrı nasıl oluyor? Amerika Birleşik Devletleri, işte konuştuk yani F-16 konusu... Hani F-35'ten vazgeçtik artık, F-35 konuşulmuyor bile. Ben Amerikan Büyükelçisine sordum: "Türkiye S400'leri gömse F-35'e tekrar dönebilir mi?" "Ortak olarak dönezsiniz ancak müşteri olursunuz, alırsınız, o da sıranız geldiğinde." dedi yani ortaklık bitti. E, geriye ne kaldı? Teselli mükafatı F-16, o da Amerika'nın Silahlı Hizmetler Komitesinin insafına kalmış durumda. Biz o zaman niye kabul ediyoruz yani Amerika kendisine düşen hiçbir şeyi kabul

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa:122

etmiyorsa biz niye bunu kabul ediyoruz? Burada gene Avrupa Birliğinin bir parçası olarak yani Avrupa'nın güvenliği açısından eğer Avrupa Birliği bunu önemsiyorsa Türkiye'nin Avrupa Birliğinden birtakım istekleri var, bu konularda niye bir adım atılmıyor? Yani bu konu diğer konulardan ayrıştırılmamalı, bu büyük bir paketin içinde görüşülmeli yani dediğim gibi, sadece 3 PKK'lı, 2 FETÖ'cünün iadesine indirilirse biz bu işte kaybederiz. Özellikle Avrupa Birliğinin ve Amerika'nın son Gazze savaşındaki tavırlarına bakarsanız son derece... Yani "üzüntü verici" demeyeyim artık, ben çok kızıyorum. Yani kendilerince oluşturdukları ahlaki üstünlüğü ayaklar altına alan bir tavır görüyoruz. Her çocuk öldürüldüğünde papağan gibi İsrail'in kendini savunma hakkında bahsediyor bu arkadaşlar ve gelen diplomatlar da -siz de vardınız Başkanım- Avrupa Birliğinden gelen siyasetçiler de biz bunu söylediğimizde karşılığında İsrail'in kendini savunma hakkında bahsediyorlar. Kusura bakmasınlar, o zaman Avrupa'yla ilgili bir sorun olduğunda da biz de "Rusya'nın kendini savunma hakkı." deriz, o zaman siz başınızın çaresine bakın arkadaşım.

Çok uzatmayacağım, son olarak, Ali Bey'in söylediği konu, Sykes-Picot işi önemli. Elbette ki tarihi geriye çeviremeyiz ancak şöyle bir konu var: Bakın, Avrupa'da savaş 1945'te sona erdi; birbirini boğazlayan, milyonlarca insanı karşılıklı olarak öldüren ülkeler daha üzerinden on iki yıl geçtikten sonra Avrupa Birliğinin temelini attılar ve devamında bugün

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa:123

Avrupa Birliği bu birbirini boğazlayan ülkeler tarafından ta 1970'lerde tam anlamıyla serbest dolaşıma falan dönüştü. Benim şeyim şu: Orta Doğu'da sınırların değişmesi kan ve gözyaşı demektir, onun için sınırların değişmesi diye bir şey konuşulmamalı bile ama biz bu sınırları anlamsız hâle getirebiliriz. Mal ve hizmet geçişini, ekonomik aktiviteleri, kültürel geçişi, insan geçişi konusundaki sınırlamaların azaltılmasını ekonomik bir vaha hâline getirip bu bölgeyi aynı zamanda bir barış projesine dönüştürebiliriz. Bu anlamda, eğer Sykes-Picot'u yırtmak istiyorsak bence yol budur, onun dışında sınır değiştirmek her zaman -dediğim gibi- kan ve gözyaşıdır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Evet, çok teşekkür ediyorum Sayın Torun.

Sayın Burak Akçapar'a kısa bir söz verelim.

Buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURAK AKÇAPAR – Sayın Başkanım, her şeyden önce yanıtlamadığımız hangi soru kalmışsa ben kayıtlardan tabiatıyla üzerinden geçeceğim, onları şey yapacağım. Biz burada bulunan tüm kurumlar adına elimizdeki bilgileri olabildiğince açık bir şekilde paylaştık. Ben o “diplomatik” ifadenin daha çok bir espri olduğunu düşünüyordum, burada birbirimize diplomasi yapmıyoruz. Ben burada sizleri bilgilendirmekle sorumluyum, bu sorumluluğu elimden

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışışleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa:124

geldiğince arkadaşlarla birlikte yerine getirmeye çalışıyoruz, kusurlarımız olduysa affola.

Kısıtlamalar konusunda, savunma sanayisindeki kısıtlamalar Barış Pınarı Harekâtı'ndan sonra başladı, ihracat kısıtlamaları bu dönemde tamamen kaldırıldı; bu karar Üçlü Muhtıra sürecinin bir sonucu, doğrudan onun sonucu. Bütün şirketlerimizin bütün başvuruları olumlu yanıtlandı, şu anda bekleyen herhangi bir Türk şirketinin başvurusu bulunmamakta; bu tamamen İsveç'le ve Finlandiya'yla başlattığımız sürecin sonucu. Aslında bu süreç NATO'ya da Vilnius Bildirisi'nin 30'uncu maddesine bakarsanız orada tüm ittifak için genişletilmiş bir şekilde dercedildi. Bu süreçten aldığımız ivmeyle aslında NATO çerçevesinde de NATO müttefiklerinin birbirine ambargolar uygulamasını ittifak ruhuyla, müttefiklik ruhuyla uyuşmadığı noktasında başarılı bir müzakere yürüttüğümüzü düşünüyorum. Bu, şu anda Vilnius Bildirisi'ne kayda geçmiş durumda ve teker teker bu şeyler kaldırılıyor.

Nordic monitor konusu ciddi bir konu, Dışışleri Bakanlığında da birçok arkadaşımız bu Nordic Monitor'de saldırı altında, benim şahsımda burada saldırı altında.

CEMALETTİN KANI TORUN (Bursa) – Bana da bu konuda birkaç kere şey oldu.

DIŞIŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURAK AKÇAPAR – Evet yani yoğun

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa:125

saldırı altındayız. Tabiatıyla bunun kapatılması İsveç'le yürüttüğümüz müzakerelerin bir parçası ve parçası olmaya devam edecek. Sözde "Kürt kızılai" yapısı Almanya'da faaliyet gösteriyor, İsveç'te değil; İsveç'te bir banka hesapları vardı, bu çerçevede onların kapatılmasını yine bu süreçte sağladık.

Daha önce de bahsettiğim gibi, bütün bunlar süreklilik arz eden süreçler. Bu süreçlerde mekanizmaların oluşması çok önemli yani bunu neye atıfta bulunarak hangi taahhüde uymalarını isteyeceğiz, bunu nerede isteyeceğiz, istemeye nasıl devam edeceğiz; bütün bunlar... Bir yapı oluştu, aslında sunumun eksenini bu oluşturuyor yoksa, eğer atılan adımlar şu anda bir çizgi çizilir, bakılır, çok tatmin edici midir, hayır ama hiç kimseninki tatmin edici değil. Terörle mücadele ülkemizin bir numaralı önceliğidir, hepimizin aktif roller aldığı bir konudur ve bu konu süreklidi., Sadece İsveç'e özel de bir konu değil, Avrupa Birliği içerisinde de dünyada da FETÖ boyutuyla, PKK boyutuyla bütün arkadaşlarımız çok yoğun bir faaliyet gösteriyor. Zaten bahsettiğim bu üçlü mekanizmaya baktığınız zaman 3 ülke var ama 3 ülkede sadece tek bir bakanlık, tek bir temsilci yok, bunlar kurumlar arası yapılar ve o kurumlar arası yapıda aşağı yukarı her güvenlikle ilgili birimizin gerek Finlandiya'da gerekse İsveç'teki karşıtların yoğun bir diyalog içerisinde, iş birliği içerisinde olduklarını görüyoruz. Bu, daha önce olmayan, şimdi olumlu bir kazanım ve savunma

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa:126

anlaşması konusunda bahsettiğim gibi, biz bu üçlü süreçte edindiğimiz kazanımları esasen izleyip diğer ülkelerdeki diğer muhataplarımıza da yaymayı bir hedef olarak belirledik ve diplomasimiz bu yönde devam edecek.

Yine, bir şey atlamış olabilirim, her zaman...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yani, notlarınıza bakarsınız, yine bir sonraki şeyde...

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURAK AKÇAPAR – Bakacağım.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Ben, teşekkür ediyorum.

Müsaadenizle bir konu var aslında, biliyorum geç kaldınız ama aramızda bir misafirimiz var, aslında tek misafirimiz, NATO PA'dan Oğuz Üçüncü Bey var. Kendisinin bir söz talebi olmuştu, ben Komisyonumuzun misafirperverliğine sığınarak aslında kısa da olsa bir söz vermek isterim. Yani, henüz üyelerimizin tamamına söz vermiş değiliz ama eğer uygun görürseniz...

TUĞBA IŞIK ERCAN (İstanbul) – Biz bir dahaki toplantıda alalım.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Bir dahakine alalım, evet.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Anlayışınız için teşekkür ederim.

Oğuz Bey, buyurun lütfen.

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) – Çok teşekkür ederim Başkanım.

Kısacası, bende NATO PA çerçevesinde İsveç'e giden heyetlerin

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa:127

içerisinde bulundum. Özellikle askerî yetkinlik noktasında, biz parlamenterlerin üstünde etki bırakma adına bizi bir üsse götürdüler ve üste bize, üstün askerî teknoloji olan bir Volvo Station, K9 bir köpek ve bununla birlikte G3 tüfekleri gösterdiler. Doğrusu, o gösteriden sonra benim İsveç'le ilgili intibam çok olumlu yandan gelişmedi. Dolayısıyla, özellikle misafir bir vekil olarak buradaki katkıları çok değerli bulunduğumu söylemek istiyorum. Sadece İsveç'i konuşmadığımızı, İsveç'ten öte bir şey konuştuğumuzu düşünüyorum ve -her ne kadar Başkanımız konuları birbirine bağlamama noktasında bir hassasiyet ortaya koyduysa da ki bu da önemlidir ama- çok daha geniş bir perspektiften bakmamız gerektiğine inanıyorum; onun için ben biraz önce özellikle...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Hayır, pardon, benim hassasiyetim şu: Bizim gösterdiğimiz hassasiyeti ne yazık ki muhataplarımız bize göstermemekte.

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) – Ben de onu vurgulayacaktım.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yani o hassasiyetsizliklerini gidersenler notunu düşünüyorum.

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) – Ben de aynı onu düşünüyorum Başkanım, aynı hassasiyeti paylaşıyorum; onlar bu işleri birbirine karıştırdı ve şu an bedelini büyük bir ihtimalle İsveç ödeyecek çünkü İsveç'in özellikle NATO'ya kattığı meselelerle ilgili Savunma Bakanlığımızın,

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komasyon: Dışışleri Komasyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa:128

Dışışleri Bakanlığımızın bilgilendirmesini de değerli buluyorum. Yani, bildiğimiz birçok yüksek teknoloji şirketinin İsveç merkezli olduğunu belki dikkatten kaçıırıyoruz, boykotun ve ambargoların bu manada kalmasının da önemli olduğunu düşünüyorum. Birçok dünya markası ABB, Atlas, Coco, Elektrolux, Ericsson... Yani, reklam yapma adına değil ama bildiğimiz çok yüksek teknolojik şirketlerin birçoğunun İsveç'te olduğunu, ambargoların kalkmasının Türk savunma sanayisinin gelişimi açısından da önemli olduğuna inanıyorum.

Yine, İsveç'le ilgili pek bilinmeyen, özellikle kritik denizaltı alt yapıyı koruma noktasındaki ihtisasın gelecekte bizim için de önem arz edeceğine inanıyorum. Dolayısıyla, ben şahsen hem nesnel tartışmalara ihtiyaç duyduğumuzu, İsveç'in bize sunduklarıyla ilgili burada daha somut bir bilgi verilmesi gerektiğine inanıyorum.

Aynı zamanda şunu da sormama müsaade edin lütfen: Anayasal ve yasal değişikliklerin İsveç'te ne anlama geldiği de burada tam olarak anlaşılmadı; kendi paradigmaları var, gelenekleri var, aslında son uygulamalarla birlikte alışkın olmadıkları şeyler yaptılar. Son olarak Kur-an yakan, bunu videoya gösteren bir İsveçlinin yargılanması, mahkûm olması ve iki senelik bir tecil suçuyla bir tecil cezasına çarptırılması da İsveç'te bir ilk olarak tarihe geçmiştir. Yani, bunlarla ilgili, İsveç'in kültürüyle ilgili, yasama kültürüyle ilgili, yaptıklarıyla ilgili bilgi verilirse bizim hassasiyet

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komasyon: Dışışleri Komasyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa:129

duyduğumuz kutsallarımızı koruma noktasında da belki merakımız bir manada daha da derinden giderilmiş olur.

Uzun lafın kısası, ben özellikle Başkanına teşekkür ediyorum. Daha geniş bir boyutu tartıştığımızı ama büyük mütteliklerin bizi zora soktuğu meselelerde hesabın bir başka ülkeden, güvenliğini artırmak isteyen bir ülkeden çıkarılmaması gerektiğini de burada altını çizmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Ben teşekkür ediyorum.

Tabii, bizim arkadaşlarımızın bir önergesi var. Ben önergeyi okutmadan önce Dışışleri Bakanlığımız da dâhil olmak üzere ifade ettiğimiz görüşler -buradaki sorular olsun, görüşler olsun- tamamen Türkiye'nin çıkarları, Türkiye'nin menfaatleri doğrultusunda üyelerimizin, vekillerimizin ifade ettiği, bizlerin ifade ettiği görüşlerdir. Türkiye'nin menfaatlerine fayda sağlayacağını düşündüğümüz konulardır. Bununla birlikte de tabii ki gerek Hükümetimizin gerek Dışışleri Bakanlığımızın gerek Sayın Cumhurbaşkanımızın bu konudaki yoğun çalışmalarının da farkındayız, biliyoruz. Aynı zamanda, aslında bu çerçevede de tabii ki bazı kazanımların, ciddi kazanımların olduğunun da farkındayız ama burada bunları sorgulayacağız, değerlendireceğiz ve nihayetinde de tüm bu değerlendirmeler sonucunda da nihai komisyon olarak kararımızı vermiş olacağız.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışışleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa:130

Ben tekrar tüm değerlendirmeler için, değerli katkılarınız için teşekkür ediyorum.

Bir önergemiz var şimdi, arkadaşlarımızın biraz önce ifade ettiği farklı toplantıların olması hasebiyle.

Önergeyi okutuyorum:

Dışışleri Komisyonu Başkanlığına

Komisyonumuzun 28'inci Yasama Dönemi İkinci Yasama Yılı Beşinci Birleşiminin kapatılmasını, gelecek toplantıyla gündemin Başkanlık tarafından belirlenecek gün ve saatte yapılmasını arz ve teklif ederiz.

Seda Gören Bölük
İstanbul

Ali Şahin
Gaziantep

Gerekçe:

Önergeyle, görüşülmekte olan konunun açıklığa kavuşmaması ve müzakerelerin yeterince olgunlaşmaması nedeniyle TBMM İçtüzüğü'nün 26'ncı maddesi gereğince teklifin maddelerine geçilmemesi ve toplantının sonlandırılması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon üyelerimize, değerli Bakan Yardımcımıza, büyükelçilerimize ve bakanlıklarımızın tüm temsilcilerine yürekten teşekkür ediyorum.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri Komisyonu

Tarih:16/11/2023

Saat :

Stenograf:

Kayıt:

Uzman:

Sayfa:131

Değerli Komisyon üyelerimiz, toplantımızın 28'inci Yasama Dönemi İkinci Yasama Yılı Beşinci Toplantısını kapatıyorum.

Kapanma Saati:16.42